

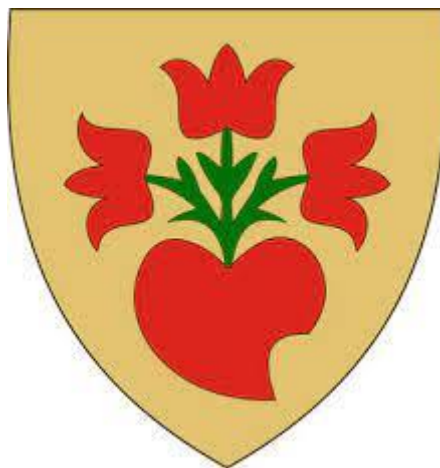
NAGYKÁTA VÁROS

FENNTARTHATÓ VÁROSEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2021-2027

I. kötet

Helyzetfeltárás, célrendszer

Elfogadva a 12/2022. (I. 25.) számú Képviselő-testületi határozattal

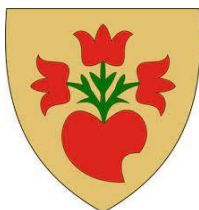
2021. NOVEMBER

Készítette: Projekt Expert Kft.

Közreműködők Nagykáta Város Önkormányzata részéről:

- Dorner Gábor polgármester
- Agócs Pál alpolgármester
- Tóth István tanácsnok
- Karsainé Magyar Ildikó jegyző

TARTALOM

Ábrajegyzék	5
Táblázatok jegyzéke.....	7
Előzmények.....	8
1 Helyzetfeltárás	10
1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok 10	
1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	12
1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz	12
1.2.2 Kapcsolódás Pest megye területfejlesztési koncepciójához és programjához	17
1.2.3 Egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz való kapcsolódás	21
1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata.....	22
1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai.....	25
1.5 A település társadalma.....	26
1.5.1 Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	26
1.5.2 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	31
1.5.3 Települési identitást erősítő tényezők	32
1.6 A település humán infrastruktúrája	34
1.6.1 Humán közszolgáltatások.....	34
1.6.2 Esélyegyenlőség biztosítása	38
1.7 A település gazdasága.....	39
1.7.1 A település gazdasági súlya, szerepköre.....	39
1.7.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	40
1.7.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelései	42
1.7.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	46
1.7.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat).....	46
1.8 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	47
1.8.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	47
1.8.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	48
1.8.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység.....	51
1.8.4 Foglalkoztatáspolitiká.....	52
1.8.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	53
1.8.6 Intézményfenntartás	54

1.8.7	Energiagazdálkodás.....	55
1.9	Településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások	56
1.10	Zöldfelületi rendszer vizsgálata	57
1.10.1	A települési zöldfelületi rendszer elemei	57
1.10.2	A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	59
1.11	Közlekedés.....	59
1.11.1	Hálózatok és hálózati kapcsolatok	59
1.11.2	Közúti közlekedés.....	61
1.11.3	Közösségi közlekedés.....	62
1.11.4	Kerékpáros és gyalogos közlekedés	66
1.11.5	Parkolás	67
1.12	Közművesítés	67
1.12.1	Víziközművek	68
1.12.2	Energia.....	69
1.12.3	Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények).....	70
1.13	Környezetvédelem (és településüzemeltetés).....	71
1.13.1	Talaj.....	71
1.13.2	Felszíni és a felszín alatti vizek	72
1.13.3	Levegőtisztaság és védelme.....	73
1.13.4	Zaj- és rezgésterhelés.....	73
1.13.5	Sugárzás védelem	73
1.13.6	Hulladékkezelés	73
1.13.7	Vizuális környezetterhelés.....	73
1.13.8	Árvízvédelem	74
1.13.9	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	74
1.14	Városi klíma.....	75
2	Javaslat stratégiai célok kijelölésére	76
2.1	Jövőkép.....	76
2.2	Célrendszer.....	76
3	Felhasznált irodalom.....	80
3.1	Tanulmányok, fejlesztési dokumentumok	80
3.2	Jogszabályok.....	80
3.3	Weboldalak.....	81

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Nagykáta elhelyezkedése	10
2. ábra: Térszerkezet a településhálózatban	12
3. ábra: Az OFTK célrendszere	14
4. ábra: Funkcionális térségek.....	15
5. ábra: Vidéki térségek	15
6. ábra: A klímaváltozás hatásaival szemben leginkább sérülékeny térségek.....	16
7. ábra: Pest Megyei Fejlesztési Konceptió átfogó, stratégiai és horizontális céljai	18
8. ábra: Kevésbé fejlett térségek fejlesztése	19
9. ábra: A gazdaságfejlesztés speciális célterületei Pest megyében.....	20
10. ábra: Ország szerkezeti terve (kivonat).....	23
11. ábra: PMTrT Térségi Szerkezeti Terv kivonata	24
12. ábra: Nagykáta szomszédos települései.....	26
13. ábra: Nagykáta népességszámának alakulása (fő)	27
14. ábra: Öregségi mutató alakulása (fő).....	27
15. ábra: A nyilvántartott álláskeresők nemek közti megoszlása Nagykátán	29
16. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft).....	29
17. ábra: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma (fő).....	30
18. ábra: Ezer lakosra jutó lakóegységek száma.....	31
19. ábra: Belterületi szegregátumok Nagykátán	32
20. ábra: Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (fő).....	34
21. ábra: Szociális alapszolgáltatásokban részesülők létszáma Nagykátán (fő)	36
22. ábra: Egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma (fő).....	37
23. ábra: Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő).....	37
24. ábra: Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (ezer Ft).....	40
25. ábra: Száz lakosra jutó működő vállalkozások száma a nonprofit gazdasági társaságokkal együtt (db)	40
26. ábra: Egy lakosra jutó jegyzett tőke (ezer Ft).....	43
27. ábra: Épített lakások aránya (éves lakásállomány százalékában)	46

28. ábra: Nagykáta Város Önkormányzata összesített költségvetései 2016 és 2020 között (millió Ft) ..	47
29. ábra: Egy lakosa jutó helyi iparüzési adó (ezer Ft)	52
30. ábra: Nagykáta Város Önkormányzata és intézményeinek foglalkoztatotti létszáma (2021)	52
31. ábra: A közfoglalkoztatási mutató alakulása (%)	53
32. ábra: Fenntartott önkormányzati lakásbérlemények aránya a teljes lakásállományon belül (%)	54
33. ábra: Nagykáta Város Önkormányzata intézményei és gazdasági társaságai	55
34. ábra: Nagykáta erdőterületei és közparkjai	57
35. ábra: Egy lakosra jutó zöldfelület nagysága (m ²).....	58
36. ábra: Nagykáta elhelyezkedése a Kelet/kelet-mediterrán, EU 7. vasúti árufuvarozási folyosón	60
37. ábra: Forgalomfejlődés az elmúlt években az 31. sz. főúton a Nagykátán áthaladó forgalmat érintő, Süllyap és Pest megye - Jász-Nagykun-Szolnok megye határán lévő mérőállomások adatai alapján ..	61
38. ábra: Autóbuszvonalak Budapest Dél-keleti agglomerációjában, Nagykáta térségében	64
39. ábra: Nagykáta állomás helyzete Budapest és környékének vasúti hálózatán.....	66
40. ábra: Kerékpárutak Nagykátán	67
41. ábra: A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások száma (db)	69
42. ábra: Az internet előfizetések alakulása a különböző hálózatokon, kapcsolatokon keresztül.....	70
43. ábra: A Tápió mente genetikai talajterképe	72
44. ábra: Nagykáta Településfejlesztési Konceptiójának célrendszere	77
45. ábra: Az FVS célrendszerének logikai vázlata	78
46. ábra: Nagykáta Város FVS javasolt stratégiai célrendszere	79

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Funkcionális központi viszonyok Pest megyében	11
2. táblázat: Nagykáta térségi területfelhasználási kategóriák szerinti megoszlása.....	25
3. táblázat: Működő vállalkozások aránya nemzetgazdasági áganként 2019-ben (nonprofit gazdasági társaságokkal együtt).....	41
4. táblázat: Működő vállalkozások megoszlása létszámkategóriánként 2019-ben.....	42
5. táblázat: Nagykátai gazdasági szervezetek által a Széchenyi 2020 program keretében elnyert támogatások.....	44
6. táblázat: Nagykáta Város Önkormányzata és intézményeinek uniós pályázatai a 2014-2020-as ciklusban.....	49
7. táblázat: Nagykáta Város Önkormányzata hazai forrásból támogatott pályázatai 2014-2020.....	50

ELŐZMÉNYEK

A 2021-27-es Uniós ciklus fenntartható városfejlesztési forrásainak (ERFA rendelet 11. cikk) felhasználásához elvárás integrált területi, városi stratégiák készítése. Magyarországon a 2007-13-as Uniós programozási időszak előkészítéséhez kapcsolódóan kerültek bevezetésre az integrált városfejlesztési, későbbiekben településfejlesztési stratégiák, melyek egy fontos eszközt jelentettek a városoknak az integrált szemléletű fejlesztések tervezéséhez mind városi, mind városrészi szinten, bevezetve az akcióterületi megközelítés jelentőségét is. Az eltelt tizennégy év során a gazdasági-társadalmi környezetben jelentős változások történtek, az Európai Unió szakpolitikai megközelítései sok tekintetben részletesebbé váltak. Megújult a Lipcsei Charta, az ún. Városi Partnerségek keretében akciótervek kerülnek kidolgozásra, 2019-ben létrejött az Európai Zöld megállapodás, fókuszban van a digitális átállás. Európa célul tűzte ki, hogy 2050-re karbonsemlegessé váljon, az Európai Klímatörvény elfogadás előtt áll.

Az Unió a 2021-2027 közötti időszakra vonatkozóan öt szakpolitikai célkitűzést határozott meg:

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás (PO1)
2. Zöldebb, karbon szegény Európa (PO2)
3. Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT- összekapcsoltság (PO3)
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása (PO4)
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek (PO5)

Ennek megfelelően a 2021-27-es Uniós ciklus előkészítéséhez az eddigi városi stratégiák, az integrált településfejlesztési stratégiák módszertani elkészítésének felülvizsgálata vált szükségessé, hogy azok struktúrája és tartalma összhangba kerülhessen a jelenleg érvényben levő európai és hazai szakpolitikai keretekkel.

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia és az Integrált Településfejlesztési Stratégia, valamint utód dokumentuma, a településfejlesztési terv elválnak egymástól. Míg az Integrált Településfejlesztési Stratégia készítésének feltételrendszerét a 314/2012-es Kormányrendelet, valamint az azt felváltó, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény és annak végrehajtási rendeletével bevezetett településfejlesztési terv rögzíti, és településfejlesztési eszközként a Miniszterelnökség hatáskörébe tartozik annak módszertani követelményeinek definiálása, addig a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) az Európai Unió elvárásait figyelembe vevő dokumentum, és a 2021- 27-es forrásfelhasználás feltétele.

Az FVS tervezése a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Módszertani Kézikönyvének útmutatásai alapján történik, amelyet a Pénzügyminisztérium Regionális Fejlesztési Programok Irányító Hatósága adott közre 2021. augusztusának elején a vonatkozó EU-s szabályozások és útmutatások figyelembe vételével (az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060, illetve (EU) 2021/1058 Rendelete, Európai Zöld Megállapodás, Lipcsei Charta, Városi Partnerségek, a Bizottság által kiadott Fenntartható Városfejlesztési Stratégiák Kézikönyve). Az FVS tervezésének Módszertani Kézikönyve biztosítja az FVS összhangját a 314/2012. (XI.8) Kormányrendelettel, ugyanakkor nem követelmény, hogy az FVS a hivatkozott Kormányrendelet elvárásainak maradéktalanul megfeleljen. **A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia teljes tervezéssel készül, és nem korlátozódik csupán a TOP Plusz forrásainak a felhasználására.**

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia megalapozó munkarészét a jelenleg folyamatban lévő lakossági és önkormányzati intézményi kérdőíves vizsgálatok eredményei is kiegészítik majd,

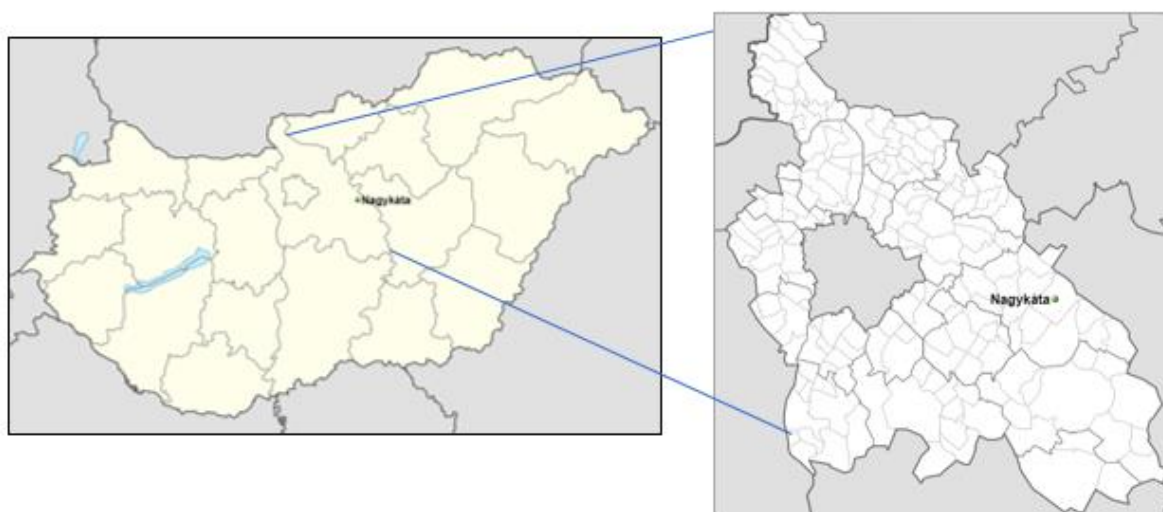
amelyek később kerülnek beépítésre. Mindezekre támaszkodva kerülhet majd sor az FVS jövőképek, célrendszerének, cselekvési tervének újradefiniálására.

1 HELYZETFELTÁRÁS

1.1 TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Nagykátai járásszékhely Pest megye keleti perem részén, mely járásban összesen három város (Nagykátai, Süllyás, Tápiószecső), két nagyközség (Tápiószentmárton) és tíz község (Farmos, Kóka, Mende, Szentlőrinc, Szentmártonkátai, Tápiószecső, Tápiószentmárton, Tápiószentmárton, Tápiószentmárton, Tápiószentmárton, Tápiószentmárton) található.

1. ábra: Nagykatai elhelyezkedése

Forrás: wikipedia.org alaptérképei saját szerkesztés (2021)

A térség közötti megközelítése jelenleg lassítja a fejlődést, a **31. sz. és a 311. sz. közutak a legmeghatározóbbak**, azonban azok közlekedésföldrajzi kapcsolatai gyengék, az utak minősége sem megfelelő. Fontos megemlíteni a várost átszelő Budapest-Újszász-Szolnok vasútvonalat, melynek a mindennapi ingázásban nagy szerepe van. Nagykatai kistérség lemaradása tapasztalható, az 1000 lakosra jutó működő vállalkozások száma ebben a járásban a legalacsonyabb a megyében, a stagnáló lakosság mellett előregedő a város. A város közigazgatási funkciói a legerősebbek a járásban, legmeghatározóbb kapcsolata a fővárossal van. Az alábbi táblázat mutatja be a megye meghatározó településeihez viszonyított pozícióját.

1. táblázat: Funkcionális központi viszonyok Pest megyében

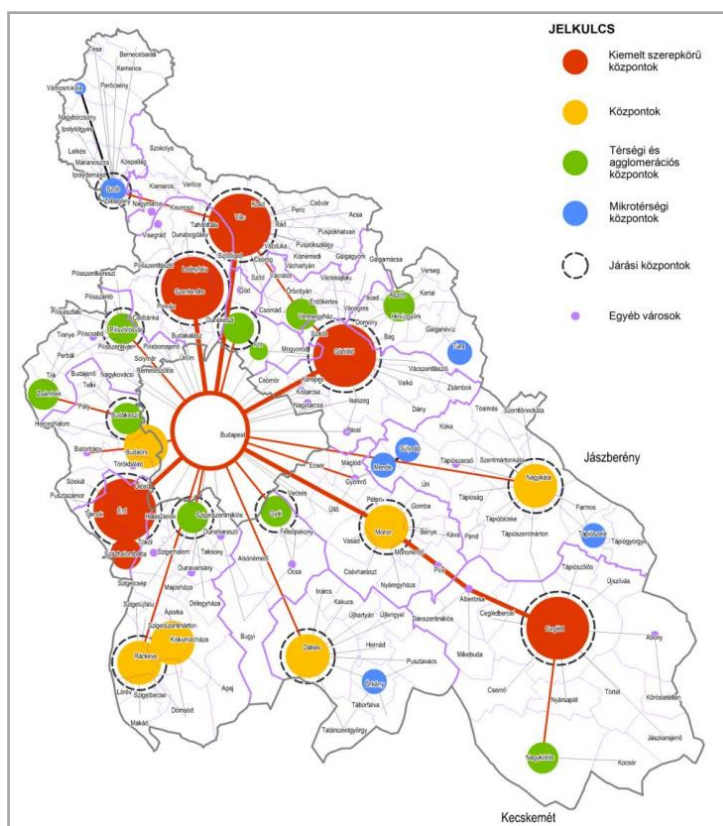
Kiemelt szerepkörű központok	Központok	Térségi és agglomerációs központok	Mikrotérségi központok
<ul style="list-style-type: none"> •Érd- (Százhalombatta) •Cegléd •Gödöllő •Vác •Szentendre 	<ul style="list-style-type: none"> •Dabas •Nagykáta •Monor •Ráckeve- (Kiskunlacháza) 	<ul style="list-style-type: none"> •Aszód •Budakeszi •Dunakeszi-Fót •Gyál •Nagykőrös •Pilisvörösvár •Szigetszentmiklós •Veresegyháza •Zsámbék 	<ul style="list-style-type: none"> •Mende-Sülysáp •Örkény •Szob-(Vámosmikola) •Tápiószele •Tura

A város **központi funkciója** azt jelenti, hogy nemcsak saját lakosságának, hanem a környező településeken élők egyes igényeit is biztosítani tudja, ezért a térségben élők ellátásában jelentős a szerepe. Kiemelendő az egészségügyi-, igazgatás-, igazságügyi-, és oktatási területen meghatározó feladatellátása.

Városi funkciója mindenképpen fejlesztésre szorul az alábbi területeken, mely a térségi szerepében történő megerősítésében elengedhetetlen:

- kereskedelem,
- szolgáltatás,
- kultúra,
- innováció,
- helyi erőforrásokon alapuló gazdaságfejlesztés, befektetésösztönzés,
- városi arculat, településmarketing.

2. ábra: Térszerkezet a településhálózatban

Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió Helyzetfeltárás

Nagykátá népessége 2021. január 1-jén 12.280 fő, a járás teljes népessége meghaladja a 70.000 főt. Várossá nyilvánításának éve 1989.

A kedvezményezett járásokról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint a nagykátai fejlesztendő térség.

1.2 A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.2.1 KAPCSOLÓDÁS AZ ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓHOZ

Az Országgyűlés az 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával fogadta el a 2014-2030 időtávra vonatkozó Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót (a továbbiakban: OFTK). A dokumentum integrálja a hazai fejlesztési célokat és igényeket, meghatározza azok területi dimenzióit, valamint az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből, illetve az EU 2020 Stratégiához és a Nemzeti Reform Programhoz vállalásaihoz illeszkedve hosszú távú jövőképet, fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg Magyarországnak számára. Az OFTK-ban lefektetett elveket és irányokat a fejlesztéspolitika minden szintjén érvényesíteni szükséges, beleértve jelen dokumentumot is.

Az OFTK négy horizontális szempontot jelöl ki, ezek a következők:

1. Befogadás – társadalmi felzárkózás
2. Esélyegyenlőség megteremtése nemzetiségi identitás erősítése
3. Fenntartható fejlődés – fenntartható növekedés
4. Értékmegőrzés és intelligens növekedés

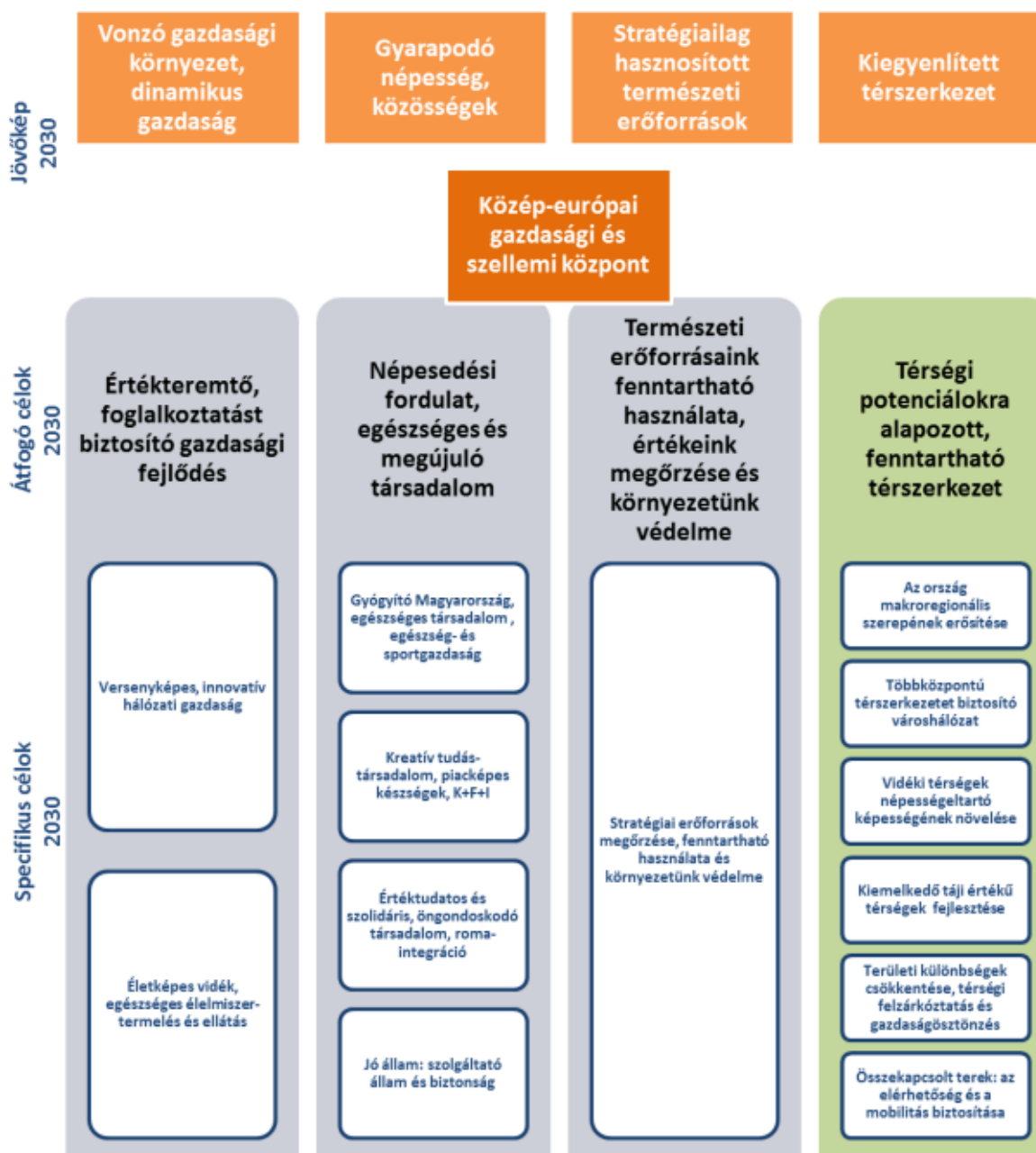
A 2030-ig elérni tervezett jövőkép elérése érdekében az OFTK átfogó célokat, specifikus célokat és nemzeti prioritásokat határoz meg. Nagykáta számára a város adottságai és lehetőségei szempontjából kiemelten fontos specifikus célkitűzések:

1. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség –és sportgazdaság
2. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
3. Többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
4. Kiemelkedő táj értékű térségek fejlesztése
5. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
6. Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, roma integráció

A fenti specifikus célkitűzések Nagykáta vonatkozásában relevánsak, mivel a Tápió mente természeti értékei a jövőben kitörési pontot jelenthetnek. A járás **termálvizekben gazdag** és szinte **érintetlen természeti környezettel rendelkezik**. A jelenlegi helyzetén azonban addig bizonyosan nem képes változtatni, amíg a megközelíthetősége ilyen rossz. A fővárostól való távolsága ideális körülmények között jelenleg számottevően meghaladja az egy órát, így kiszakad annak közvetlen gazdasági hatóköréből. A járás népessége gyakorlatilag stagnál, és folyamatosan öregszik el. A népesség a megyében jellemzőnél általánosságban sokkal kevésbé képzett, a kizárólag általános iskolai végzettséggel rendelkezők a megfelelő korú népesség közel 40%-át teszik ki. Mindez magában hordozza a szegénység, illetve annak újratermelődésének kockázatát.

A felsorolt specifikus célkitűzés erőteljes kapcsolódását a lakossági igények és a kvantitatív vizsgálatok is alátámasztják.

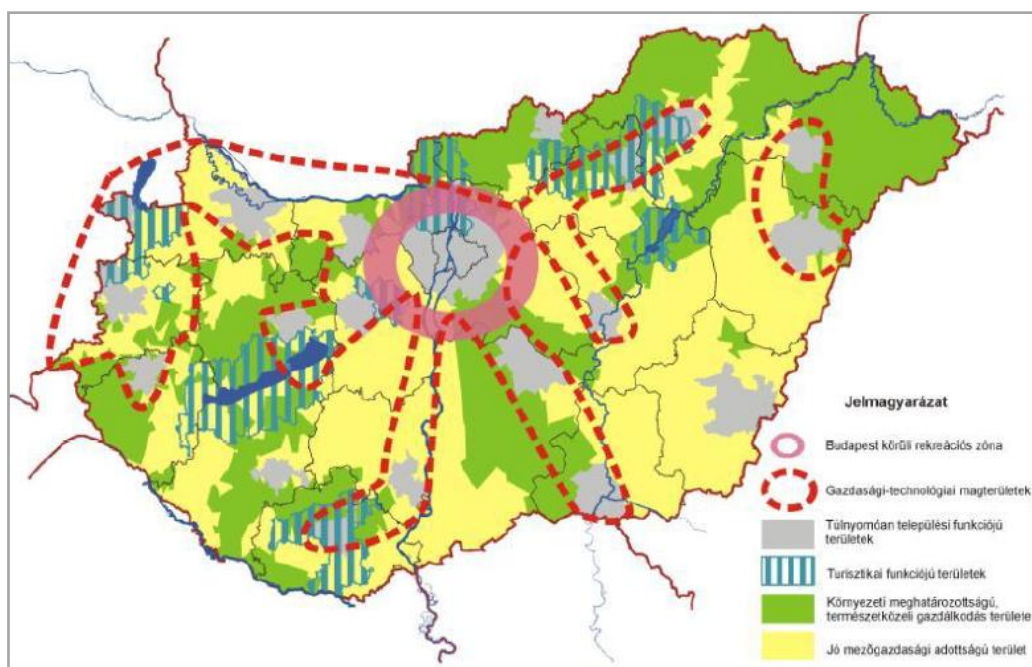
3. ábra: Az OFTK célrendszere

Forrás: OFTK

A város, a területpolitikai irányok meghatározásához kapcsolódó térszerkezeti jövőkép összesítését tartalmazó funkcionális térségek alapján érintett a **jó mezőgazdasági adottságú területtel**. Továbbá határos a Budapest körüli rekreációs zónával, valamint a gazdasági-technológiai magterületekkel.

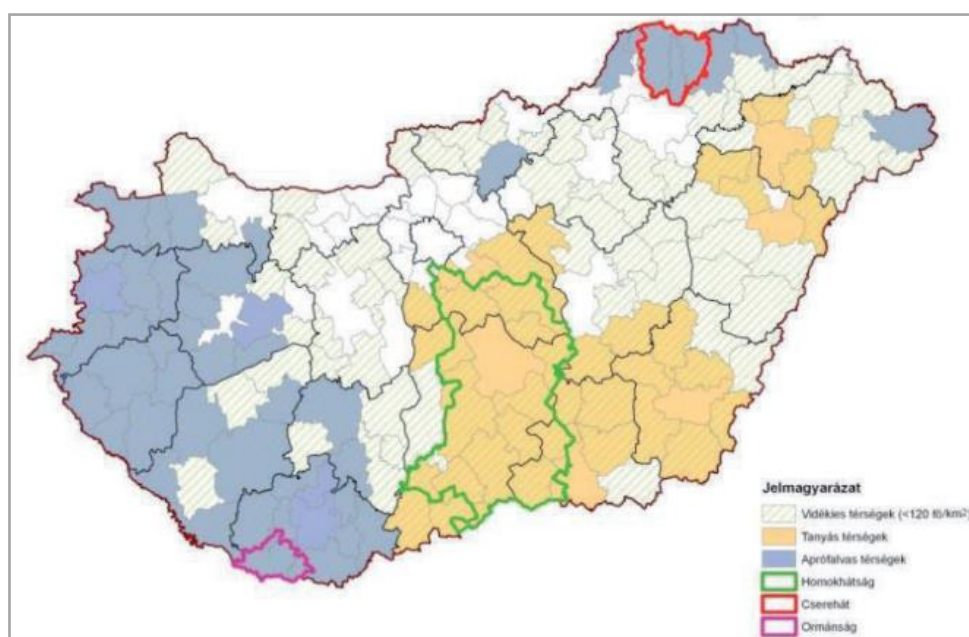
4. ábra: Funkcionális térségek

Forrás: OFTK

Nagykátát külön nem nevesíti a dokumentum, azonban célként fogalmazza meg a vidéki térségek népességeltartó képességének növelését, ahol beavatkozási területként szerepel a kialakult **város-vidék kapcsolatok** illetve településstruktúra és a **gazdálkodási hagyományok függvényében differenciált, integrált vidékfejlesztés**. A várost a vidékies térségbe (<120 fő/km²) és a tanyás térségbe sorolja az OFTK.

5. ábra: Vidéki térségek

Forrás: OFTK

A vidéki térségek fenntartható fejlődésének biztosításainak elemei:

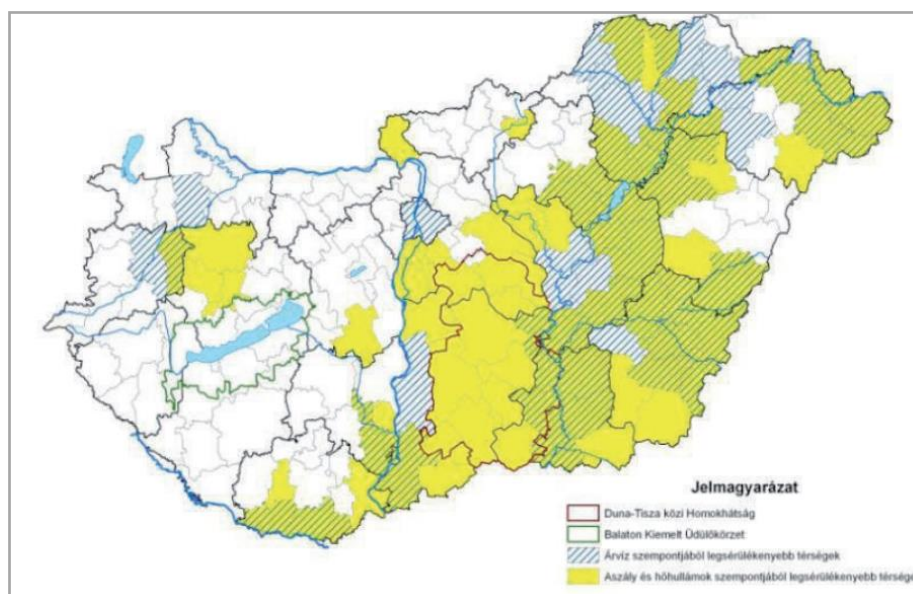
- A táj, a természeti értékek és erőforrások védelme és fenntartható használata, az ökoszisztéma szolgáltatások megőrzése, a környezetminőség javítása.
- Egészséges és biztonságos ételmiszer előállítás és- ellátás.
- Megélhetés, kedvező életfeltételek és életminőség biztosítása a vidéki népesség számára.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A Tanyafejlesztési Program kiterjesztése.
- A tanyás térségek átfogó fejlesztési programjának és cselekvési tervének megvalósítása.
- A tanyás térségek, tanyás külterülettel rendelkező önkormányzatok, illetve a tanyai gazdálkodók, lakosok számára érdemi és közvetlen fejlesztési forrás biztosítása, a meglévő tanyák megőrzése, a gazdasági termelésbe való visszaintegrálása.
- Hosszú távú tanyaprogram keretében a tanyákra vonatkozó jogi szabályozás szükséges alakítása, melynek szempontjai: a tanyai lakosság önkormányzati képviselője, a tanyás külterületre vonatkozó településfejlesztési és -rendezési tervezés, szabályozás megújítása, a közbiztonság javítása, a szolgáltatások elérhetőségének javítása (pl. tanyabusz szolgáltatás), az infrastrukturális fejlesztés (a környezeti szempontok figyelembevételével), a tanyai birtokrendezés.
- A tanyák tevékenység diverzifikációjának segítése: az önellátást szolgáló termelés mellett a termékek és szolgáltatások piacán való megjelenésének támogatása, a „több lábbon állás” ösztönzése.

Az OFTK külön nevesítette a klímaváltozás hatásai által legerősebben érintett övezetek sorában az **aszály és hóhullámok szempontjából legsérülékenyebb térségeket**, mellyel Nagykáta is érintett.

6. ábra: A klímaváltozás hatásaival szemben leginkább sérülékeny térségek

Forrás: OFTK

A város számára alkalmazható intézkedések:

- diverzifikált, helyi energiaforrásokra épülő autonóm energetikai rendszerek kialakításával javítani szükséges az ellátásbiztonságot extrém időjárási körülmények között is; a melegebb és derültebb időszakok a napenergia felhasználásának kiterjesztését támogatják
- Klímabarát építészeti megoldások elterjesztése, közterületek és épületek felkészítése (árnyékolás, párásítás, belterületi légmozgások klímatudatos tervezése, zöldterületek növelése)

- A helyi és térségi tervezésben egyaránt jelenjenek meg a környezeti tényezők változásával összefüggő feladatok; a várható környezeti kockázatok megismerése, a kockázateértékelések, sérülékenységi vizsgálatok beépítése a tervezésbe és a tudatos felkészülés, vészhelyzeti tervek készítése.
- A városok sajátos klímaváltozási kihívásaira az építésügynek, a várostervezésnek és a városfejlesztésnek figyelemmel kell lennie.

A zöld átálláshoz kapcsolódó elvárásokkal a fenti intézkedések összhangban vannak.

Az OFTK turisztikai értékei között említi a gyógyvizeket, mellyel Nagykáta is rendelkezik.

1.2.2 KAPCSOLÓDÁS PEST MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁHOZ ÉS PROGRAMJÁHOZ

Pest Megyei Önkormányzat 2021. áprilisában vizsgálta felül a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció 2014-2030 c. dokumentumot, melynek első kötete a helyzetfeltárás, második kötete a javaslatétel.

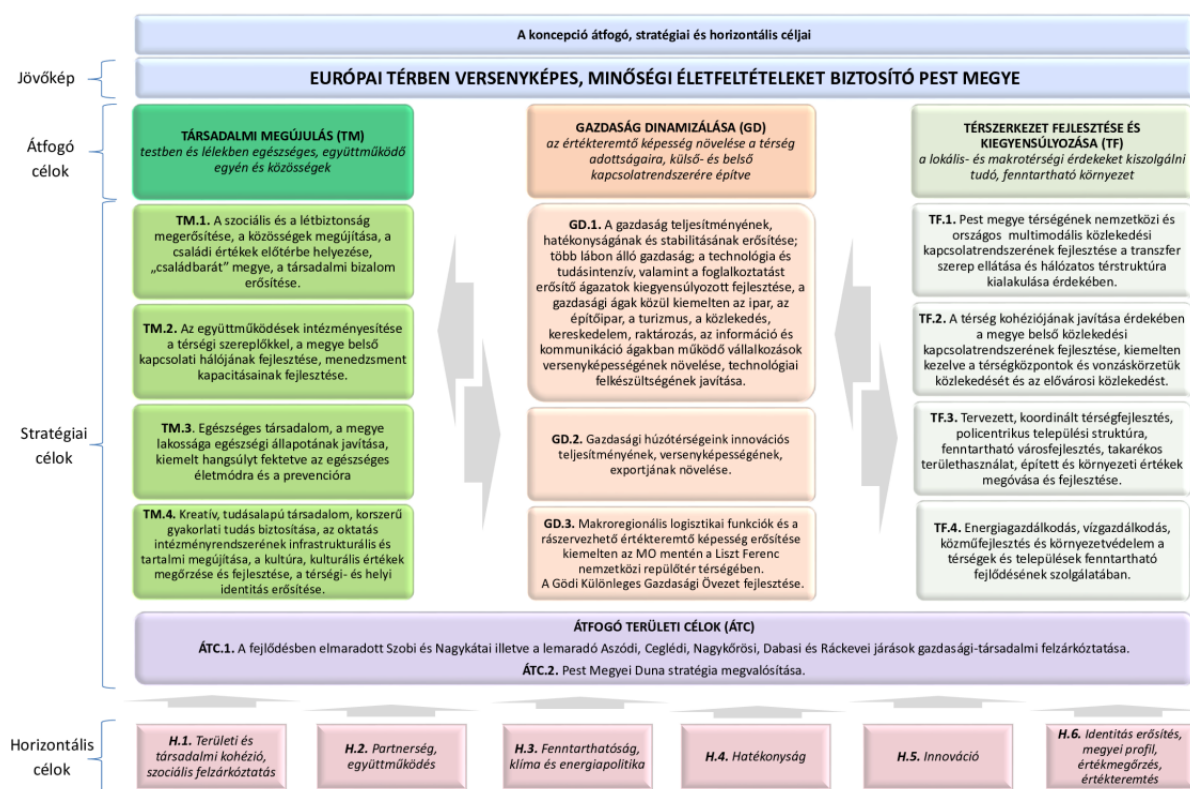
Helyzetfeltáró részben Nagykátai (települési és járási szintű) hivatkozások:

- innováció és versenyképesség szempontjából a kistérség jövője átgondolandó,
- kihívást jelent a klaszterek, hálózatok, valamint a verseny-és a közszféra közötti partnerség megteremtése,
- a térség lemaradása megkezdődött,
- egészségturizmus-Nagykátai gyógyfürdő,
- tömegközlekedési kapcsolatokat és közúti kapcsolatokat tekintve a térség komoly közlekedési problémákkal néz szembe,
- kereskedelmi vállalkozások súlya a legmagasabb,
- természeti értékek kitörési pontot jelenthetnek,
- elöregedő járás,
- magas az egyszülős családok aránya,
- az iskolákban a hátrányos helyzetű gyermekek aránya meghaladja a 20%-ot,
- ivóvíz szennyezettségi probléma.

A megyei területfejlesztési koncepció hivatott arra, hogy a megye egészének tervezési alapjait lerakja. Ezért a koncepció úgynevezett teljes tervezés, mely kiterjed:

- a megye társadalmi, gazdasági és környezeti területi alrendszerére egyaránt, beleértve a vidéki térségekkel kapcsolatos témaköröket;
- a megye fejlődése szempontjából fontos témákra, ágazatokra;
- a megyei szinten és a központi szinten kezelhető témákra és ágazatokra egyaránt;
- az önkormányzat és a közszféra tevékenységeivel befolyásolható témákra és ágazatokra, de emellett számba veszi a gazdasági szereplők, a vállalkozások, a civil szervezetek, egyházak és egyéb társadalmi szervezetek felelősségi körébe tartozó feladatokat.

7. ábra: Pest Megyei Fejlesztési Konceptió átfogó, stratégiai és horizontális céljai

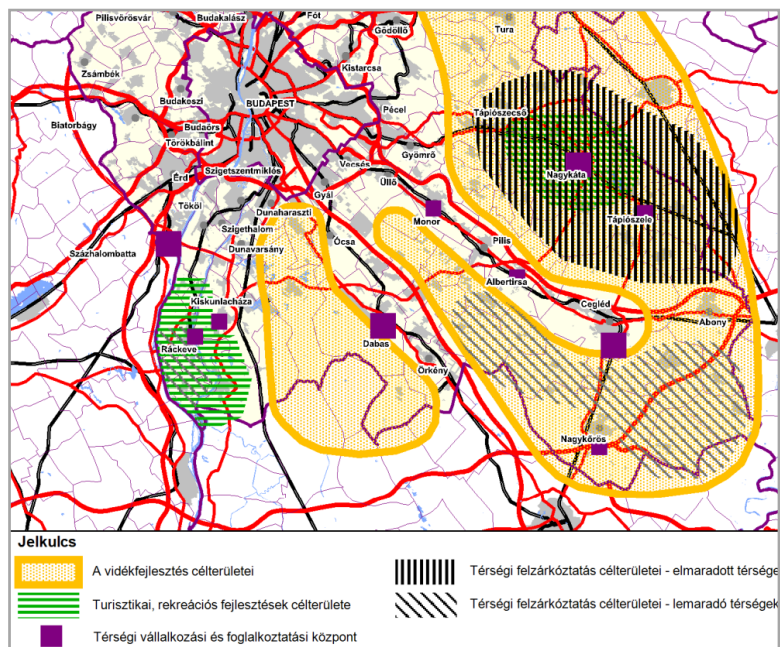
Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió

Fenti ábra mutatja, hogy az átfogó területi célok között szerepel a **fejlődésben elmaradott Nagykátai járás** (több más járással együtt) **gazdasági-társadalmi felzárkóztatása**, mely az alábbi stratégiai célokkal áll koherenciában:

- TM.1. A szociális és a létbiztonság megerősítése, a közösségek megújítása, a családi értékek előtérbe helyezése, „családbarát” megye, a társadalmi bizalom erősítése
- TM.2. Az együttműködések intézményesítése a térségi szereplőkkel, a megye belső kapcsolati hálójának fejlesztése, menedzsment kapacitásainak fejlesztése
- TM.4. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása, a kultúra, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése, a térségi- és helyi identitás erősítése
- GD.1. A gazdaság teljesítményének, hatékonyságának és stabilitásának erősítése; több lábon álló gazdaság; a technológia és tudásintenzív, valamint a foglalkoztatást erősítő ágazatok kiegyensúlyozott fejlesztése
- GD.2. A gazdasági ágak közül kiemelten az ipar, az építőipar, a turizmus, a közlekedés, kereskedelem, raktározás, az információ és kommunikáció ágakban működő vállalkozások versenyképességének növelése, technológiai felkészültségének javítása
- GD.3. Gazdasági húzóterseink innovációs teljesítményének, versenyképességének, exportjának növelése
- TF.1. Pest megye térségének nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése a transzfer szerep ellátása és hálózatos térstruktúra kialakulása érdekében.

A megye operatív céljai között találjuk az **egészségipar és wellness** témaköröket a városra vonatkozóan, mint megyehatárt átlépő integrált piac létrehozása, egységes szolgáltatáskínálat biztosítása.

8. ábra: Kevésbé fejlett térségek fejlesztése

Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió

Az ábrán szereplő kevésbé fejlett térségek -annak ellenére, hogy Budapesthez relatív közel helyezkednek el- 90%-ban megfelelnek a hazai hátrányos helyzetű járásokat leíró kritériumrendszernek. Jelentősebb változás nélkül az érintett járásokban folytatódik az elvándorlás, a népesség összetételének kedvezőtlen változása, erősödik a szakemberhiány, csökken a vállalkozási hajlandóság. Ezekben a térségekben alapvető cél a gazdaság és a növekedés beindítása, valamint a fizikai infrastruktúrafejlesztés, nagyfoglalkoztatók letelepítése és megtartása, a megfelelő szakképzés és felnőttképzés minőségi újjászervezése, a térség márkaépítése, helyi identitás erősítése

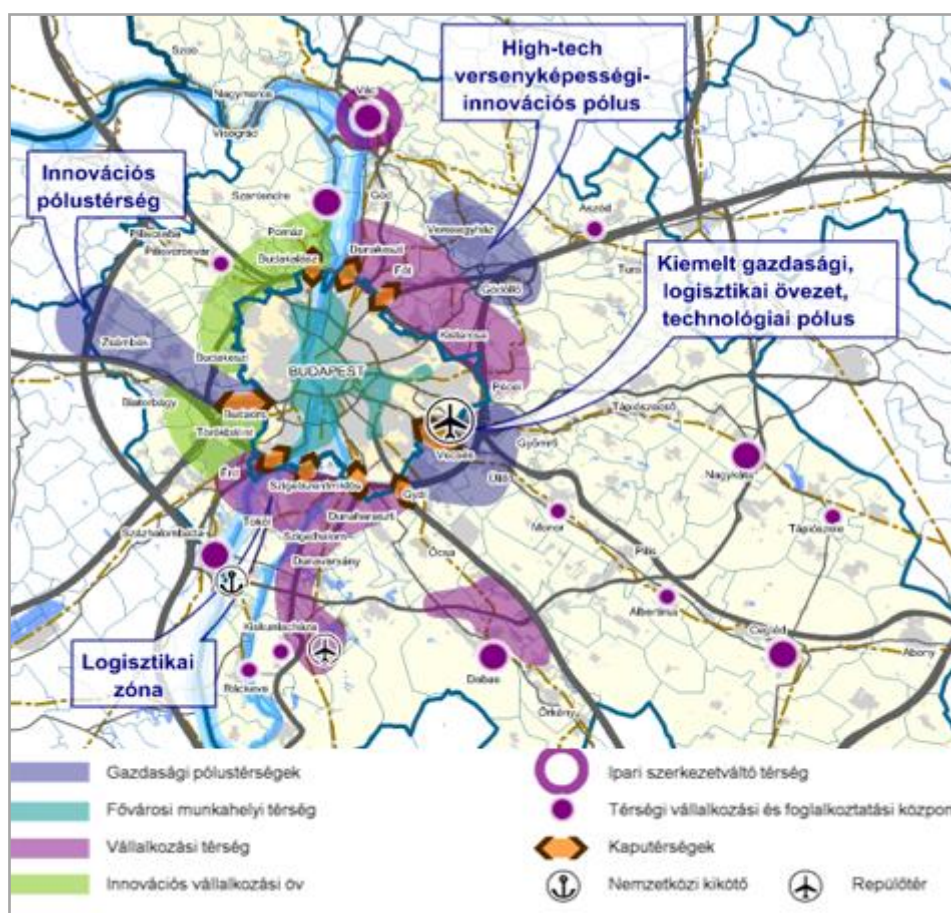
Tápiómente (Nagykátai járás) Operatív céljai:

- Ökotérség kialakítása, a Budapest közelségében egyre inkább felértékelendő táji-, természeti potenciálok megőrzése, fenntartható módon való használata és fejlesztése.
- Az agrárgazdaság megújítása a térségi sajátosságok figyelembevételével.
- Új, alternatív kultúrák terjesztése részint a szántóföldi növénytermesztés, részint a művelési ágak vonatkozásában (ipari növények, vetőmagtermesztés, erdősítés és ültetvény-telepítés).
- A kistermelői kört integrálni képes, feldolgozó és értékesítő vállalkozások megtelepedésének, esetleg a termelők ilyen célú szövetségi társulásának támogatása.
- A természeti értékek védelme és fejlesztése, a gazdasági tevékenységek során az ökológiai szempontok kielégítése, a térség táji unikalitásainak, a természeti területek biodiverzitásának fenntartása.
- A táj- település- és térségmenedzselés, a térségi szemlélet erősítése, térségi integrált programok kidolgozása.

- A fejlesztésben való közös érdekek feltárása a térség településeiben, azok mentén – a korábbi sikeres közös programok eredményeire építve – a közös integrált fejlesztési programok kezdeményezése.
- A térség jövedelemtermelő képességének erősítése, ezzel a népesség megtartó képesség javítása, a kedvezőtlen népességcsere megfékezése.
- Átfogó gazdaságfejlesztés, a helyi foglalkoztatás lehetőségeinek bővítése elsősorban a mikrotérségi központokban (Nagykátán, Süllyápon, Tápiószelén).
- A térség tőkevonzó képességének növelése, a tőkebeáramlás és a tőkebefektetés ösztönzése.
- A munkaerőt versenyképesé tenni oktatási, képzési – továbbképzési eszközökkel.

A dokumentumban Nagykáta **térségi vállalkozási és foglalkoztatási központként** szerepel a gazdaságfejlesztés speciális célterületeinél.

9. ábra: A gazdaságfejlesztés speciális célterületei Pest megyében

Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió

A megye hosszú távon kívánatos térstruktúrájának kialakítása kapcsán középső, „új” fejlesztési zóna kiépítése tervezett, mely övezet kialakulásának feltétele egy új harántoló (kelet- nyugati irányú) közúti kapcsolat megvalósulása. A fejlődés feltétele a vonzó környezet megteremtési a humán infrastruktúra, az életminőség, lakókörnyezet, szolgáltatási színvonal, kultúra területén egyaránt.

1.2.3 EGYÉB TÉRSÉGI FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓKHOZ, PROGRAMOKHOZ VALÓ KAPCSOLÓDÁS

1.2.3.1 PEST MEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAMJA

A Kormány az 1781/2021. (XI.2.) Korm. határozattal fogadta el Pest megye Előzetes Integrált Területi Programját (EITP). Az EITP 12 várost sorol a fenntartható városok programra javasolt települések közé, melyek között szerepel Nagykáta járásközpont 3 Mrd Ft forráskerettel. A fenntartható városfejlesztési programban részt vevő városokat remélhetőleg az átmeneti időszakon átsegíti, megerősíti centrális funkcióikat és hozzájárul a városok és környezetük fenntartható működéséhez, fejlődéséhez az elkülönített forrás.

Az EITP-ben szerepel, hogy a 2021-2027. fejlesztési időszakban Nagykáta

- üzleti infrastruktúra fejlesztésre nem javasolt település.
- **helyi és térségi turizmusfejlesztés tekintetében fejlesztésre javasolt**, a Délkelet Pest megyei termál- és ökoturisztikai térséghez tartozik.
- vízkárral nem vagy kis mértékben veszélyeztetett település, ezért kékinfrastruktúra-, vagyis csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztésének támogatására nem javasolt település.
- bár szegregátummal rendelkezik, a szűkös forrás miatt nem javasolt szociális városrehabilitáció megvalósítása.
- településen a **bölcsőde felújítás támogatott**.
- településen az **óvoda felújítás támogatott**.

A többi intézkedés pedig nem településszintű, hanem térségi (célterületi) bontásban szerepel, úgy mint a belterületi utak fejlesztése, önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, energiaközösségek, helyi humán fejlesztések, helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése.

1.2.3.1 NAGYKÁTA VÁROS ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK GAZDASÁGI PROGRAMJA 2019-2024.

A 15/2020. (IV.09.) sz. polgármesteri határozattal került elfogadásra az öt évre szóló gazdasági program.

Az önkormányzat a **pénzügyi egyensúlyához** az alábbi célokat tűzte ki:

- úgy fejleszteni a várost, hogy a város pénzügyi stabilitása folyamatosan fennmaradjon.
- hitel felvétele alapvetően csak olyan fejlesztésekhez, amelyek megvalósításához más külső forrást is sikerül biztosítani
- folyószámlahitel kizárólag az évközi likviditási egyensúly kezelésére szolgáljon.

Adópolitikához kapcsolódó célok:

- olyan helyi adórendszer működtetése, amely a lehető legszélesebb réteget vonja be az adófizetésbe
- lehetőleg ne növekedjen az állam által a vállalkozókra rótt teher, s az önkormányzat hatáskörén belül javítsa versenyképességüket. A magánszemélyek kommunális adójának mértékének alacsonyon tartása, de olyan mértékben, hogy az fedezetet nyújtson a szükséges fejlesztésekhez.

Befektetés-támogatási célok:

- A meglévő vállalkozások bővülési lehetőségeinek biztosítása, minél több új vállalkozás idevonzása, a városfejlesztési célok világos, közérthető megfogalmazása, a vonzó és stabil jogi-

és szabályozási környezet biztosítása, a lehetőségekhez mérten gyors és hatékony adminisztráció, ügyintézés és engedélyezés révén.

- Olyan befektetéseket támogatni, engedélyezni, idevonzani, amelyek munkahelyeket teremtenek, növelik az adóbevételeket és az egyéb bevételeket, de nem veszélyeztetik az itt élők egészségét és a természeti környezetet, valamint a páratlan értékű Tápió-vidéki tájat.

Munkahelyteremtéshez kapcsolódó célok:

- továbbra is minél több nagykáti polgár helyben találjon munkát
- a helyi polgárok számára jó megélhetést jelentő, egyben környezetbarát munkahelyek fenntartása, ezek számának növelése.

Településfejlesztéshez kapcsolódó célok:

- A barátságos, biztonságos, szép kisváros ideáljának további folyamatos közelítése.
- Minél több szolgáltatás helyben való elérhetőségének megteremtése.
- A járásközponti szerep betöltését szolgáló intézményhálózat folyamatos bővülésének elősegítése a közigazgatás, az oktatási-, egészségügyi- és szociális ellátás, valamint a sport- és szabadidős tevékenységek területén egyaránt.
- A települési vonzerő növelése a Tápió-vidék karakterének, lehetőségeinek kihasználásával, a meglévő kulturális programkínálat szélesítésével, aktív marketing tevékenységgel.
- Erősíteni Nagykáta gazdasági alapját a helyi iparos- kézműves szakembergárdásra, valamint a helyi kis-és közép vállalkozásokra támaszkodva.
- Tovább segíteni Nagykáta társadalmi- és kulturális életének folyamatos fejlődését, az összetartozás-érzés fenntartását és megerősítését a hagyományos közösségi rendezvényekre alapozva.

Városüzemeltetéshez kapcsolódó célok:

- A város normális napi életének folyamatos biztosítása- minden évszakban.
- A lehető leggazdaságosabb, költségkímélő megoldások megtalálása.

Közzolgáltatásokhoz kapcsolódó célok:

- az új, korszerű szennyvíztisztító telep, valamint a szennyvízcsatorna-hálózat minél magasabb színvonalú üzemeltetése a TRV Zrt-vel megkötött szerződés alapján,
- az ivóvízhálózat folyamatos karbantartása, pályázati úton történő felújítása,
- a csapadékvíz-elvezető rendszer számottevő fejlesztése,
- a DTKH Nonprofit Kft. által a hulladékgyűjtő udvar mihamarabbi megnyitása,
- pályázati lehetőségek keresése, az energiaellátás korszerűsítésére,
- a közvilágítás hiányosságainak pótlása, a hálózat folyamatos fejlesztése, korszerűsítése,
- a közvilágítási I lámpatestek önkormányzati tulajdonba kerülése,
- megújuló energia, zöld energia pályázati lehetőségeinek kihasználása.

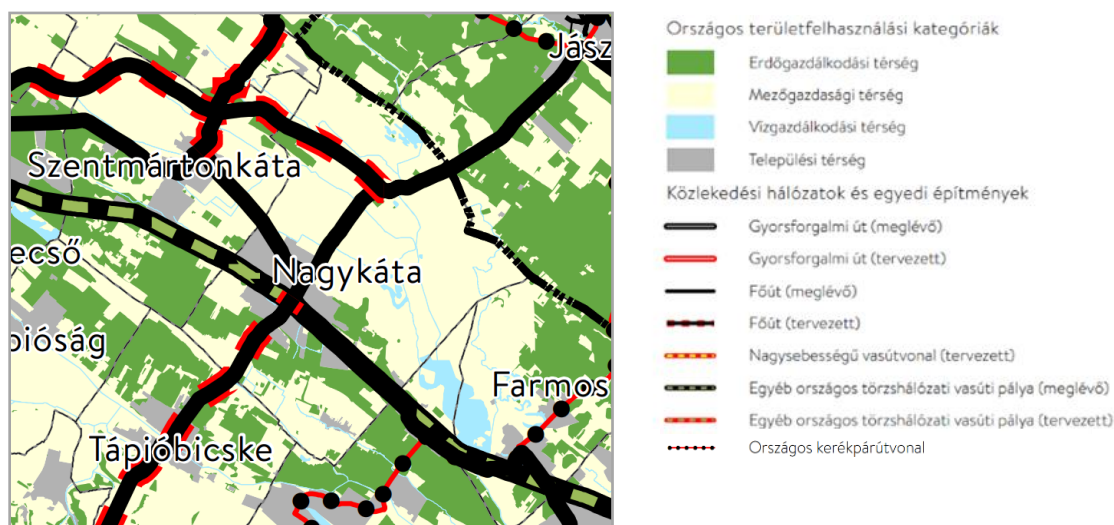
1.3 A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény területrendezési terveket érintő fejezetei (OTrT) 2019. március 15-én hatályba lépett.

Az OTrT átfogó célja az, hogy az ország egészére, valamint egyes kiemelt térségekre meghatározza a térségi területfelhasználás feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok összehangolt térbeli rendjét, a terület- és gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálása érdekében, tekintettel a

fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.

10. ábra: Ország szerkezeti terve (kivonat)

Forrás: OTrT

Az OTrT Nagykatá területét érintő szerkezeti elemei az alábbiak:

- Az országos területfelhasználási kategóriák közül tervezetten a település területének a települési térségen kívüli legnagyobb része mezőgazdasági, kisebb része erdőgazdálkodási térség, ezentúl vízgazdálkodási térséggel is érintett.
- Az országos közúthálózat főúti meglévő elemei:
 - 31. sz. főút: Budapest (M0) - Süllyás - Nagykatá - Jászberény - Dormánd (33. sz. főút)
 - 311. sz. főút: Nagykatá (31. sz. főút) - Cegléd (4. sz. főút)
- Az országos közúthálózat főúti tervezett elemei:
 - 31. sz. főút: új nyomvonalon: Ecsér (M0) - Nagykatá (31. sz. főút)
 - 312. sz. főút: Albertirsa (4. sz. főút) - Tápiószentmárton - Nagykatá - Jászfényszaru (32. sz. főút)
- Budapest - Újszász - Szolnok egyéb országos törzshálózati vasúti pálya

Az OTrT Nagykatá területét is érintő övezetei:

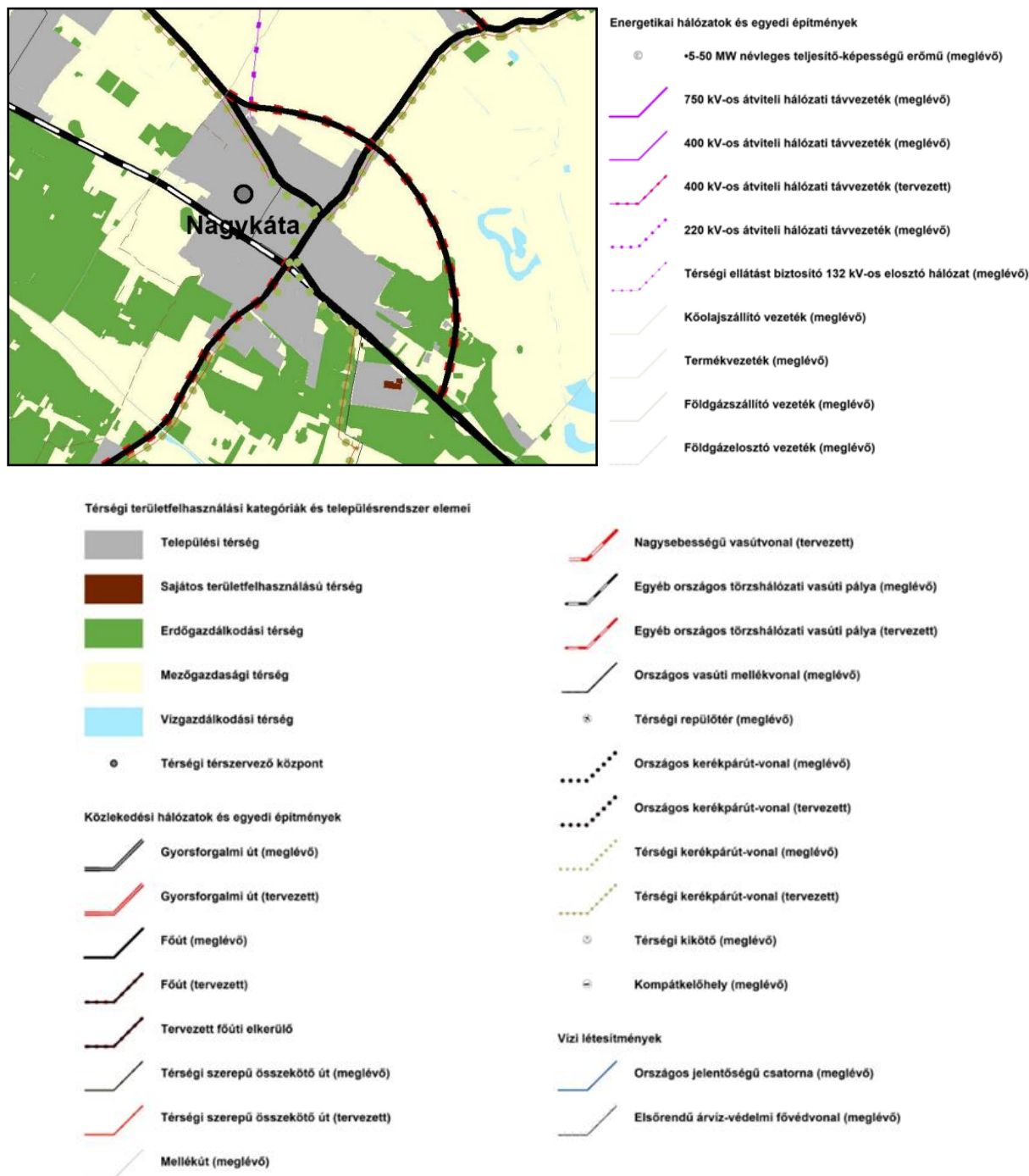
- ökológiai hálózat magterületének övezete
- ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete
- ökológiai hálózat pufferterületének övezete
- jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete
- erdők övezete
- tájvédelmi terület övezete.

Nem érinti a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete, a világörökségi és világörökségi-várományos terület övezete, országos vízminőség-védelmi terület övezete, nagyvízi meder övezete, VTT- tározók övezete, honvédelmi és katonai terület övezete

Pest megye területrendezési tervéről szóló 10/2020. (VI.30.) Pest Megye Önkormányzata Közgyűlésének önkormányzati rendeletének (PMTTrT) célja, hogy meghatározza Pest megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli

rendjét, tekintettel a fenntartható térségfejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve a természeti erőforrások védelmére, és fenntartható használatára.

11. ábra: PMTrT Térségi Szerkezeti Terv kivonata

Forrás: PMTrT

Nagykátát a Pest megye Budapesti agglomeráción kívüli területeinek műszaki infrastruktúra-hálózatainak és egyedi építményeinek rendszerei közül az alábbiakkal érintett:

- Meglévő főutak:

- 31. sz. főút: (Budapest (M0)) – Sülysáp – Nagykáta – (Jászberény – Dormánd (33. sz. főút))
- 311. sz. főút: Nagykáta (31. sz. főút) – Cegléd (4. sz. főút)
- Tervezett főúti kapcsolatok:
 - 31. sz. főút: (Ecsér (M0)) – Nagykáta (31. sz. főút)
 - 312. sz. főút: Albertirsa (4. sz. főút) – Tápiószentmárton – Nagykáta – (Jászfényszaru (32. sz. főút))
- Tervezett településselkerülő szakasz
- Mellékutak:
 - 31109 j. Nagykáta – Tápiószentmárton
 - 3115 j. Nagykáta – Tápióbicske
 - 31316 j. Nagykáta vá. út
- Térségi jelentőségű kerékpárutak:
 - Ráckeve – Dabas – Pilis – Nagykáta
 - Tápiószentmárton – Nagykáta – Bag – Galgamácsa – (Vác)
- Meglévő térségi ellátást biztosító 132 kV-os főelosztó vezetékek- (Szolnok – Lőrinci) – Nagykáta
- Meglévő földgázelosztó vezetékek- Zsámbok – Tóalmás – Szentlőrinc-káta – Szentmártonkáta – Nagykáta – Tápióbicske – Tápióság – Pánd – Káva – Bénye – Gomba – Úri – Sülysáp – Tápiószecső – Kóka

2. táblázat: Nagykáta térségi területfelhasználási kategóriák szerinti megoszlása

Megnevezés	Kiterjedés (hektár)	Kiterjedés (%)
települési térség	1055,8	12,94
sajátos területfelhasználású térség	3,9	0,05
erdőgazdálkodási térség	1131,8	13,88
mezőgazdasági térség	5871,5	71,98
vízgazdálkodási térség	94,1	1,15

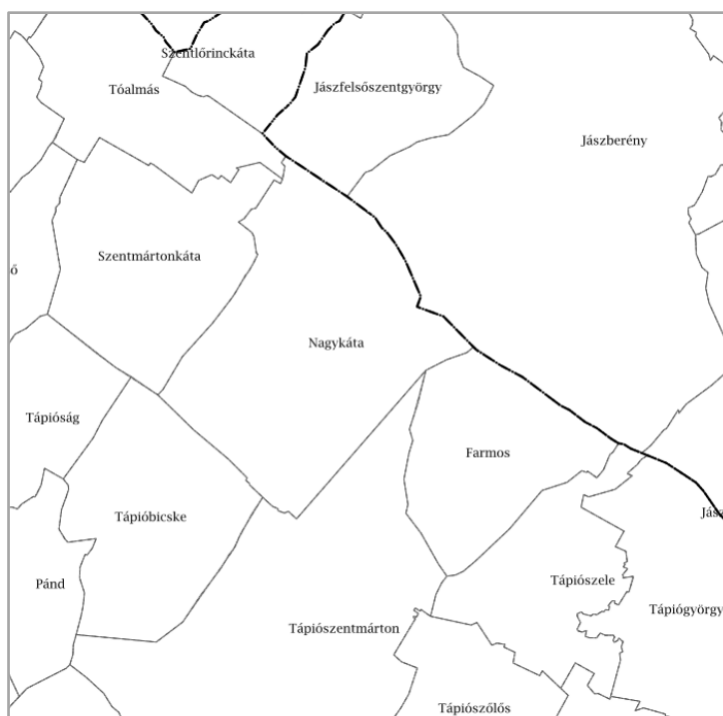
Megyei övezetek közül érintett a rendszeresen belvízjárta terület övezettel. Pest megye egyedileg meghatározott megyei övezetei közül érintett a turisztikai fejlesztések támogatott célterületének övezettel, kertes mezőgazdasági területek övezettel.

1.4 A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK - AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ - VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

Nagykáta szomszédos települései Pest megyében: Tóalmás, Szentmártonkáta, Tápióbicske, Tápiószentmárton, Farnos.

Nagykáta Jász-Nagykun-Szolnok megyei szomszédos települései: Jászberény, Jászfelsőszentgyörgy.

12. ábra: Nagykáta szomszédos települései

Forrás: www.oeny.hu

A szomszédos települések közigazgatási határai mentén konfliktust eredményező településfejlesztések nem ismertek.

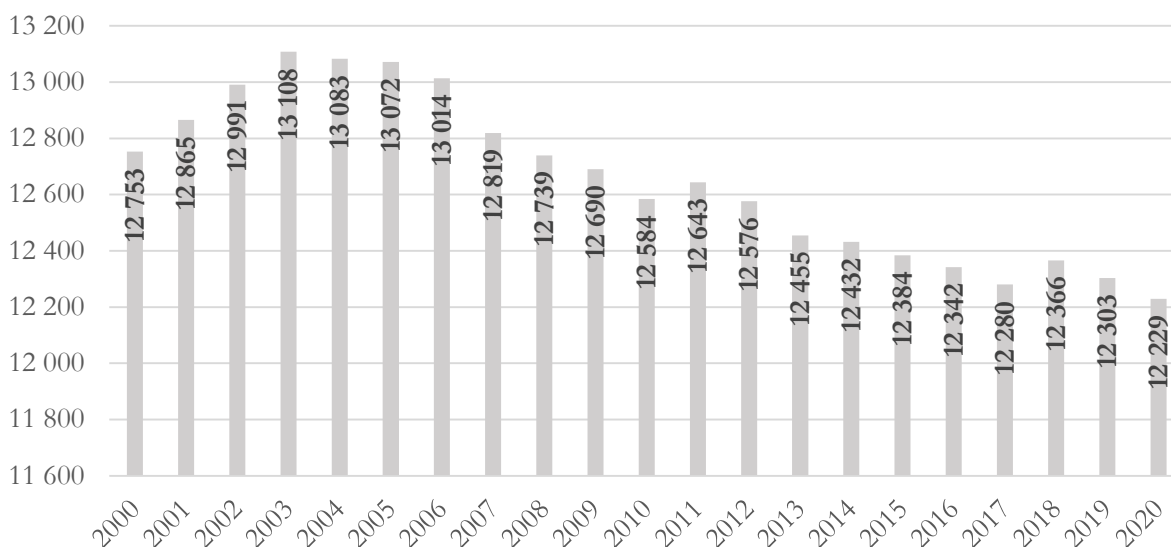
1.5 A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.5.1 DEMOGRÁFIA, NÉPESSÉG, NEMZETISÉGI ÖSSZETÉTEL, KÉPZETTSÉG, FOGLALKOZTATOTTSÁG, JÖVEDELMI VISZONYOK, ÉLETMINŐSÉG

Nagykáta lakónépessége 2021. január 1-jén 12.229 Fő, ezzel Pest megye 32. legnépesebb települése. A járásszékhelyek közül csak Ráckeve, Aszód és Szob népességszáma alacsonyabb. Közigazgatási területe lakosságához képest megyei viszonylatban kiterjedt (81,61 km²), az országos átlaghoz képest így is **sűrűn lakott**, népsűrűsége 150 fő/km².

A település lakosság száma 2003 óta – két esztendő kivételével: 2011 és 2018 – évről évre csökken, 2020-ra majdnem 7%-ot esett vissza. Ez két tényezőből adódik: egyrészt minden évben meghaladja a halálozások száma a születéseket, másrészt még hangsúlyosabb, hogy a belföldi vándorlások egyenlege bár ingadozik, de összességében azt mutatja, hogy **2003 óta 500 fővel több hagyta el a várost, mint ahányan betelepültek**. Ezzel szemben a nagykátai járás vándorlási egyenlege 2014 óta pozitív, és folyamatosan javul.

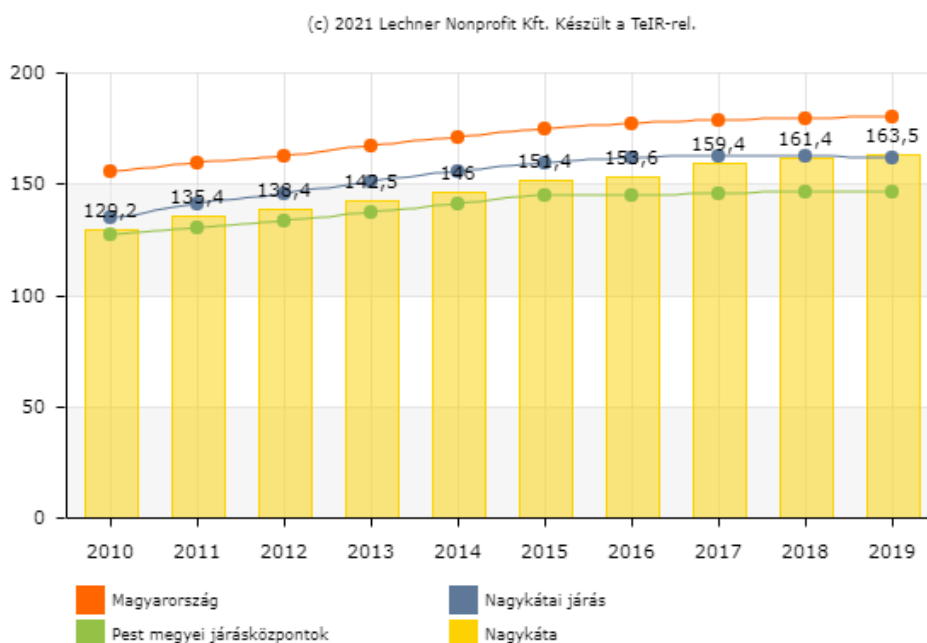
13. ábra: Nagykáta népességszámának alakulása (fő)

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A nyugati társadalomra jellemző előregedés megfigyelhető Nagykátán is, az országosnál alacsonyabb mértékben, de a Pest megyei járásközpontoknál fokozottabban. 2020-ban a lakosság 14,63%-a 14 éves vagy annál fiatalabb, szemben a 65 évesek és idősebbek 19,63%-os részarányával. **Az idősek korosztálya mind %-ban, mind abszolút értékben jelentősen bővült** (2,9 %, 320 fő). Az öregségi mutató, vagyis a 100 fő 14 éves vagy fiatalabb lakosra jutó 60 éves vagy idősebb lakos száma az országoshoz és a megyei járásközpontokéhoz hasonló.

14. ábra: Öregségi mutató alakulása (fő)

Forrás: TeIR Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezését támogató alkalmazás

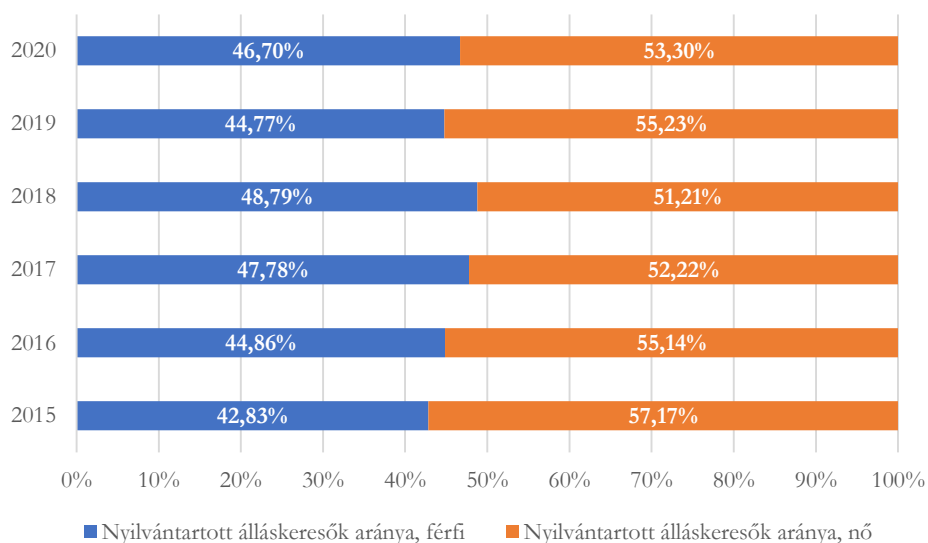
A 2011. évi népszámlálás alapján - ennél frissebb adatokkal nem rendelkezünk a városban jellemző nemzetiségekről – Nagykátán **a legnagyobb létszámú nemzetiségi közösség a cigány** (548 fő). Részarányuk a teljes lakosságon belül 2001 és 2011 között majdnem megduplázódott: 4,4%, magasabb, mint az országos és a megyei járásközponti átlag. Emellett kisebb számban előforduló nemzetiségek a német, román és bolgár és orosz. Az etnikai viszonyoknak megfelelően a településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik.

Nagykátá város lakosságának képzettségére vonatkozóan szintén a 2011. népszámlálás adataira támaszkodhatunk, eszerint **az iskolázottság tekintetében a település elmaradt az országos és a Pest megyei szinttől** is, meghaladta viszont a járási adatokat: a 7 éves és idősebb lakosság 37,27%-a legfeljebb az általános iskolát fejezte be, és csak 10,89% rendelkezett felsőfokú végzettséggel. A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió 2014-2030 I. kötete tartalmazza járási szinten a 2016. évi mikrocenzus iskolázottsági adatait is, eszerint a fővárostól legdélebbre eső járásokban a lakosság alacsonyabb végzettséggel rendelkezik, mint a megye többi járásában, sőt a felsőfokú végzettségűek aránya a Nagykátai járásban a legalacsonyabb.

Az iskolai végzettséghez hasonlóan alakul a város foglalkoztatási helyzete is, **a munkanélküliségi mutatók Nagykátán a Pest megyei és az országos szinttől is elmaradnak**. A KSH szerint 2020-ban a 15-64 éves lakosság 5,27%-a nyilvántartott álláskereső (424 fő), az előző évekhez viszonyított növekedés az álláskeresők számában a COVID hatásának tudható be. Ennél magasabb munkanélküliségi aránnyal a Pest megyei járásközpontok közül csak egy, a Nagykőrösi járás rendelkezik. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat legfrissebb adatai alapján 2021. októberére a nyilvántartott álláskeresők száma 396 főre csökkent, arányuk a munkaképes korú lakossághoz viszonyítva azonban még így is több mint kétszerese a megyeinek.

Az alacsony iskolai végzettség és a munkanélküliség közti ok-okozati kapcsolatot jól jelzi, hogy az álláskeresők 50,71%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, és csak 3,07%-uk felsőfokú végzettségű. Amellett, hogy a munkanélküliek között egyre magasabb az alacsony iskolai végzettségűek aránya, 60%-uk már több mint 180 napja álláskereső. A pályakezdő munkanélküliek aránya az elmúlt években jelentősen lecsökkent. Jellemző a városban a női munkanélküliség: az elmúlt 6 évben számottevően volt magasabb a női álláskeresők aránya, mint a férfiaké.

15. ábra: A nyilvántartott álláskeresők nemek közti megoszlása Nagykátán

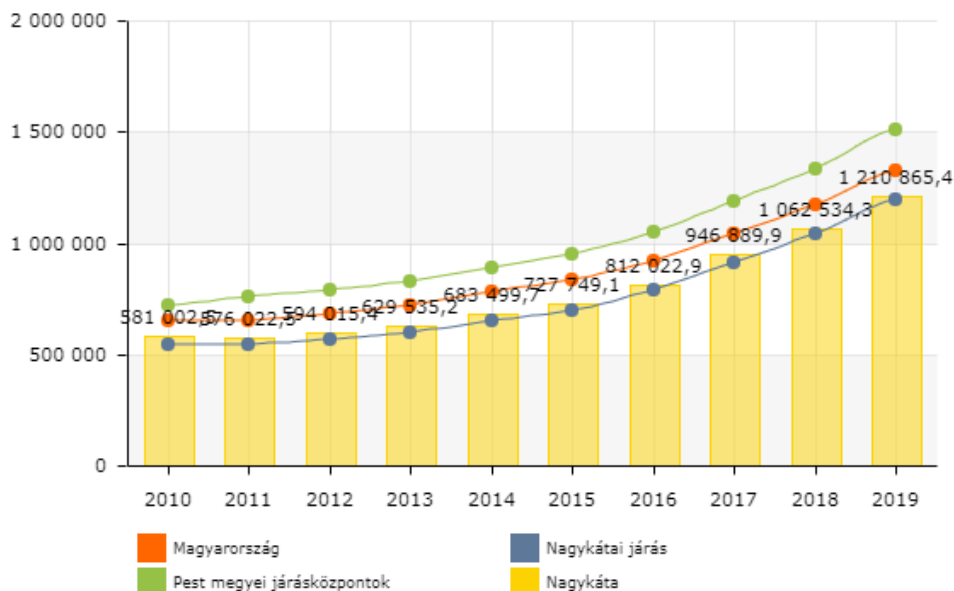

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A lakosság jövedelmi viszonyait nagyban meghatározza a képzettségi szint és a foglalkoztatottság, így sejthető, hogy ez utóbbi kettőhöz hasonlóan az országos átlagot közelíti. **2019-ben egy nagykátai lakosra 1.211 ezer Ft jövedelem jutott**, elmaradva az országos és a Pest megyei járásközpontok átlagától.

16. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft)

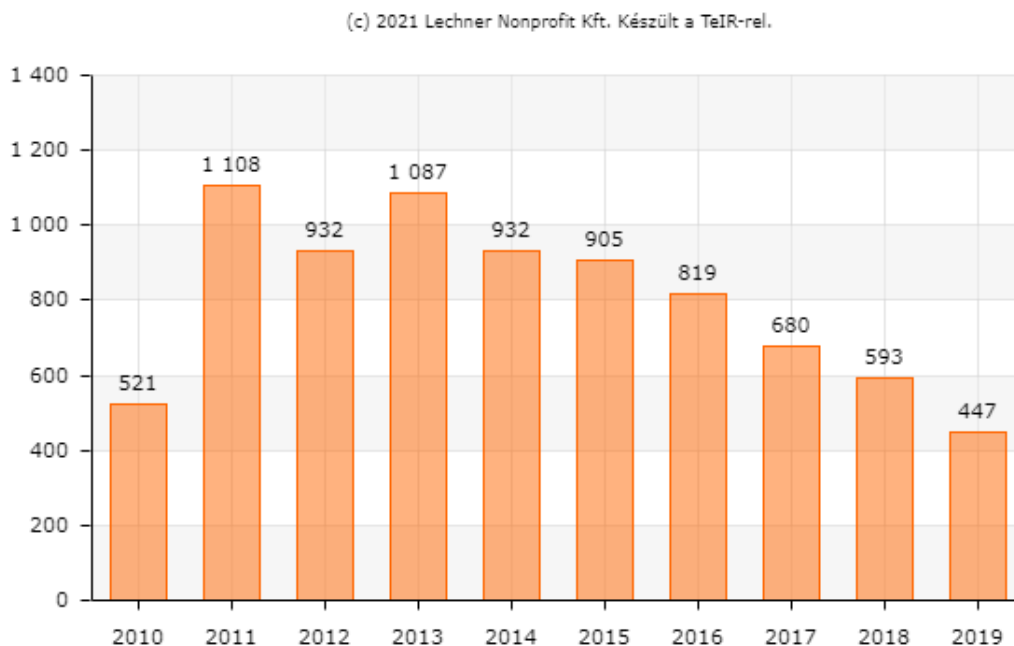
(c) 2021 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TeIR Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezését támogató alkalmazás

A lakosok munkajövedelmét kiegészítik vagy helyettesítik a **különböző pénzbeli vagy természetbeni szociális támogatások**. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma az elmúlt években csökkent. A lakásfenntartási támogatás és az átmeneti segély a legjelentősebb támogatási formák, 2019-ben 92 és 89 fő részesült ezen támogatásokban.

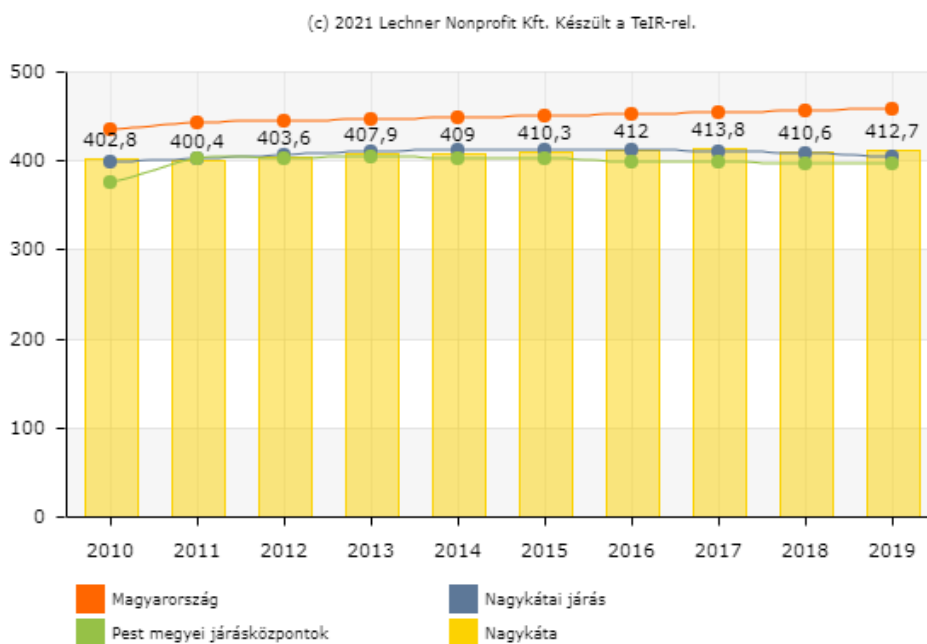
17. ábra: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma (fő)

Forrás: TeIR Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezését támogató alkalmazás

A jövedelmi viszonyokat jellemezheti, hogy évről évre csökken az újonnan épített lakások aránya a teljes, egyébként stabil lakásállományban. A nagykátaiak lakóingatlanai az átlagosnál nagyobbak, a legalább három és fél szobás lakások aránya 2020-ban magas (56,23%), a meghaladja az országos szintet (52%). 2019-es adatok szerint az országosnál alacsonyabb az ezer lakosra jutó lakóegységek száma, tehát összességében **nagyobb a lakósűrűség, melyet ellensúlyoz az ingatlanok magasabb átlagos szobaszáma**.

18. ábra: Ezer lakosra jutó lakóegységek száma

Forrás: TeIR Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezését támogató alkalmazás

1.5.2 TÉRBELI-TÁRSADALMI RÉTEGZŐDÉS, KONFLIKTUSOK, ÉRDEKVISZONYOK

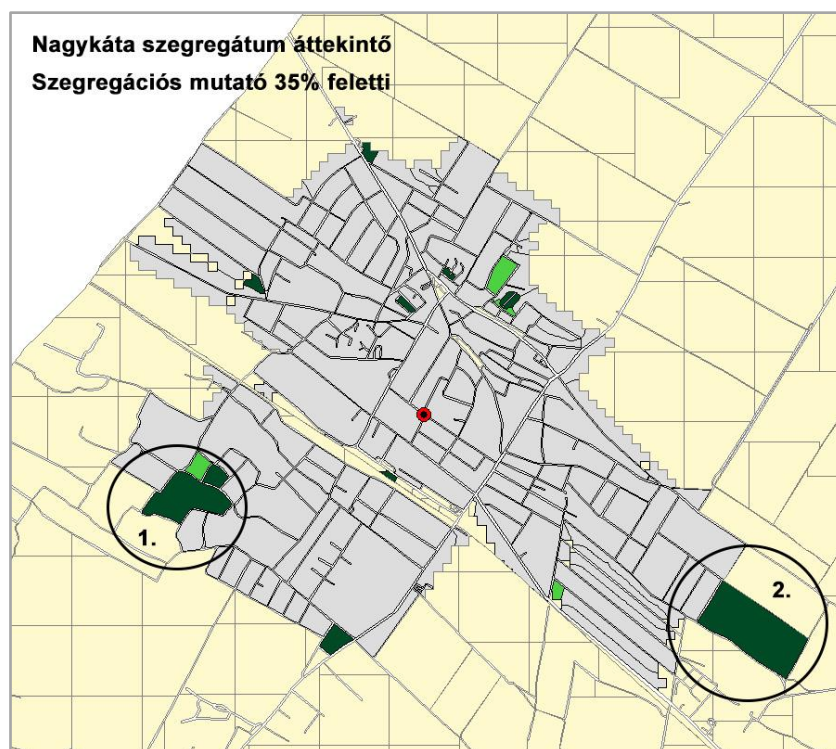
A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében foglaltak szerint a szegregátum 200 főnél nagyobb lélekszámú település esetén olyan 50 főnél népesebb tömb¹, ahol a szegregációs mutató, vagyis a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri vagy meghaladja az adott településtípusra meghatározott értéket.

Nagykáta mint járásszékhely település esetén szegregált terület az a tömb, ahol a mutató 35% vagy afeletti, szegregációval veszélyeztetett pedig a 30-35% közötti szegregációs mutatóval bíró tömb. A KSH adatszolgáltatás alapján 2011-es népszámlálás szerint Nagykátán négy szegregátum található, kettő belterületen és kettő külterületen:

- Az 1. számú szegregátum: Kázmér utca - Linda utca - Körte utca - Linda utca - Szilva utca - belterületi határ
- A 2. számú szegregátum: Hunyadi János utca - névtelen utca - belterületi határ - Homokdűlő - Széchenyi utca
- A 3. számú (Erdőszőlő) és a 4. számú (Kétútköze) szegregátum: az Erdőszőlő külterületi városrészben

¹ Népszámlálási célra létrehozott, közterületek és/vagy természetes és mesterséges tereptárgyak (pl. vasútvonala, autópálya nyomvonala, vízfolyás partja), valamint rácshálós térinformatikai megoldás eredményeképpen kialakított, településen belüli kisterületi egység.

19. ábra: Belterületi szegregátumok Nagykátán

Forrás: KSH szegregációs adatszolgáltatás

Nagykáta Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja (2018-2023) is megerősíti, hogy a város peremén előfordul az alacsony státuszú lakosság térbeli koncentrációja.

1.5.3 TELEPÜLÉSI IDENTITÁST ERŐSÍTŐ TÉNYEZŐK

Nagykáta sokszínű történelmi és kulturális öröksége a helyi társadalom egyik fő összetartó ereje. A Káta-nemzetség által létrehozott falu nevét írott forrás először a 1221-ben említette, de a régészeti leletek szerint a terület már Géza-fejedelem idején is lakott volt. A káta szó besenyő eredetű, erődöt, földvárat jelent. A Nagykáta településnév a 17. századtól létezett. A település történelme során többször vált a földdel egyenlővé: a tatárjárás és a török hódoltság alatt több ízben pusztították el. A lakosság szám a 17. század végén indult csak lassabb, majd a Rákóczi-szabadságharcot követően dinamikus növekedésnek.

Megindult a szőlőtermesztés és a nagyállattartás, melyek ebben az időben döntő mezőváros-fejlesztő tényezők voltak. Az 1743. május 25-én kelt oklevél tanúsága szerint Nagykáta megkapta a mezővárosi rangot Mária Teréziától, vele együtt a vásártartási jogot, mely élénkítette a gazdasági fejlődést. A 18. századból származik egyik legjelentősebb építészeti értéke is: az egyedi tetőszerkezettel rendelkező barokk Keglevich-kápolna és a Bazársor, mely a közelmúltban került felújításra.

A 19. században indult meg a városban az ipari fejlődés. Az akkori földesúr, Keglevich Gábor – Nógrád megye főispánja, a magyar kamara elnöke, majd tárnokmestere – pártfogolta a magyar színészetet, megépíttette az egreskátai klasszicista kastélyt, és a nagykátai kastélyában volt Görgey főhadiszállása 1849. április 4-én. E napon folyt le a város határában a dicsőséges tavaszi hadjárat egyik győztes csatája,

a **tápióbicskei csata**, melynek sebesültjeit Kossuth Lajos is meglátogatta a Keglevich-kastélyban, a mai Polgármesteri Hivatal épületében.

1880 és 1890 között került sor a Szolnok-Újszász-Nagykátá-Budapest vasútvonal átadására, melynek köszönhetően Nagykatá térségi központtá válhatott. A világháborúk szintén nagy pusztítást végeztek a városban. Az újjáépítés során elkezdődött az igazi iparosodás, ami elindította a települést a városiasodás útján. Nagykatá 1850-től járási székhely volt, 1984-től pedig városi jogú nagyközség, ezzel együtt a térség igazgatási, oktatási-kulturális és egészségügyi központja.

A város lakossága többségében római katolikus, a Szent György katolikus templom a 16. században épült. A város **vallási sokszínűségét** jelzi a református templom, valamint a zsinagóga, ez utóbbi épület ma már nem szolgál vallási célokat.

A kulturális identitás megőrzésének egyik fő letéteményese a Nagykátai Városi Könyvtár és Művelődési Központ, mely 3 helyszínen biztosít lehetőséget az ismeretek átadására és az aktív közösségi élet megélésére:

- 2004-ben került felújításra a **Művelődési Központ**, mely korszerű technológiával évente több tízezer látogató színvonalas szórakoztatását szolgálja, emellett segíti az önszerveződő közösségek tevékenységét, és bekapcsolódik a városi rendezvények lebonyolításába is.
- A **Városi Könyvtár** új épületét 2008-ban adták át.
- A **Tájház** állandó gyűjteményével és időszakos kiállításával járul hozzá a Tápió-vidék hagyományainak, örökségének megőrzéséhez.

Szintén 2008-ban nyitotta meg kapuit a 400 férőhelyes, nemzetközi sportesemények lebonyolítására is alkalmas **Városi Sportcsarnok**, mely amellett, hogy a település sportéletének fő helyszíne, kulturális rendezvények lebonyolításának a tere is.

Több mint 30 éve rendezik meg minden ősszel a **Nagykátai Táncfalalkozót** a Tápiómente Táncegyüttes szervezésében, hazai és külföldi táncsoportok részvételével. 2021-ben hatodik alkalommal került lebonyolításra Nagykatá másik nagy hagyományokkal bíró városi rendezvénye, a **Tápiófeszt** Hagyományőrző és Gasztronómiai - Kulturális Fesztivál, mely széles programkínálattal várta a város és térsége lakosait. Komoly hagyományőrző jelentősége van a Tápió partján megrendezett „élő történelemórának”, mely keretében újrátsszák a már említett tápióbicskei csatát.

Az önkormányzat és intézményei mellett a helyi identitás megőrzésében kiemelkedő szerepe van az önszerveződő kezdeményezéseknek. A településen **több mint 50 civil szervezet** működik, tevékenységükkel a városi élet számos területét érintve: hagyományőrzés, kultúra, népzene, oktatás, társadalmi felelősségvállalás, sport, stb.

2014-ben alapította meg Nagykatá Város Önkormányzata a település lapját, a Nagykátai Híradót. A város hivatalos Facebook-oldalát 3.700 fő követi figyelemmel.

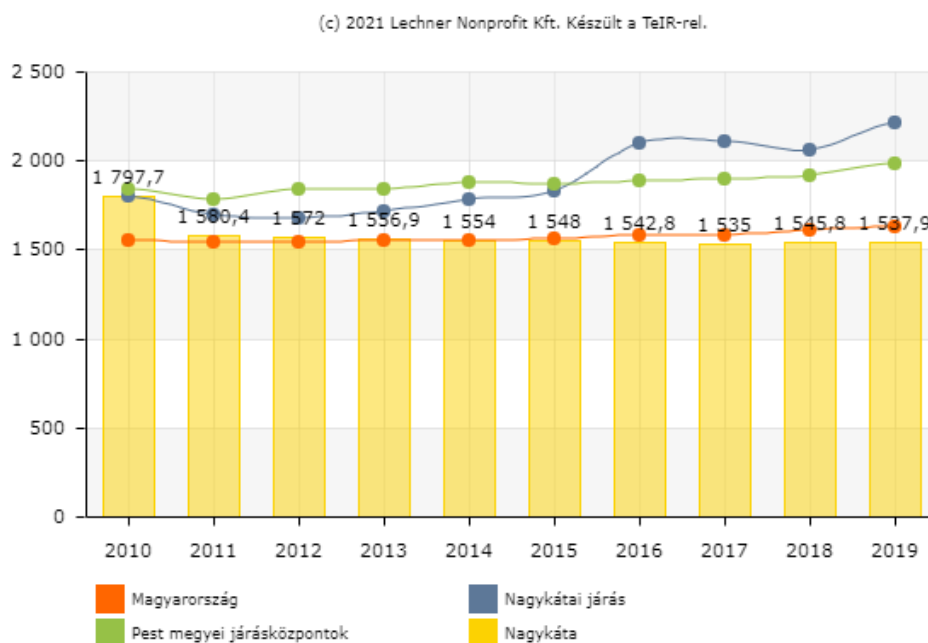
1.6 A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.6.1 HUMÁN KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

1.6.1.1 EGÉSZSÉGÜGY

A nagykatái lakosok számára **helyben elérhetőek az egészségügyi alapellátások**, melyet öt háziorvos és három házi gyermekorvos, öt védőnő és 3 fogorvos biztosít. A háziorvosok vállalkozási formában működnek. A háziorvosok és gyermekorvosok leterheltsége kedvezően alakul a városban: egy orvosra 1.538 ellátott jut, mely alatta marad az országos és a megyei járásközponti átlagnak is. Az ügyeleti ellátás központi ügyelet szervezésével megoldott. Nagykátán mentőállomás is található 6 db mentőautóval, mely a településméretéhez képest soknak mondható.

20. ábra: Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (fő)

Forrás: TeIR Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezését támogató alkalmazás

A településen elérhető járóbeteg szakellátások egy helyszínen, a **Szakorvosi Rendelőintézetben** működnek. Az intézményben a Jászberényi Szent Erzsébet Kórház következő szakrendeléseai érhetőek el:

- Belgyógyászat – cukorgondozó
- Bőr- és nemibeteg szakrendelés
- Fül-orr-gégészet
- Fizioterápia
- Gyermekgyógyászat és gyermekpulmonológia
- Gyógytorna
- Ideggyógyászat
- Kardiológia

- Labordiagnosztika
- Nőgyógyászat
- Nőgyógyászati Mozgó Szakorvosi Szolgálat
- Ortopédia
- Pszichiátriai szakrendelés és gondozás
- Reumatológia
- Röntgen diagnosztika
- Sebészet
- Szemészet
- Tüdőgyógyászat - tüdőszűrés
- Ultrahang
- Urológia

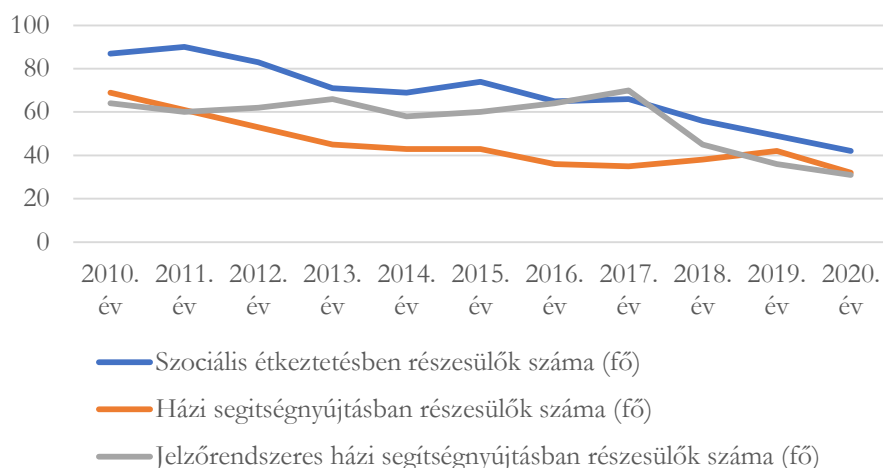
Magyarország Kormánya a fővárosi és Pest megyei járóbeteg-szakellátás fejlesztésének az Egészséges Budapest Program, valamint a Pest Megyei Területfejlesztési Program keretében történő további megvalósításáról szóló 1970/2017. (XII. 19.) Korm. határozatában 973 000 000 forint forrást különített el a Szakorvosi Rendelőintézet felújítására és korszerűsítésére, melyet a Nagykátai Szakorvosi Rendelőintézet felújítására és korszerűsítésére irányuló beruházásról szóló 1255/2021. (V. 11.) Korm. határozattal további 350 millió Ft-tal egészített ki.

1.6.1.2 SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

A településen a gyermekjóléti szolgáltatást a 2016-tól működő **Nagykátai Családsegítő- és Gyermekjóléti Központ** alapellátási és járási csoportja látja el. Folyamatos kapcsolatot tartanak fent az érintett családokkal, jelzőrendszerük révén hozzájárulnak a problémák korai felismeréséhez és kezeléséhez.

2009-2021 között a Tápió-vidéki Többcélú Kistérségi Társulás **Kistérségi Gondozási Központja látta el**, mely szervezet megszűntetés alatt áll, de a feladatellátás nem változik, csak Nagykáta Város Önkormányzata folytatja a következő szociális alapszolgáltatásokat: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. A szociális alapszolgáltatások igénybevevőinek száma és a szociális ellátórendszerben foglalkoztatottak létszáma az utóbbi években csökken. Az intézményben 34 férőhellyel működik bentlakásos idősek otthona, valamint 6 férőhellyel idősek átmeneti ellátása. Személyközpontú, preventív, rendszerszemléletű szociális munkával segítik a rászorulókat komplex ellátását. A Központ Megoldandó feladat a város számára az idősek nappali ellátásának kialakítása.

21. ábra: Szociális alapszolgáltatásokban részesülők létszáma Nagykátán (fő)

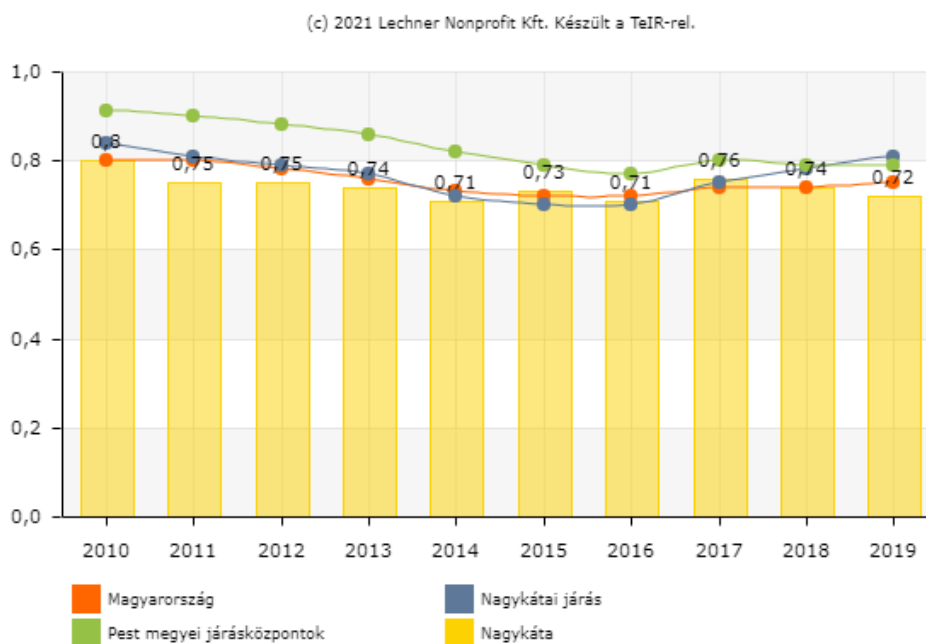
Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

1.6.1.3 NEVELÉS, OKTATÁS

2020 óta működik Nagykátán az önkormányzat fenntartásában a **Nagykáta Városi Bölcsőde** 48 férőhellyel, korábban a városban a 3 éven aluli gyermekek nappali elhelyezésére egy 14 férőhelyes családi bölcsődében volt csak lehetőség.

A 3-6 éves korú gyermekek napközbeni ellátását a **Városi Napközi Otthonos Óvoda** székhelye (Hétszínvirág óvoda) és három telephelye (Hancúrka óvoda két telephelyen és a Kisherceg Óvoda) biztosítja összesen 515 férőhellyel. A gyermekek számára fejlesztőpedagógiai, logopédiai és óvodapszichológusi foglalkozás is biztosított. Az egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma alapján elegendő óvodai férőhely áll rendelkezésre.

22. ábra: Egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma (fő)

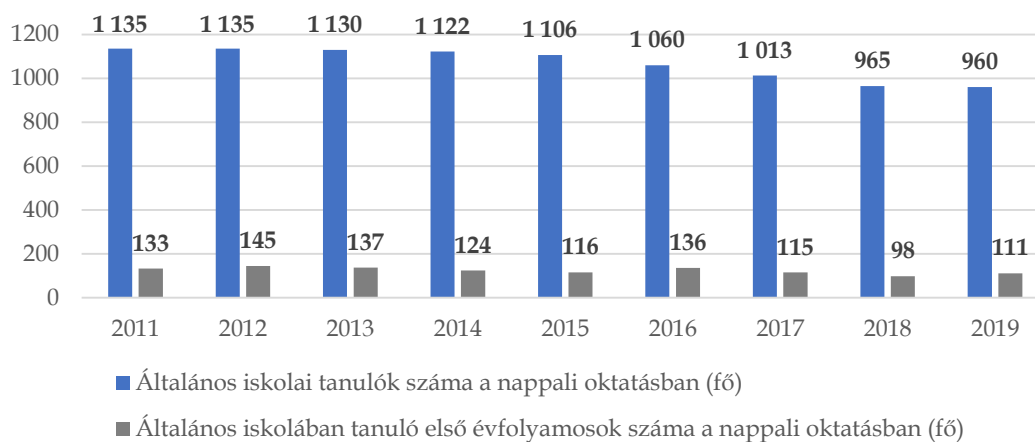

Forrás: TeIR Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezését támogató alkalmazás

Az egészséges, speciális étrendi igényeket is kielégítő közétkeztetés a város mindkét köznevelési intézményében elérhető.

A városban **két általános iskola** működik: az egyházi fenntartású Váci Mihály Katolikus Általános Iskola és az állami fenntartású Mátray Gábor Általános Iskola. A tanulók összlétszáma és az első osztályosok száma is folyamatosan csökkent az elmúlt években. Az országos trendhez hasonlóan csökkent az általános iskolai pedagógusok száma is, 10%-kal. Pozitívum, hogy átlagosan kis létszámú, 21 fős osztályokban folyik az oktatás, ez megkönnyítheti az egyébként magasabb arányban jelen lévő hátrányos helyzetű tanulók felzárkózását.

23. ábra: Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)

Forrás: TeIR Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezését támogató alkalmazás

A **Damjanich János Gimnázium és Mezőgazdasági Szakképző Iskola** gimnáziumi- (4 évfolyamos általános tantervű és 4 évfolyamos emelt szintű idegen nyelvi), szakgimnáziumi- (kertészet és parképítés-, környezetvédelem- és földmérés ágazatok), valamint érettségi utáni szakképzéseket (parképitő és -fenntartó technikus, környezetvédelmi technikus és földmérő, földügyi és térinformatikai technikus) kínál. Az intézmény fenntartója a Ceglédi Tankerületi Központ.

A **Ceglédi Szakképzési Centrum Nagykátai Ipari Szakképző Iskolájában** duális képzésben folyik szakképzés, első évben tanműhelyi gyakorlattal. A tanulók három év után szakképzettséget, majd újabb két év után nappali vagy esti tagozaton érettségi bizonyítványt szerezhetnek. A szakképzések és technikai képzés mellett szakgimnáziumi oktatás is folyik két osztályban.

A **Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykátai Tagintézménye** az alábbi feladatokat látja el:

- szakértői bizottság
- nevelési tanácsadás
- logopédia
- korai fejlesztés
- fejlesztő nevelés
- tehetséggondozási koordináció
- óvoda-iskolapszichológiai koordináció
- gyógytestnevelés

1.6.1.4 KÖZREND, KÖZBIZTONSÁG

A Nagykátai Rendőrkapitányság mellett 1990 óta a Polgárőr Egyesület munkája járul hozzá a lakosok személyi- és vagyonbiztonságának fenntartásához. A tűzoltósági feladatokat a Nagykátai Hivatásos tűzoltó-parancsnokság látja el egy 2004-ben átadott saját épületben.

1.6.2 ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA

Nagykátai Város Önkormányzat Képviselő-testülete 249/2018. (XII.11.) számú képviselő-testületi határozatával fogadta el a **Nagykátai Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja (2018-2023)** c. dokumentumot, melyet a 197/2021. (VI.29.) száma képviselő-testületi határozattal felülvizsgált és módosított. az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet előírásai szerint készült el. A HEP öt területen konkrét intézkedéseket határoz meg, melyekkel az önkormányzat az esélyegyenlőség érvényesülését elősegítheti:

1. A mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége
2. A gyermekek esélyegyenlősége
3. A nők esélyegyenlősége
4. Az idősek esélyegyenlősége
5. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1.7 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.7.1 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGI SÚLYA, SZEREPKÖRE

Nagykátai fejlődésének fő mozgatórugója a mezőgazdaság volt, **hagyományosan az országos átlagot meghaladó az agrárium súlya a gazdaságban**. A 18. századtól mezővárosként vásártartási joggal rendelkezett: évente három meghatározott napon országos vásárt is tarthatott: január 25-én, Szent Pál napján, április 24-én, Szent György napján és szeptember 14-én, a Szent Kereszt felmagasztalásának napján. A 19. században – párhuzamosan a jobbágyrendszer meggyengülésével – megkezdődött a céhes ipar fejlődés, nagykátai festő, asztalos, kalapos, lakatos, kerékgyártó, kovács, csizmadia, szabó, szűcs, molnár és takács is szerepelt az iparjegyzékben.

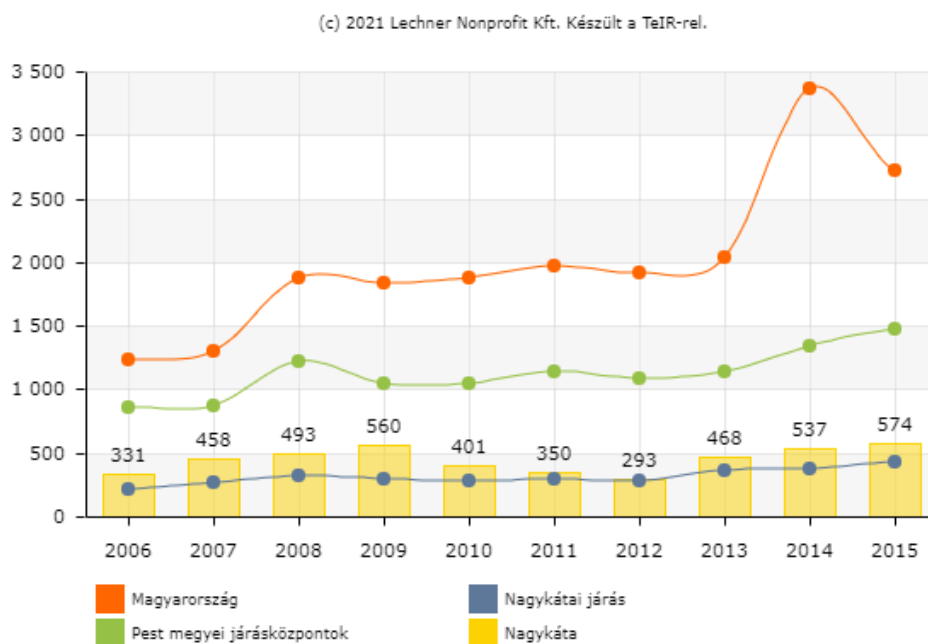
A két világháború felértékelte a mezőgazdaság szerepét a térségben, az ipar fellendülésére csak az újjáépítéssel kerülhetett sor, számos vállalkozás telepedett meg Nagykátán: Golka, Sancellia (SCA), PEVDI, Pannonia, Gabonaforgalmi és Borgazdasági Vállalat, Építőipari szövetkezet. A jelenkorban meghatározó a kereskedelem szerepe, mely a már említett történelmi Bazársor helyett a nagyrész inkább a Dózsa György úton szerveződik. Itt található a fedett városi piac is.

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció 2014-2030 helyzetfeltárásában a Nagykátai járást a „**peremhelyzetű térségek**” közé pozicionálja az Aszódi és a Szobi járással. A Nagykátai járás jellemzői a koncepció alapján:

- A Tápió mente természeti értékei, természeti környezete a jövőben kitörési pontot jelenthetnek.
- A járás termálvizekben gazdag.
- A járás helyzete kedvezőtlen a közlekedés-földrajzi helyzetéből adódóan, a távolság miatt kiszakad Budapest vonzáskörzetéből.
- A népességszám csökken, a társadalom elöregszik, magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya.

Települési szinten az **egy főre jutó bruttó hozzáadott érték** a gazdasági fejlettség egyik jelzőszáma. Bár az elérhető legfrissebb adat 2015-ös, azt jelzi, hogy Nagykátai jelentősen elmarad az országos átlagtól és a Pest megyei járásközpontok átlagától is, a 2012 és 2015 közötti növekedésnek köszönhetően meghaladja viszont a járási átlagát.

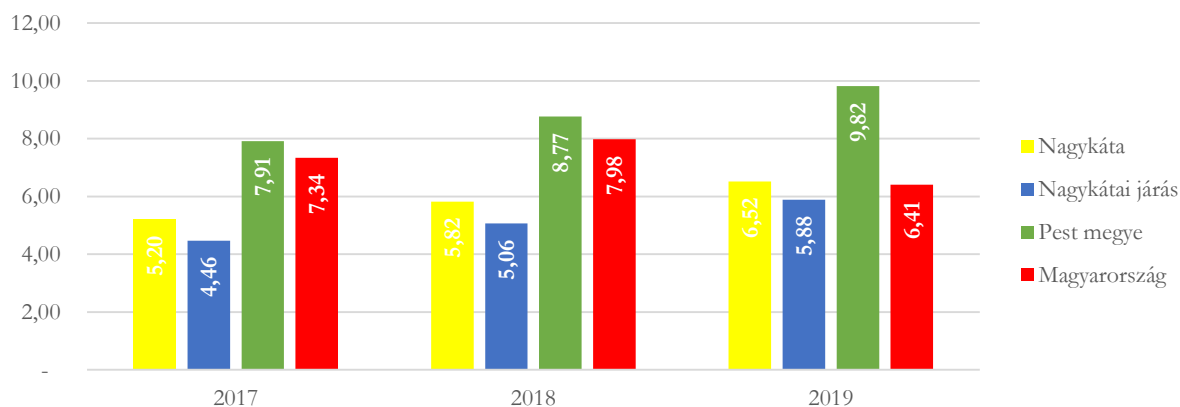
24. ábra: Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (ezer Ft)

Forrás: TeIR Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezését támogató alkalmazás

Jelentősen kedvezőbb a kép a vállalkozássűrűséget vizsgálva. Míg a száz lakosra jutó működő vállalkozások száma országosan ingadozott 2017 és 2019 között, addig Nagykátán 25%-os növekedés tapasztalható, mellyel Nagykáta meghaladja az országos átlagot.

25. ábra: Száz lakosra jutó működő vállalkozások száma a nonprofit gazdasági társaságokkal együtt (db)

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

1.7.2 A TELEPÜLÉS FŐBB GAZDASÁGI ÁGAZATAI, JELLEMZŐI

Nagykátán 2019-ben 802 vállalkozás működött, 25%-kal több, mint 2017-ben, nagy részük – az országosnál és a megyeinél is nagyobb részaránnyal – az építőiparban, a kereskedelem és gépjárműjavítás terén. A kibővült kereskedelmi szektor hozadéka lehet, hogy a szállítás, raktározás is

az átlagosnál valamivel nagyobb súllyal jelentkeznek a városban. A megyeinél **2,5-ször nagyobb arányban jelennek meg a településen a mezőgazdasági vállalkozások**, de erre nem települt az átlagosnál jelentősebb feldolgozóipar. Magas a szálláshely, vendéglátás ágazatban működő vállalkozások részaránya is.

3. táblázat: Működő vállalkozások aránya nemzetgazdasági áganként 2019-ben (nonprofit gazdasági társaságokkal együtt)

Nemzetgazdasági ág	Magyarország	Pest megye	Nagykátai járás	Nagykátai
A: mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	5,30%	1,98%	4,59%	4,86%
B: bányászat, kőfejtés	0,05%	0,03%	0,00%	0,00%
C: feldolgozóipar	6,97%	6,82%	8,32%	6,73%
D: villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	0,14%	0,12%	0,16%	0,00%
E: vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyűjtés, szennyvíztisztítás	0,24%	0,26%	0,33%	0,50%
B+C+D+E összesen	7,40%	7,23%	8,81%	7,23%
F: építőipar	12,40%	12,44%	19,05%	16,33%
G: kereskedelem, gépjárműjavítás	16,47%	15,89%	18,05%	23,44%
H: szállítás, raktározás	3,94%	4,65%	6,76%	5,49%
I: szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	3,92%	2,71%	3,57%	4,99%
J: információ, kommunikáció	4,41%	6,97%	3,54%	2,24%
K: pénzügyi, biztosítási tevékenység	3,09%	2,54%	2,80%	3,49%
L: ingatlanügyletek	3,31%	3,92%	2,49%	2,87%
M: szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	15,17%	17,84%	9,86%	8,35%
N: adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	5,60%	6,75%	5,90%	3,49%
O: közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
P: oktatás	4,39%	3,79%	2,35%	3,12%
Q: humán-egészségügyi, szociális ellátás	4,51%	3,51%	2,56%	3,99%
R: művészet, szórakoztatás, szabadidő	2,70%	3,37%	2,42%	1,50%
S: egyéb szolgáltatás	7,41%	6,41%	7,23%	8,60%

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

A megyei koncepció mellett a szálláshely vendéglátás nemzetgazdasági ágban működő vállalkozások relatív magas részaránya is jelzi, hogy Nagykatá fejlesztésében kitörési pont lehet a turizmus. 2019-ben hozták létre a **Tápió Natúrparkot**, mely 18 település 729 km²-nyi területére terjed ki: Süllyáp, Káva, Kóka, Úri, Gomba, Bénye, Pánd, Tápiószecső, Tápióság, Tápióbicske, Nagykatá, Tóalmás, Szentlőrincátá, Farnos, Tápiószele, Tápiószentmárton, Tápiószőlős és Tápiógyörgye. Képviselője és koordinálója a Tápió-vidék Természeti Értékeiért Közalapítvány. A natúrpark különlegessége, hogy viszonylag kis területen számos különböző élőhely található itt a dombvidéki tölgyesektől, löszgyepektől a Kiskunságra emlékeztető homokbuckákon át a tiszántúli szikésekig. Tanösvények, túraútvonalak, horgásztavak és lovardák szolgálják az idelátogatók felhőtlen kikapcsolódását.

Nagykatá egyik legjelentősebb helyben lévő turisztikai vonzereje a gazdag termálvízre kiépült **Nagykátai Gyógy- és Strandfürdő**. A létesítmény Fürdőháza egész évben üzemel, egy beltéri

gyógyvizes- és egy meleg vizes élménymedencével, egy kültéri melegvizes élménymedencével, szaunavilággal. A strand úszómedencével, tanmedencével, gyermekmedencével, pancsolóval és gyógymedencével várja a nyári szezonban idelátogatókat. A strand szomszédságában az önkormányzat egy három hálózobás vendégházát alakított ki.

A város környezetében is megtalálható fürdők mellett számos további látnivaló bír turisztikai vonzerővel, például a Jászberényi Állat- és Növénykert, a tápiszentmártoni Kincsem Emlékmúzeum, vagy a tápiószelei Blaskovics Múzeum.

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció 2014-2030 helyzetfeltárása szerint a Nagykátai járás az elérhető szállás-férőhelyek számát tekintve Pest megye járásai középmezőnyében helyezkedik el, a szálláshelyek kihasználtsága viszont alacsonyabb.

A településen működik postahivatal, három bank tart fent bankfiókot (OTP, Budapest Bank, Nagykáta és Vidéke Takarékszövetkezet). A kiskereskedelmi láncok közül a Tesco, Penny, Spar, Coop és a Lidl nyitott üzletet a településen.

1.7.3 A GAZDASÁGI SZERVEZETEK JELLEMZŐI, FONTOSABB BERUHÁZÁSAI, TELEPÜLÉST ÉRINTŐ FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEI

A vállalkozások túlnyomó többsége 1-9 fős létszámmal működik, az országosnál és a Pest megyeinél valamelyest kisebb arányban vannak jelen az 50 fő feletti cégek. A Nagykátai járás két 250 fő feletti vállalkozásából az egyik működött a járásszékhelyen, 500 fő feletti vállalkozás a városban és a járásában sem található.

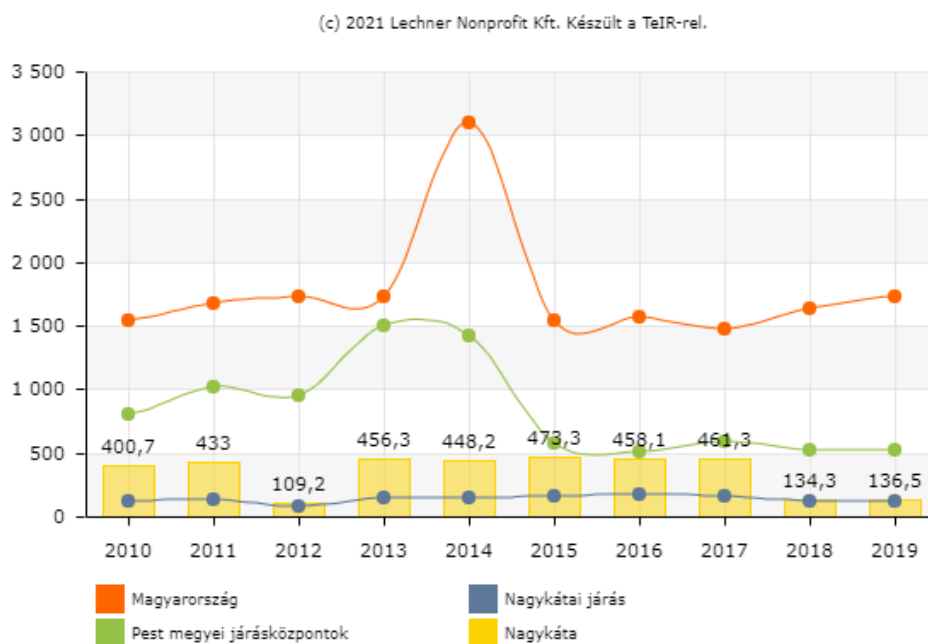
4. táblázat: Működő vállalkozások megoszlása létszámkategóriánként 2019-ben

Mutatók	Nagykáta	Nagykátai járás	Pest megye	Magyarország
0 és ismeretlen létszámú	4,11%	3,66%	4,16%	4,18%
1-9 fős	91,02%	91,75%	91,60%	91,63%
10-19 fős	2,99%	2,68%	2,42%	2,32%
20-49 fős	1,37%	1,38%	1,19%	1,19%
50-249 fős	0,37%	0,49%	0,53%	0,55%
250-499 fős	0,12%	0,05%	0,06%	0,06%
500 és több fős	0,00%	0,00%	0,04%	0,05%

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Nagykátán külföldi tőke kevésbé van jelen, a vállalkozások jellemzően belföldi piacra termelő, belföldi tulajdonban lévő vállalkozások. A helyi gazdaság nemzetközi viszonyoknak való kitettsége ezáltal alacsony, egyúttal azonban a vállalkozások tőkehiányosak is.

26. ábra: Egy lakosra jutó jegyzett tőke (ezer Ft)

Forrás: TeIR Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezését támogató alkalmazás

Nagykatá legjelentősebb vállalkozásai a következők:

- Az egyetlen 250 fő feletti vállalkozás az 1998 óta működő Clarion Hungary Elektronikai Kft. A japán Clarion csoport tagjaként autó-hifi berendezések gyártásával foglalkozik és mára az európai gyártás bázisává vált.
- DS Smith Packaging Hungary Kft. csomagolóanyagokat gyártó és forgalmazó cég, 2001 óta van telephelye Nagykatán.
- A Fabricom Electrical-PVV Villanyszerelőipari Kft. villamossággal összefüggő kivitelezéssel foglalkozik, a cég Infrastruktúra Divíziója található Nagykatán.
- A KÁTA ÉPSZÖV KFT jogelődje 1952-ben alakult, fő profilja a magas- és mélyépítés, lakatos és asztalos szerkezetek gyártása.

Viszonylag aktívak a város vállalkozásai az uniós források felhasználást tekintve. A Versenyképes Magyarország Operatív Programból 211.126.466 Ft támogatást kötöttek le 2014 és 2020 között összesen 10 projekt megvalósítására, melyek összköltsége 269.244.417 Ft. Összehasonlításképpen két hasonló lélekszámú Pest megyei településen a lehívott támogatások összege 131 és 14 millió Ft körüli. A Vidékfejlesztési Programból a nagykatái gazdálkodók nem egészen fél milliárd Ft támogatást kötöttek le.

5. táblázat: Nagykátai gazdasági szervezetek által a Széchenyi 2020 program keretében elnyert támogatások

Alintézkedés	Pályázó neve	Projekt megnevezése	Támogatási döntés dátuma	Megítélt támogatás (HUF)	Forrás	Projekt összköltség
VEKOP-1.2.1-16 - Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása Pest megyében	B.C. TECHNO-PLAST Általános Kereskedelmi és Ipari Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Technológiai korszerűsítés és kapacitásbővítés a B.C. TECHNO-PLAST Kft-nél	2017.06.15	6 648 950	ERFA	12 089 000
VEKOP-8.3.2-18 - Gyakornoki program a Közép-Magyarországi Régióban	Kocsi Zoltán egyéni vállalkozó	Gyakornoki program Kocsi Zoltán vállalkozásában	2020.03.24	3 330 492	ESZA	163 115
VEKOP-1.2.6-20 - A mikro-, kis- és középvállalkozások modern üzleti és termelési kihívásokhoz való alkalmazkodását segítő fejlesztések támogatása	Kocsi Zoltán egyéni vállalkozó	Kocsi Zoltán egyéni vállalkozó technológiafejlesztés pályázata	2020.09.16	24 804 220	ERFA	35 434 600
VEKOP-1.2.1-16 - Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása Pest megyében	KELEFATEX Építőipari,- Gyártó és Szolgáltató Betéti Társaság	Gépbeszerzés a Kelefatex Kft-nél	2017.08.10	20 915 400	ERFA	38 028 000
IKOP-3.1.0-15 - Fenntartható városi közlekedés fejlesztése és elővárosi vasúti elérhetőség javítása a Közép-magyarországi régióban	MÁV Magyar Államvasutak Zrt	MÁV Zrt. közlekedésbiztonsági projektjei - szakaszolt projekt	2019.06.21	82 509 801	KA	82 509 801
VEKOP-5.1.1-5-1-2-16 - Vállalkozások megújuló energia használatával megvalósuló épületenergetikai fejlesztéseinek támogatása a közép-magyarországi régióban kombinált hiteltermékkel	ETALON KLÍMA Korlátolt Felelősségű Társaság	ETALON KLÍMA Kft. telephelyének épületenergetikai fejlesztése	2019.05.23	1 787 982	ERFA	3 973 300
VEKOP-1.2.6-20 - A mikro-, kis- és középvállalkozások modern üzleti és termelési kihívásokhoz való alkalmazkodását segítő fejlesztések támogatása	Vonnák Trans Szállítványozási és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Eszköz és IT valamint Energetikai fejlesztés a Vonnák Trans Kft. nagykátai telephelyén	2020.09.16	35 238 313	ERFA	50 340 446

NAGYKÁTA VÁROS FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA 2021-2027
I. KÖTET HELYZETFELTÁRÁS, CÉLRENDSZER

Alintézkedés	Pályázó neve	Projekt megnevezése	Támogatási döntés dátuma	Megítélt támogatás (HUF)	Forrás	Projekt összköltség
VEKOP-1.2.6-20 - A mikro-, kis- és középvállalkozások modern üzleti és termelési kihívásokhoz való alkalmazkodását segítő fejlesztések támogatása	Corniche PVPP Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Eszközfejlesztés a Corniche Kft. telephelyén	2020.10.28	6 937 450	ERFA	9 910 643
VEKOP-6.1.1-15-PT1 - Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése	Huncimanci Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Hálózatban a nagykatái kisgyermekes családokért	2017.07.26	19 990 000	ERFA	19 990 000
VEKOP-1.2.6-20 - A mikro-, kis- és középvállalkozások modern üzleti és termelési kihívásokhoz való alkalmazkodását segítő fejlesztések támogatása	KOVÁCS INTARZIA ASZTALOS ÉS ÉPÍTŐIPARI Korlátolt Felelősségű Társaság	Építőipari gépek beszerzése a KOVÁCS INTARZIA Kft-nél	2020.08.27	8 963 858	ERFA	12 805 512
ÖSSZESEN				211 126 466		269 244 417

forrás: <https://www.palyazat.gov.hu/>

1.7.4 A GAZDASÁGI VERSENYKÉPESSÉGET BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

A közlekedés jelentősen befolyásolja a gazdasági szereplők telephelyválasztási döntését, így Nagykáta versenyképességét meghatározza **közlekedés-földrajzi helyzete**, mely Pest-megyei viszonylatban kevésbé számít kedvezőnek. Kétszámjegyű úton, a 31. sz. főúton közelíthető meg, illetve fontos tényező a Budapest-Újszász-Szolnok-vasútvonal is. A város elérhetősége részletesen az 1.12 Közlekedés c. alfejezetben kerül bemutatásra.

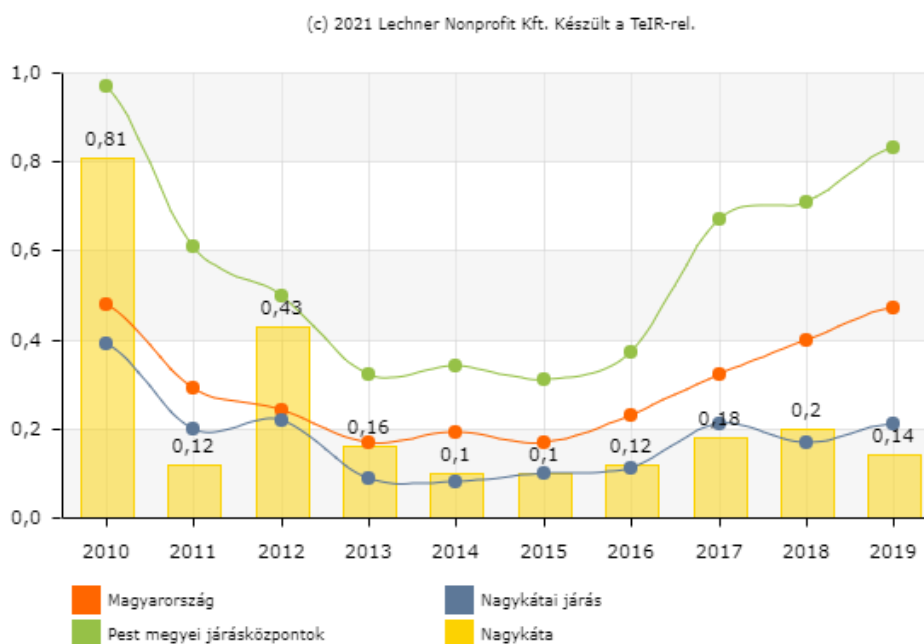
Az 1.5.1 Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség c. alfejezetben már bemutatásra került, hogy a nagykátai lakosság iskolázottságban elmarad az országos és a Pest megyei szinttől. **A versenyképesség erősítése érdekében a potenciális munkaerő képzettségét javítani szükséges.**

Az **innováció és a versenyképesség szempontjából szintén hátrányban van** a város, tekintettel arra, hogy a tudásintenzív gazdasági ágazatok súlya és a lakosság képzettsége is alacsony, a vállalkozások tőkehiányosak, és felsőoktatás a településen nem működik.

1.7.5 INGATLANPIACI VISZONYOK (KERESLET-KÍNÁLAT)

Az 1.6.1 Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétele, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség c. alfejezetben már bemutatásra került, hogy a város lakásállománya stabil, az ingatlanok átlagos szobaszáma magasabb. Az elmúlt évek építőipari fellendülése Nagykátán kevésbé éreztette hatását, a megyei és országos szinttel ellentétben itt **nem növekedett számottevően az újonnan épített lakások aránya** a település teljes lakásállományán belül. 2020-ban összesen 5 lakás épült, mindegyik saját használatra, családi házas formában.

27. ábra: Épített lakások aránya (éves lakásállomány százalékában)

Forrás: TeIR Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezését támogató alkalmazás

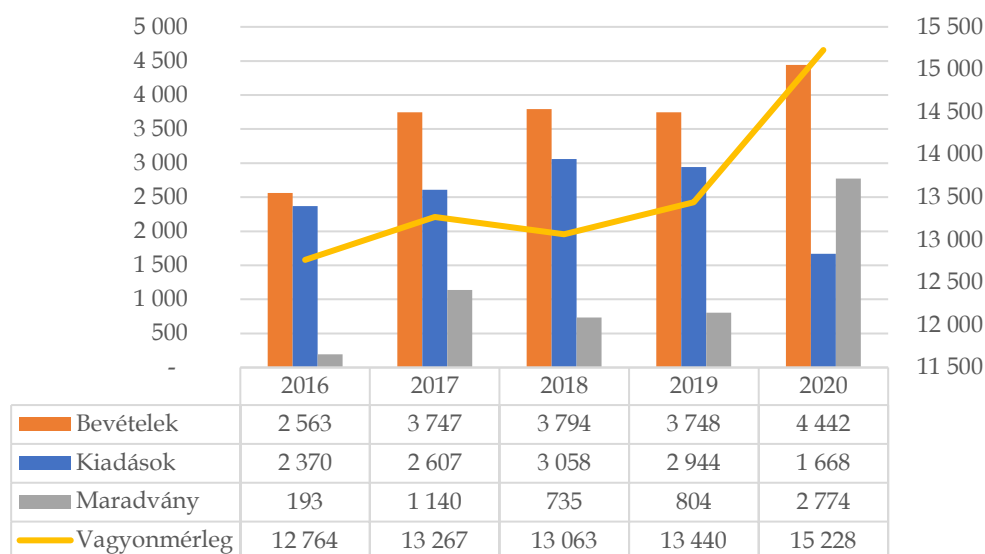
Jelentősen emelkedtek a 2015-ös ingatlanpiaci mélypont óta az ingatlanárak, a nagykátai lakóingatlanokat az ingatlanet.hu adatbázisa szerint 2021. szeptemberében a 2015. szeptemberi négyzetméter ár 2,5-szöröséért, átlagosan 281.523 Ft-ért kínálják, még így is az országos és a megyei átlagár durván feléért. (Összehasonlításképpen, az országos érték 493.498 Ft, a Pest megyei pedig 501.081 Ft.)

1.8 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.8.1 KÖLTSÉGVETÉS, VAGYONGAZDÁLKODÁS, GAZDASÁGI PROGRAM

Nagykátai Város Önkormányzatát az elmúlt években megfontolt költségvetési politika, és ennek köszönhetően **stabil városi költségvetés** jellemezte. A bevételek 2016 és 2020 között rendre jelentős mértékben meghaladták a kiadásokat, az önkormányzat mind az öt évet jelentős összegű maradvánnyal zárta.

28. ábra: Nagykátai Város Önkormányzata összesített költségvetései 2016 és 2020 között (millió Ft)

Megjegyzés: A vagyommérlegre a diagram jobb oldali, másodlagos tengelye vonatkozik.

Forrás: Nagykátai Város Önkormányzata költségvetés végrehajtásáról szóló rendeletei alapján saját szerkesztés

A 2020-as évben a városnak nem várt és ismeretlen kihívással kellett szembenéznie: a **koronavírus járvány jelentős negatív hatással volt Magyarország önkormányzatainak bevételeire és kiadásaira** egyaránt. Nagykatán a közhatalmi bevételek 10%-ot estek vissza az előző évhez képest. Az önkormányzati bevételek több mint fele származott 2020-ban állami támogatásból, a közhatalmi bevételek aránya nem éri el a 10%-ot. Ez a viszonylag alacsony részarány mérsékelte a járvány hatásait az önkormányzat bevételeire. A kiadási oldalon 2020-ban óvatosság jellemezte az önkormányzat gazdálkodását, a tervezettekhez képest a kiadások szintje jóval alacsonyabb, például egyes beruházások és felújítások elhalasztása miatt.

Nagykátai Város Önkormányzata Polgármesterének 9/2021. (II.18.) önkormányzati rendeletével került elfogadásra az **önkormányzat 2021. évi költségvetése, melyre az elmúlt évek adataihoz képest óvatos tervezés jellemző**, a bevételeket és a kiadásokat ugyanakkora összegben, 5,7 Milliárd Ft-ban határozta meg. Az elkövetkezendő évek önkormányzati költségvetésében **kulcskérdés lesz a közhatalmi bevételek alakulása** a koronavírus gazdasági hatásai és a helyi adókra vonatkozó hazai jogszabályi változások miatt.

A 15/2020. (IV.09.) sz. polgármesteri határozattal elfogadott **Nagykátai Város Önkormányzata Gazdasági Programja 2019-2024** c. dokumentum rendszerezi és összegzi az önkormányzat jelen politikai ciklusra vonatkozó céljait, fejlesztési elképzeléseit.

1.8.2 AZ ÖNKORMÁNYZAT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGE, INTÉZMÉNYRENDSZERE

A Gazdasági Program az alábbiakban nevesíti az önkormányzat településfejlesztési tevékenységének legfontosabb célkitűzéseit:

- A barátságos, biztonságos, szép kisváros ideáljának további folyamatos közelítése.
- Minél több szolgáltatás helyben való elérhetőségének megteremtése.
- A járásközponti szerep betöltését szolgáló intézményhálózat folyamatos bővülésének elősegítése a közigazgatás, az oktatási-, egészségügyi- és szociális ellátás, valamint a sport- és szabadidős tevékenységek területén egyaránt.
- A települési vonzerő növelése a Tápió-vidék karakterének, lehetőségeinek kihasználásával, a meglévő kulturális programkínálat szélesítésével, aktív marketingtevékenységgel.
- Erősíteni Nagykatát gazdasági alapját a helyi iparos-kézműves szakembergárdára, valamint a helyi kis- és középvállalkozásokra támaszkodva.
- Tovább segíteni Nagykatát társadalmi- és kulturális életének folyamatos fejlődését, az összetartozás-érzés fenntartását és megerősítését a hagyományos közösségi rendezvényekre alapozva.

A Gazdasági Programban foglaltak szerint a fejlesztési elképzelések közül előnyt élveznek azok, melyek nagyrészt külső forrás bevonásával, minimális önerővel valósíthatók meg. A külső források bevonásának leggyakoribb eszköze a pályázati tevékenység. **Nagykátai Város Önkormányzata 2014 és 2020 között 783 millió Ft értékben nyert uniós támogatást** a település a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Programból (VEKOP), a Környezet- és Energiahatékonyság Operatív Programból (KEHOP) és a Vidékfejlesztési Programból (VP) finanszírozott pályázatokkal. Ezek közül a legjelentősebb a 410 millió Ft-ból megépített új bölcsőde és a közel 240 millió Ft-ból megvalósult épületenergetikai fejlesztések. Hazai forrásból valamivel több mint 270 millió Ft támogatást hívott le az önkormányzat, melyet kiegészít az 1.7.1.1 Egészségügy c. alfejezetben már bemutatott, a Szakorvosi Rendelőintézet felújítására és korszerűsítésére a központi költségvetésből kapott mintegy 750 millió Ft támogatás.

6. táblázat: Nagykáta Város Önkormányzata és intézményeinek uniós pályázatai a 2014-2020-as ciklusban

Alintézkedés	Pályázó neve	Projekt megnevezése	Támogatási döntés dátuma	Megítélt támogatás (HUF)	Forrás
VEKOP-6.1.1-15-PT1 - Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése	NAGYKÁTA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	Bölcsőde építése Nagykátán	2017.07.06	410 551 041	ERFA
VEKOP-7.3.4-17 - Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért	NAGYKÁTAI VÁROSI KÖNYVTÁR ÉS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT	Kultúra és közművelődés Nagykátán	2018.10.18	25 000 000	ESZA
KEHOP-5.2.9-16 - Pályázatos épületenergetikai felhívás a közép-magyarországi régió települési önkormányzatai számára	NAGYKÁTA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	Épületenergetikai felújítások Nagykáta Város intézményein a KEHOP-5.2.9-16 pályázati konstrukció keretében	2017.02.21	237 157 762	KA
VP-7.2.1-7412-16 - A vidéki térségek kisméretű infrastruktúrájának és alapvető szolgáltatásainak fejlesztésére Külterületi helyi közutak fejlesztése, önkormányzati utak kezeléséhez, állapotjavításához, karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése	Nagykáta Város Önkormányzata	Nagykáta Város elérhetőségének javítása-külterületi utak fejlesztése	2017.12.28	99 999 990	VP
VP-19.2.1-17 - Helyi Fejlesztési Stratégiák megvalósítása	Nagykáta Város Önkormányzata		2019.04.16	10 735 010	VP
	ÖSSZESEN			783 443 803	

Forrás: <https://www.palyazat.gov.hu/>

7. táblázat: Nagykáta Város Önkormányzata hazai forrásból támogatott pályázatai 2014-2020

Alintézkedés	Pályázó neve	Projekt megnevezése	Megítélt támogatás (HUF)
PM_ONKORMUT_2016 „Önkormányzati tulajdonú belterületi utak szilárd burkolattal történő kiépítésének, felújításának és korszerűsítésének támogatása gazdaságfejlesztési céllal Pest megye területén”	NAGYKÁTA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	„Nagykáta Város közlekedési infrastruktúrájának javítása”	147 508 769
PM_ONKORMUT_2018 „Önkormányzati tulajdonú belterületi utak szilárd burkolattal történő kiépítésének, felújításának és korszerűsítésének támogatása gazdaságfejlesztési céllal Pest megye területén”	NAGYKÁTA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	„Nagykáta Város közlekedési infrastruktúrájának javítása II.”	56 921 447
PM_EUALAPELLATAS_2017. jelzésű „Önkormányzati tulajdonú egészségügyi alapellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatása Pest megyében”	NAGYKÁTA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	„Háziorvosi rendelő létesítése Nagykátán”	61 760 659
„Tisztítsuk meg az Országot!” projekt I. ütem Illegális hulladéklerakók felszámolásának támogatása 2020.	NAGYKÁTA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA		5 808 303
ÖSSZESEN			271 999 178

Forrás: <https://www.nagykata.hu/>

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés értelmében „A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen: 1. településfejlesztés, településrendezés (...)”. A városfejlesztéssel kapcsolatban döntési jogkörrel alapvetően a képviselőtestület rendelkezik. A képviselőtestület az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról, az egyes ilyen jellegű pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. Ezen túlmenően a testület feladata a város térségi fejlődését nagymértékben befolyásoló településrendezési eszközök jóváhagyása is.

A képviselő-testületnek 4 állandó bizottsága van, melyek közül egy közvetlenül, a másik három pedig közvetve érintett a fejlesztési ügyekben:

- Pénzügyi Bizottság,
- Jogi, Szociális, Egészségügyi és Rendvédelmi Bizottság,
- **Településfejlesztési, Mezőgazdasági és Települési Értéktár Bizottság,**
- Művelődési, Közoktatási, Ifjúsági és Sport Bizottság.

A képviselő-testület tagjai maguk közül tanácsnokot választhatnak beruházási, fejlesztési és műszaki jellegű feladatok felügyeletére.

A Polgármesteri Hivatal szervezetrendszerén belül a településfejlesztéssel kapcsolatos operatív ügyintézés leginkább az **Építéshatósági, Városfejlesztési és Műszaki Irodán** belül történik. Az Iroda feladata például a településfejlesztést érintő döntések előkészítése, a tervek és koncepciók nyomon követése, ellátja a közlekedési- és közmű beruházások tervezési- és építetési-, valamint üzemeltetéssel kapcsolatos egyes feladatait. A pályázati támogatások lehívását a Pénzügyi Iroda intézi.

1996-ban 20 település hozta létre a Tápiómenti Területfejlesztési Társulást nagykátai székhellyel, elsődlegesen a lebonyolított szennyvízkezelési beruházás utógondozására és a települések közötti együttműködés előmozdítása, a fejlesztések koordinált megvalósítása érdekében.

1.8.3 GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG

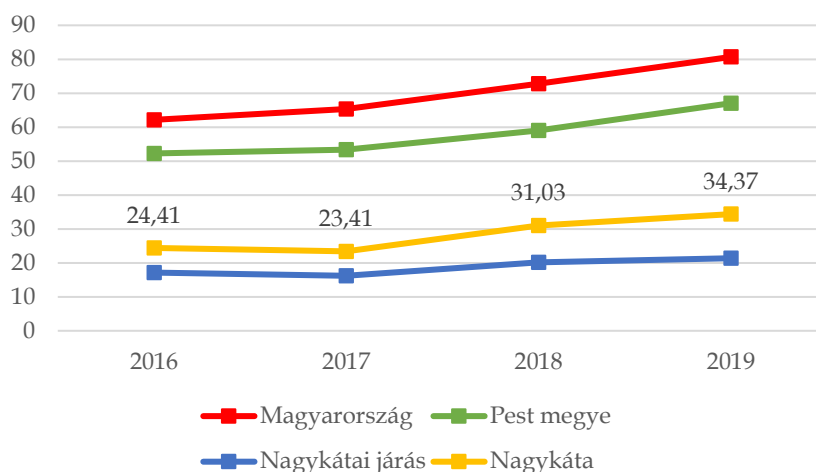
A gazdaságfejlesztés szempontjából lényeges feladat, hogy **a településrendezési tervben a testület jelöli ki azon területeket, melyeken ipari-gazdasági, kereskedelmi, vagy szolgáltató létesítmények építhetők.** Külterületen több nagy kiterjedésű gazdasági terület került kijelölésre, melyek kihasználtsága még messze nem teljes.

Az önkormányzat gazdasági társasága, a Nagykáta Gyógyfürdő és Egyéb Szolgáltató Nonprofit Kft. üzemelteti a Városi Piacot, heti két piaccal (csütörtök, szombat).

Emellett a települési önkormányzatok leginkább a helyi adók, elsősorban a helyi iparüzési adó szabályozása révén bírnak legnagyobb befolyással a településük gazdasági életére. Nagykáta Város Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2015. (XI.25.) önkormányzati rendelete a helyi iparüzési adóról értelmében az állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén **a helyi iparüzési adó mértéke az adóalap 2%-a**, ez a törvényileg szabályozott maximum. Ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó mértéke naptári naponként 3.000 Ft. A háziorvosi, fogorvosi, védőnői feladatokat ellátó vállalkozók 50%-os adókedvezménybe részesülnek, ha az adóalapjuk nem éri el az évi 20 millió Ft-ot.

A városban (és a járásában is) 2016 és 2019 között folyamatosan **emelkedett az egy lakosra jutó iparüzési adó**, de így jelentősen elmarad a megyei és az országos átlagtól.

29. ábra: Egy lakosa jutó helyi iparüzési adó (ezer Ft)

Forrás: KSH alapján saját szerkesztés

Az önkormányzat a kimondottan gazdaságpolitikai célú intézkedések mellett a **turizmus fejlesztése** által is hozzájárul a város gazdasági életének élénkítéséhez. Nagykáta Város Önkormányzata például szálláshelyeket alakított ki a gazdasági társasága által üzemeltetett gyógyfürdő mellett. Idegenforgalmi adó fizetési kötelezettséget a város képviselő-testülete nem keletkeztetett.

1.8.4 FOGLALKOZTATÁSPOLITIKA

Nagykáta Város Önkormányzata közvetlen és közvetett módon egyaránt hatással bír a település foglalkoztatási helyzetére. Közvetett módon a már bemutatott gazdaságfejlesztési tevékenysége által, hiszen ösztönzi a vállalkozásokat munkahelyteremtésre és munkahelyek megtartására. Közvetlen hatás alatt pedig azt értjük, hogy **az önkormányzat maga is megjelenik a munkaerőpiacon, mint foglalkoztató**. Az önkormányzat és intézményei a 2021. évben több mint 200 főt foglalkoztattak.

30. ábra: Nagykáta Város Önkormányzata és intézményeinek foglalkoztatotti létszáma (2021)

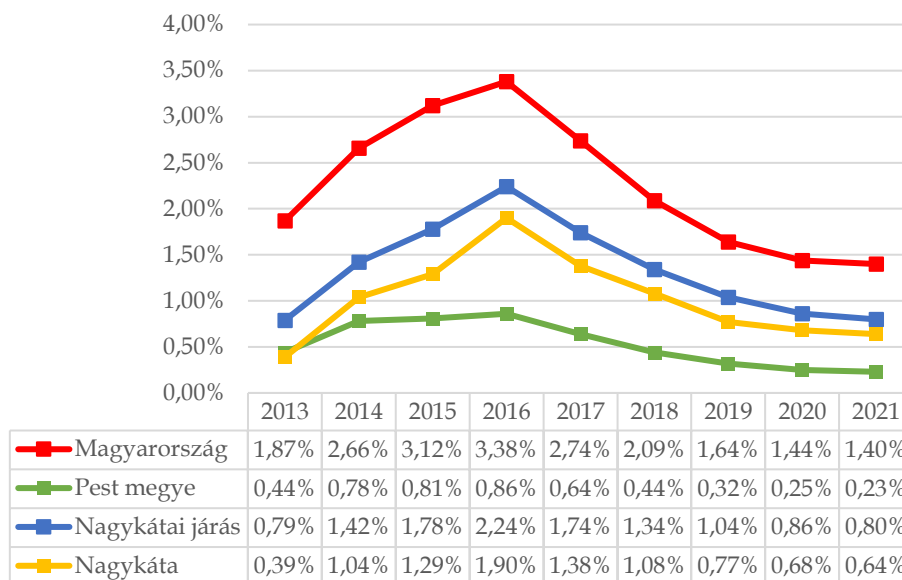
Intézmény	Engedélyezett létszám (fő)
Nagykáta Város Önkormányzata	10
Nagykatái Polgármesteri Hivatal	31
Városgazdálkodási Szervezet	51,5
Nagykáta Városi Napközi Otthonos Óvoda	87
Nagykáta Városi Könyvtár és Művelődési Központ	12
Nagykatái Család- és Gyermekjóléti Központ	25
Bölcsőde	18
ÖSSZESEN	234,5

Forrás: Nagykáta Város Önkormányzata Polgármesterének 9/2021. (II.18.) önkormányzati rendelete Nagykáta Város Önkormányzata 2021. évi költségvetéséről

Ez a létszám egészült ki a közfoglalkoztatás keretében alkalmazott hátrányos helyzetű munkavállalókkal. Bár az elmúlt években országosan csökkenő tendenciát mutat a közmunka-programban résztvevők száma, **Nagykátán a településmérethez képest jelentős foglalkoztatási forma**

a közfoglalkoztatás: az aktív korú lakosságból közel háromszor akkora volt az elmúlt években a közfoglalkoztatottak aránya, mint a megye egészét nézve. 2021. első három negyedévében a közfoglalkoztatottak nagyobb része az országos közfoglalkoztatási programban vett részt (21 fő), de jelentős a részaránya a járási startmunka mintaprogramnak (16 fő) és a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásnak (15 fő) is.

31. ábra: A közfoglalkoztatási mutató² alakulása (%)

Megjegyzés: A 2021. évi adat részadat, a 2021. januártól szeptemberig tartó időszakra vonatkozik.

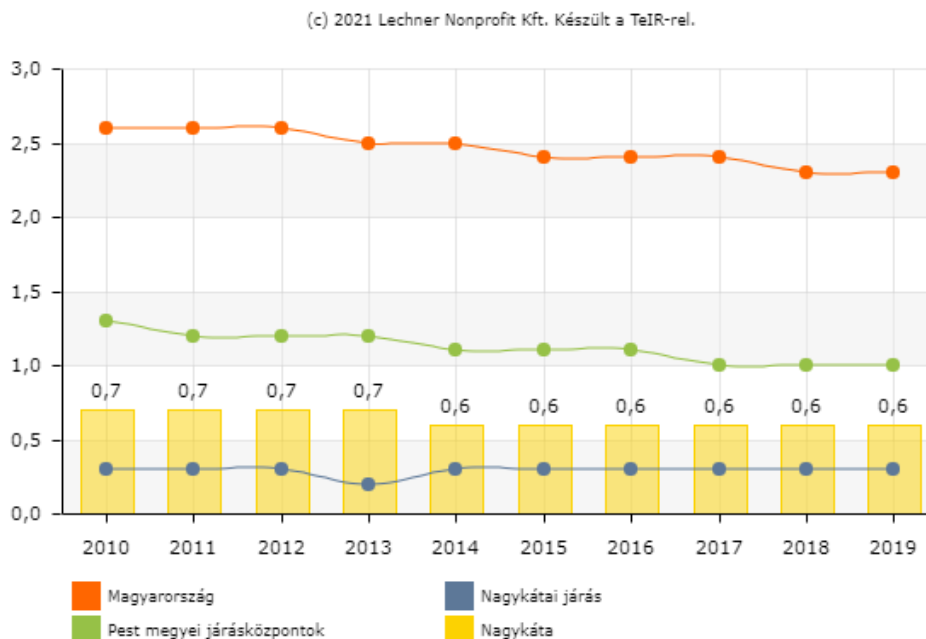
Forrás: <http://kozfoglalkoztatasi.bm.hu/> alapján saját szerkesztés

1.8.5 LAKÁS- ÉS HELYSÉGGAZDÁLKODÁS

Nagykáta Város Önkormányzata összesen **30 olyan lakáscélú ingatlannal rendelkezik**, melyet a Nagykáta Város Önkormányzata Képviselő-testületének az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletére, elidegenítésére vonatkozó szabályokról szóló 18/2006. (IX.21.) rendelete alapján bérbe ad. Az önkormányzati bérlakások aránya a teljes lakásállományon belül jelentősen elmarad az országos és a megyei átlagtól is.

² A közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszámának aránya a munkavállaló korú népességhez viszonyítva.

32. ábra: Fenntartott önkormányzati lakásbérlemények aránya a teljes lakásállományon belül (%)

Forrás: TeIR Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezését támogató alkalmazás

A bérbeadás történhet közérdekből (szolgálati lakás), szociális rászorultság okán, illetve költségelven. A **18 db szociális bérlakás** olyan személyeknek adható ki, akinek a háztartásában 3 havi nettó jövedelme alapján számított egy főre jutó havi nettó jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét nem haladja meg, nem rendelkezik ingatlanvagyonnal, és legalább 6 hónapja nagykatái lakos. **Költségelven 10 lakás** adható bérbe pályázat alapján.

Az önkormányzat tulajdonában lévő **nem lakáscélú helyiségek:**

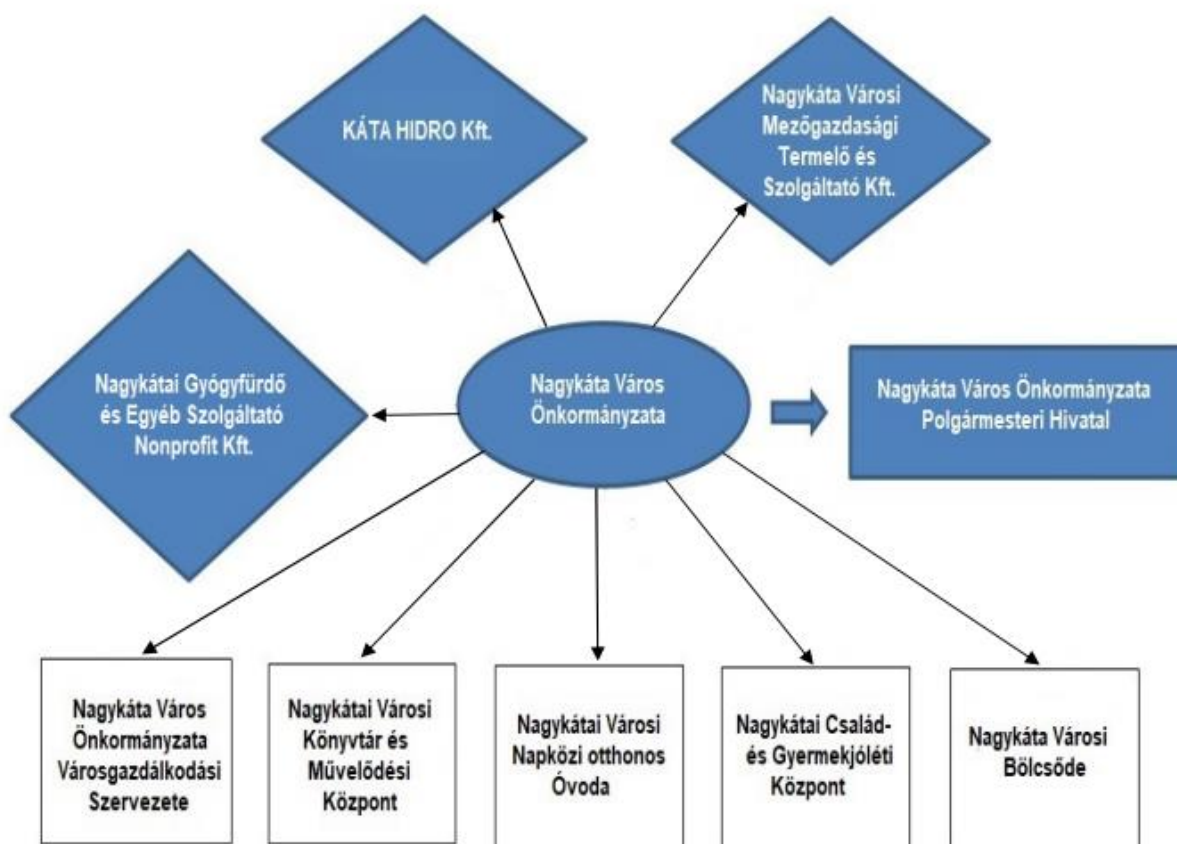
- Dózsa Gy. út 2.
- Szabadság tér 16.
- Városi Piac
- Strandfürdő vendéglátó helyiségei

1.8.6 INTÉZMÉNYFENNTARTÁS

A Polgármesteri Hivatalhoz rendelt önállóan működő költségvetési szervek:

- Nagykatái Család- és Gyermekjóléti Központ
- Tápiómenti Területfejlesztési Társulás
- Tápió-vidéki Többcélú Kistérségi Társulás
- Nagykáta Város Önkormányzata Városgazdálkodási Szervezete
- Nagykáta Városi Napközi Otthonos Óvoda
- Nagykáta Városi Könyvtár és Művelődési Központ
- Nagykáta Városi Bölcsőde

33. ábra: Nagykáta Város Önkormányzata intézményei és gazdasági társaságai

Forrás: Nagykáta Város Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2014. (X.22.) önkormányzati rendelete az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról

1.8.7 ENERGIAGAZDÁLKODÁS

Az energiagazdálkodás területén Nagykáta külön városi szintű koncepcióval, fejlesztési dokumentummal nem rendelkezik, a vizsgálatok minden esetben projektszinten készültek. Ugyanakkor az **elmúlt 15 évből több fejlesztést lehet említeni, amelyek a hatékonyabb energiafelhasználást támogatják**, ezek közül a legjelentősebbek:

- 2013-ban a KMOP-3.3.3-13. Megújuló energiahordozó-felhasználás növelése kiírás keretében 7,5 millió Ft támogatásból került kialakításra napkollektoros rendszer a Gyermekelelmezési Konyha és a Városi Óvoda Czakó András úti telephelyén.
- A Belügyminisztérium pályázatán az óvoda egyik telephelyének felújítására 26 millió Ft-ot nyert az önkormányzat 2014-ben.
- Az „Épületenergetikai felújítások Nagykáta Város intézményein a KEHOP-5.2.9-16 pályázati konstrukció keretében” c. pályázatból a Mátray Gábor Általános Iskola Régi és Új épülete, az „Epresi” Iskola épülete, a volt MHSZ épülete és a Művelődési Központ került korszerűsítésre egy 237 millió forintos beruházásnak köszönhetően.

1.9 TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK, OKOS VÁROS TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

Az Mötv. 13. § (1) 2. pontja szerint a következő feladatokat értjük településüzemeltetési szolgáltatások alatt: köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása. A törvény értelmében ezek „a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok.” Az önkormányzat kötelezően ellátandó városüzemeltetési feladatait elláthatja önállóan, illetve üzemeltetési feladatok elvégzésére szerződéseket is köthet.

KÖZTEMETŐK KIALAKÍTÁSA ÉS FENNTARTÁSA:

Nagykátai Város Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2017. (X.31.) rendelete szól a temetőkről és temetkezési tevékenységről.

A köztemető és annak létesítményei fenntartásáról, üzemeltetéséről valamint az ott folyó temetkezési tevékenységek végzéséről Nagykátai Város Önkormányzata a **Nagykátai Gyógyfürdő és Egyéb Szolgáltató Nonprofit Kft. útján** - kegyeleti közszolgáltatási szerződés alapján – gondoskodik.

Nagykátai város közigazgatási területén található köztemetők:

- üzemelő köztemető: Dózsa György út (2282/79 hrsz.5,7108 ha)
- lezárt köztemető: Izraelita temető, István kir. út (2483 hrsz. 0,2306 ha)

A Nagykátai belterület 2289/79 helyrajzi szám alatti köztemetőhöz tartozó ravatalozó kizárólagos tulajdonosa Nagykátai Város Önkormányzata.

A KÖZVILÁGÍTÁSRÓL VALÓ GONDOSKODÁS:

Az önkormányzat közbeszerzési eljárás keretében az NKM Energia Zrt.-vel kötött szerződést a közvilágítási célú villamos energia beszerzésére.

KÖZTERÜLET FENNTARTÁSA:

Városüzemeltetési feladatokat az önkormányzat tulajdonában lévő **Városgazdálkodási Szervezet** látja el jelenleg. A szervezet vagyontárgyai elavultak, **a géppark műszaki állapota nem megfelelő**. Magas a fluktuáció az alacsony bérezés miatt a szakemberek elhagyják a szervezetet. A jelenleg rendelkezésre álló **humán erőforrás állomány hiányos**, a mindennapi működéshez szükséges szakemberek hiányoznak.

OKOS VÁROS TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK:

Tekintettel arra, hogy az okos megoldások rendszerben történő üzemeltetése nem valósult meg a városban az intézményi kérdőív vonatkozó részeinek kiértékelése alapján vizsgáljuk a témát.

1.10 ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.10.1 A TELEPÜLÉSI ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ELEMEI

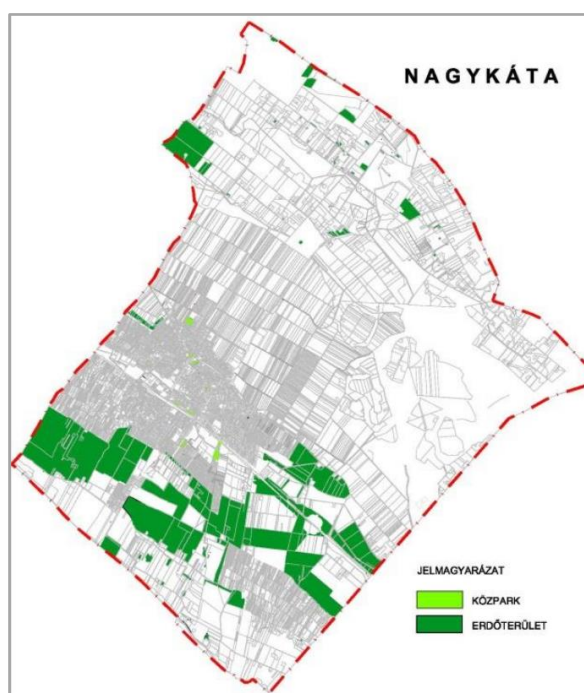
A települési zöldfelületi rendszer elsődleges elemei a zöldterületek, a természeti területek, valamint a mezőgazdasági és erdőterületek, másodlagos elemei az egyéb zöldfelületek. A közterületi zöldfelületek a fásított közterek, fásított utcák, játszóterek, temető, zöldfelületi intézmények a sportkertek, a közhasználat elől elzárt zöldfelületek: az iskolák, óvodák kertjei, egyéb közintézmények kertjei, családi házak kertjei. A beépítésre szánt területet javarészt kertvárosias és falusias beépítési mód jellemzi, mely a belterületi zöldfelületi ellátottság szempontjából is előnyös.

Legjelentősebb városközponti zöldterület a **Szabadság téri közpark**.

1.10.1.1 SZERKEZETI-, KONDICIONÁLÓ SZEMPONTBÓL LÉNYEGES, VALAMINT A ZÖLDFELÜLETI KARAKTERT MEGHATÁROZÓ ELEMÉK

A város táji környezete összességében nem kedvezőtlen, de a belterületen belül sincs városszerkezeti-, vagy kondicionáló hatás szempontból meghatározó jelentőségű zöldterület.

34. ábra: Nagykáta erdőterületei és közparkjai

Forrás: ITS 2015.

A zöldfelületi rendszer ökológiai szempontból domináns elemei külterületen az erdőterületek, kiegészülve a – nagyrészt védett – vizes, vízparti és egyéb gyepfelületekkel.

KSH adatai szerint az önkormányzati tulajdonú összes zöld terület nagysága 2020-ban 127.585 m². Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek száma 9 db, melyeknek összterülete 4.088 m².

A városközpontban összesen 2,2 hektár, az azt övező sűrű beépítésű lakóterületen belül pedig 3,4 hektár a közhasználatú zöldterületek kiterjedése. A hatályos településszerkezeti tervben e funkcióra kijelölt területek összessége 9,7 ha.

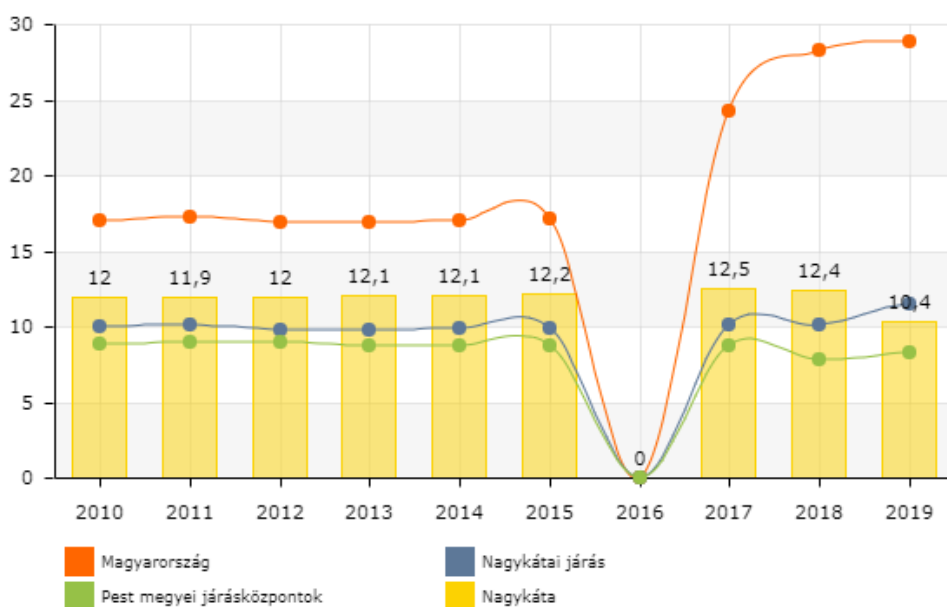
Nagykátai város közigazgatási területén jelenleg nincs önálló helyi jelentőségű védett természeti terület.

Országos jelentőségű védett természeti terület azonban jelentős, ez a **Tápió-vidék országos jelentőségű védett természeti terület**. A Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzetet egyedi jogszabállyal nyilvánították védetté, míg a lápok, szikes tavak, kunhalmok, földvárak és források ex lege területek.

1.10.1.2 ZÖLDFELÜLETI ELLÁTOTSÁG ÉRTÉKELÉSE

A település **zöldterületi ellátottsága alacsony mértékű**. A legutóbbi településrendezési terv módosításakor a közterületeken lévő nagyobb zöldfelületek a zöldterületek közkerti övezetébe kerültek átsorolásra. Több közpark kialakítása tervezett, azonban megvalósítása még nem történt meg. A belterületi zöldfelületek minőségének (és mennyiségének) javításával tovább növelhető a település környezetállapotának javításában betöltött ökológiai szerepük. A növényzet mennyiségének növekedésével nagyobb arányú a pormegkötés, a zajszűrés, a rezgés elleni védelem és kis mértékben javul a mikroklíma, növekszik a biodiverzitás.

35. ábra: Egy lakosra jutó zöldfelület nagysága (m²)

Forrás: TeIR Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezését támogató alkalmazás

A zöldterületek, azon belül kiemelten a közhasználatú zöldterületek nagysága Nagykatán rendkívül alacsony, mindössze 9,7 hektár (7,9 m²/fő). Az egy lakosra jutó összes zöldterület mérete (~12 m²) évek óta stagnál és kisebb, mint az ország városai átlagában regisztrált mutató. A **közkertek, közparkok nagyon vegyes képet mutatnak**. A városközpont néhány köztere és közhasználatú zöldterülete színvonalasan kialakított és fenntartott, de ezek mellett a felújítandó és az alulhasznosított parkrészek vannak többségben.

A zöldfelületi ellátottságot jelző mutatószámot kedvezően befolyásolják a nagy kiterjedésű temetőterület a városközpont közelében, illetve a városi sportterület. A sportterület kiterjedése 3,6 hektár (2,9 m²/fő), a város temetőjének és kegyeleti parkjának kiterjedése összesen 60 hektár (48 m²/fő). Ezen területek fás növényzettel való fedettsége alacsony, ezért biológiai aktivitásértékük is csak közepes. A város beépített területétől délre (Tápióbicske irányába) valamint keleti irányba található **erdőterületek a városi zöldinfrastruktúra meghatározó kiegészítő elemei.**

A város nem rendelkezik Zöld Infrastruktúra Fejlesztési és Fenntartási Akciótervvel. Zöldfelületi rendszerre vonatkozó digitális adatbázis-területi tervezéshez kapcsolódón túl- nem áll rendelkezésre.

A gazdasági program tartalmazza, hogy fontos feladat a város közterületeinek további szépítése, fejlesztése (terek, parkok).

1.10.2 A ZÖLDFELÜLETI RENDSZER KONFLIKTUSAI ÉS PROBLÉMÁI

Alacsony a belterületi rekreációs célú közpark száma, területe. A növényzet jelentős része elöregedett, megújításra szorul. Városszerkezeti és rekreációs szempontból a közparkok, közkertek közül számottevő a városközpont néhány – csak részben növényzettel borított - közterülete, amelyek ugyanakkor alacsony funkcionális használati értékűek. Hiányoznak a korszerű fitness- és játszóterek, a rendszeres testmozgást lehetővé tevő rekreációs és közhasználatú sportterületek. A településrendezési tervben kijelölt közparkok megvalósítása, **új funkciókkal való megtöltése hiánypótló a városban.** Az önkormányzati tulajdonú zöldfelületi rendszer **üzemeltetését hatékonyabbá kell tenni.** A meglévő zöldfelületi szigetszerű pontokat rendszerbe kell építeni, melynek egyik eszköze lehet az egységes arculatot elősegítő utcafásítás. A meglévő zöldfelületek használatát jelentősen befolyásolja a **közterületek minősége, aminek megújítása kiemelt fontosságú.** Ennek megfelelően a városközponti közterületi részek komplex megújítása szükséges, ahol a zöldfelületi rendszer szinergikus kapcsolatot mutat az épített környezettel, vagyis majd megújulnak a sétáló- és közlekedő felületek, minőségi utcabútorok kerülnek kihelyezésre.

A település erdőterületeinek nagysága összterületéhez képest kevés, erdősültsége (~10%) átlag alatti. A többé-kevésbé összefüggő zöldfelületi infrastruktúra csak az alacsonyabb ökológiai értékű mezőgazdasági területek figyelembevételével értelmezhető. A mezőgazdasági területek között több, szigetszerű részen elhelyezkedő természetközeli területek viszont a zöldhálózat ökológiailag legértékesebb alkotóelemei. Ezek értékőrző fenntartása, az extenzív tájgazdálkodás alkalmazása nem minden esetben garantált és nehezen kontrollálható, a természeti értékek veszélyhelyzetbe kerülhetnek. A tájgazdálkodás és a védelem érdekeinek ütközései konfliktushelyzeteket teremthetnek.

1.11 KÖZLEKEDÉS

1.11.1 HÁLÓZATOK ÉS HÁLÓZATI KAPCSOLATOK

Pest megye Közép-keleti határán való elhelyezkedésével Nagykáta elérhetősége változatos szintű: a szárazföldi közlekedésben egyrészt a közúti hálózatokban másod és harmadrangú utakon keresztül csatlakozik be nemzetközi jelentőségű hálózatokba, másrészt a kötöttpályás közlekedés tekintetében magasabb szintű vasúthálózati kapcsolatok jellemzik. A város közúti hálózati jelentőségét adja, hogy egy hazai főútvonal (311. sz.) és egy összekötő út (3115. sz.) kezdőpontja.

Légi és vízi hálózatokba való csatlakozás csak közvetett módon azonosítható Nagykátánál. Előbbi esetben település elérhetősége szempontjából jelentősége csak a budapesti Liszt Ferenc Repülőtérnek van, amely gépjárművel 40-45 perc alatt közelíthető meg. A hajózás tekintetében pedig a Tisza és Duna közötti, vasúti elérhetősége, a folyók teher- és személyhajózási jelentősége és forgalma révén kevésbé hangsúlyosak Nagykáta hálózati kapcsolataiban.

A közúti hálózatok tekintetében a településhez legközelebbi nemzetközi jelentőségű útnak az **M4-es autópálya** számít. Az autópálya harmadrangú utakon keresztül megközelíthető, az **E60-as számú európai út** része. Megközelítéséhez Nagykátáról a legrövidebb utat az M4 pilisi felhajtóra vezető 32 km-es távolságot jelentő, 3115. – 3112. – 4606. sz. utak jelentik, amelyek Tápóbitske-Pánd-Káva településeken haladnak át.

Az előzőekben említettek alapján Nagykátának a nemzetközi közlekedési hálózatokba, folyosókba való integráltsága közvetlenül valósul meg a **120. számú Budapest – Újszász – Szolnok** vasútvonal révén. A vonal az Európai Unió a **Kelet/kelet-mediterrán 7. vasúti árufuvarozási folyosójának (RFC 7) része**, ami Bremerhaven-Hamburg-Rostock irányából Prága, Bécs, Pozsony és Budapest érintésével vezet Constanta és Athén irányába.

36. ábra: Nagykáta elhelyezkedése a Kelet/kelet-mediterrán, EU 7. vasúti árufuvarozási folyosón

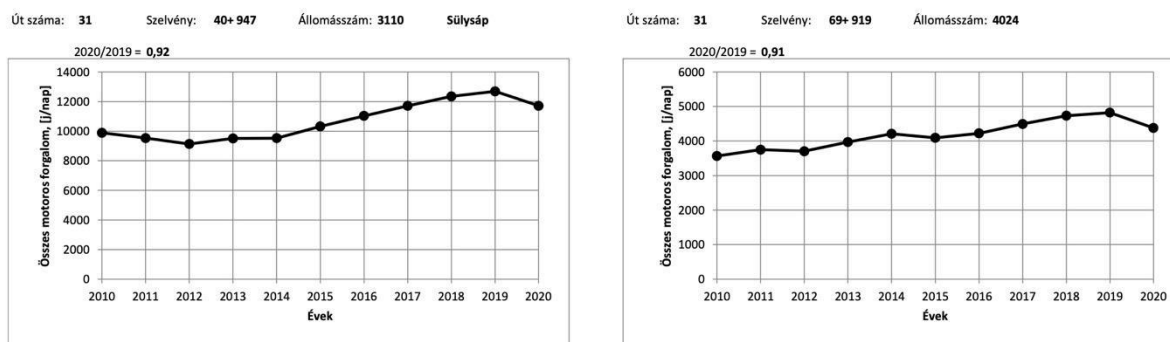

Forrás: TENCtec Interactive Map Viewer

1.11.2 KÖZÚTI KÖZLEKEDÉS

A településhez közvetlenül csatlakozó legjelentősebb főútnak a **31. sz. főút** számít, ami Pest megyéből indulva Heves megyében ér véget. Budapest – Nagykáta – Jászberény – Heves – Dormánd útvonalon haladó, II. rendű főút útkategóriájú út a település belterületén halad át, a településen belül Kossuth Lajos út – Jászberényi út kereszteződésénél kanyarodik tovább Jászberény irányába. A főút forgalomlefordítás szerinti forgalomjellege alapján átlagosnak számít: a július-augusztusi forgalom aránya az évi átlaghoz képest legfeljebb 20%-kal magasabb, a nyári vasárnapi és nyári hétköznapi forgalom hányadosa 0,90-nél magasabb.³ A 31. sz. főút településen átmenő szakasza alacsonyabb forgalomszámú résznek számít: a Magyar Közút 2020-as adatai szerint 4.300 jármű körül alakul a napi forgalom, melynek a közel 80%-át a személygépjárművek teszik ki.⁴ A kapacitáskihasználtság 23%-os, ami a Pest megyei szakaszt tekintve a legalacsonyabbnak számít.⁵ A forgalom alakulását a Magyar Közút általi mérések szerint a Süllyás és Pest megye - Jász-Nagykun-Szolnok megye határán lévő szakasz adataiból következtetve (2. ábra) az elmúlt 10 évben a forgalom növekedése figyelhető meg a 31. sz. úton, a 2020-as évben mutatkozó visszaesés esetében valószínűleg pandémia hatása játszik fő szerepet.

37. ábra: Forgalomfejlődés az elmúlt években az 31. sz. főúton a Nagykátán áthaladó forgalmat érintő, Süllyás és Pest megye - Jász-Nagykun-Szolnok megye határán lévő mérőállomások adatai alapján

Forrás: Magyar Közút: A közúti forgalom figyelemmel kísérése, 2020

A 31. sz. főút minőségét tekintve a Nagykátán átmenő szakasz burkolatállapota a tűrhető és nem megfelelő osztályzattal bír a 2020. évi Országos Közúthálózat Információs Eredménytáblái (OKIE) alapján. Egyenetlenség és keréknyomvályú-mélység alapján is a tűrhető és rossz osztályzat között változik a nagykátai szakasz állapota.

A 31. sz. mellett egy másik, a **311. sz. főút** jelenti Nagykáta jelentősebb országos közúthálózati kapcsolatát. A főút kiindulópontját a 31. sz. főút Nagykátán belüli, Kossuth Lajos út – Jászberényi út kereszteződésnél található elágazása jelenti. A várost és Ceglédet a 4. sz. főútig köti össze a 34 km hosszú út. A főút városon belüli forgalma 2700 – 4200 jármű közötti naponta, a kapacitáskihasználtság alacsony, 20% alatti. A személygépjármű-forgalom aránya 70% alatti.⁶ A 311. sz. út forgalomlefordítás szerinti

³ Magyar Közút: A KÖZÚTI FORGALOM FIGYELEMMEL KÍSÉRÉSE 2020 alapján

⁴ Magyar Közút: AZ ORSZÁGOS KÖZUTAK 2020. ÉVRE VONATKOZÓ KERESZTMETSZETI FORGALMA alapján és saját számítás

⁵ Magyar Közút: AZ ORSZÁGOS KÖZUTAK 2020. ÉVRE VONATKOZÓ KERESZTMETSZETI FORGALMA alapján és saját számítás

⁶ Magyar Közút: AZ ORSZÁGOS KÖZUTAK 2020. ÉVRE VONATKOZÓ KERESZTMETSZETI FORGALMA alapján saját számítás

idényjellegű, közepes hétfévi forgalommal jellemezhető: a július-augusztusi forgalom aránya az évi átlaghoz képest 20-40%-kal nagyobb, a nyári vasárnapi és nyári hétköznapi forgalom hányadosa 0,90 – 1,00 közötti. Az OKIE alapján a városi szakasz keréknymvályú-mélység osztályzata rossz és megfelelő közötti, egyenlenség tekintetében pedig tűrhető és rossz közötti.

A forgalom alapján Nagykáta legjelentősebb útjának a **3115. sz. mellékút** számít. 2020-as adatok alapján a napi forgalom 4400 jármű feletti, a kapacitáskihasználtság 34%-os, a személygépjármű forgalom aránya közel 70%-os. A 22 km hosszú út kezdőpontját a Jászberényi út – Árpád u. – Perczel Mór út kereszteződése jelenti, innen indul el Tápióbicske irányába, ahol a 3112. és 3114. sz. út betorkollásával halad tovább Albertirsa és a végpontot jelentő 4. sz. főút irányába.

A főútvonalak városon átmenő szakaszai mellett a településen belüli legfőbb útvonalaknak a Bajcsy-Zsilinszky út, a Dózsa György út, illetve az István király utca, valamint a Vasút utca számítanak. Ezek egyrészt összeköttetést jelentenek a város főbb intézményei, szolgáltatói, közlekedési csomópontjai felé, így pl. a városközpont, a vasút és a temető irányába.

2020-a adatok alapján a településen belül az állami közutak hossza 7,5 km, területük 53,98 km². A kiépített utak és közterek hossza 54 km.

1.11.3 KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS

1.11.3.1 KÖZÚTI KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS

Nagykáta autóbuszos közösségi közlekedésében a legnagyobb szereppel a budapesti agglomerációs vonalhálózat számít. A település a **Dél-keleti agglomerációs térség**hez sorolható **helyközi járatok** átmenő és végpontjának számít. 11 viszonylaton 17 járat érinti a települést. A városon áthaladva 10 buszmegállóban szállhatnak fel és le az utasok. Az áthaladó járatok töltenek be gyakorlatilag helyközi tömegközlekedési funkciót, amelyet külön nem szervez a település határain belül. Nagykáta legfontosabb, központi megállóhelyeinek a Nagykáta, templom, illetve a Nagykáta, vasútállomás nevű megállók számítanak. Megállók a főbb útvonalak mentén helyezkednek el, ezek mentén megfelelő az utasforgalmi kiszolgálás. Ennek következménye viszont, hogy a belterületnek több olyan része is van, amely gyengén ellátottnak számít a közösségi közlekedés szempontjából, így például a nyugati, keleti és déli városrészek esetében. A templomnál lévő megállóhelyen állnak meg a távolsági járatok, a vasútállomás megálló pedig a Nagykátáról induló és a településig közlekedő járatok buszállomása.

A település induló, érkező és áthaladó helyközi és agglomerációs járatai a következők:

- 491 Süllyás-Kóka-Tóalmás-/Nagykáta/Szentlőrinc-káta
- 497 Tápiószecső-Tápióság-Tápióbicske-Nagykáta
- 498 Nagykáta-Jászberény
- 499 Jászberény-Nagykáta
- 500 Nagykáta-Tápiószentmárton
- 501 Nagykáta-Szentmártonkáta
- 502 Nagykáta-Szentlőrinc-káta
- 517-518 Monor-Pánd-Nagykáta
- 520 Cegléd-Cifrakert-Tápiószentmárton-Nagykáta
- 521 Cegléd-Tápiószőlős-Tápiószentmárton-Nagykáta
- 524-529 Cegléd-Tápiószőlős-Újszilvás-Farmos-Nagykáta

Az agglomerációs járatok mellett három távolsági járat érinti a települést, ezek a következők:

- 1070 Budapest-Jászberény-Jászszentandrás
- 1348 Eger-Kecskemét
- 1535 Pécs-Baja-Kiskőrös-Kecskemét

38. ábra: Autóbuszvonalak Budapest Dél-keleti agglomerációjában, Nagykáta térségében

- 496** Tápiószecső, vá. Autóbusz-vonal végállomással, vonalszámmal
- Tóalmás, Kossuth u. Megállóhely
- Gyömrő, Mendei út Megállóhely csak az egyik irányban
- 496** Vonalszám
- Egyirányú útvonál
- Kis forgalmú viszonylat (legfeljebb napi 5 indulás)
- 1031** Távolsági autóbuszvonál (Budapest-bérlettel nem vehető igénybe)
- 100a** Vasútvonal a menetrendi mező számával, állomással, állomásnévvel és az állomáson megálló elővárosi vonat vonalszámmal
- 3** HÉV-állomás
- 2** Metroállomás
- 169E** Átszállási lehetőség agglomerációs járatokra (Budapest közigazgatási határán kívül)

Forrás: Volánbusz alapján saját szerkesztés

1.11.3.2 KÖTÖTTPÁLYÁS KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS

A kötöttpályás tömegközlekedésben Nagykáta Magyarország egyik legforgalmasabb vasúti vonalán helyezkedik el, a 120a számú, Budapest – Újszász – Szolnok viszonylatú vasútvonalán. A 100 km hosszúságú, kétvágányú, villamosított vonalon az agglomerációs személyvonatok mellett gyorsvonatok, expresszvonatok, InterCity és nemzetközi vonatok is áthaladnak. A vonal egyes szakaszain különböző sebességgel közlekedhetnek a vonatok: a vonal teljes hosszán átlagosan 90 km/h a maximális sebesség. Ezek közül is legalacsonyabb sebességű vonalszakasznak a Nagykáta – Tápiószéle közötti, 13 km-es szakasz, melyen csak 40 – 60 km közötti a maximális haladási sebesség.

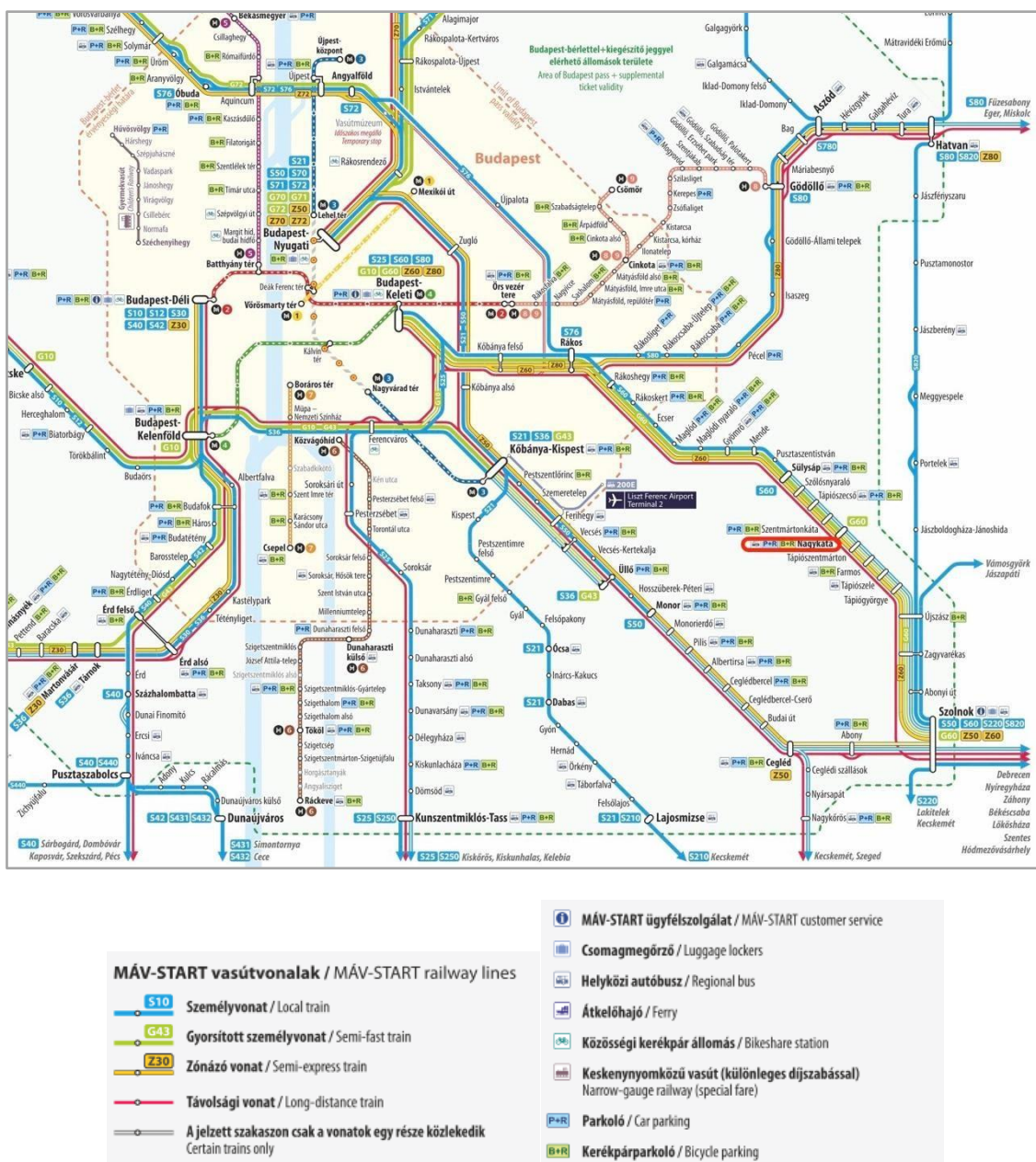
Nagykátán a nemzetközi járatokat is beleszámítva összesen 18 járat halad át. A leforgalmasabb járatnak a budapesti agglomerációs vonatok számítanak, melyek a következők:

- S60 személyvonat
- G60 gyorsvonat
- Z60 zónázó vonat

Ezek az agglomerációs járatok hétköznap hajnalban egészen reggel 8.00-ig 6-15 perces sűrűséggel indulnak Nagykátáról Budapest irányába. Ezt követően nap végéig óránként indulnak vonatok a fővárosba. Szolnok felé óránként közlekednek járatok. A 120a vonal két végpontja felé nagyjából egyenlő távolságra van Nagykáta: Budapest felé 55 és 64 perc közötti, Szolnok felé pedig 51-53 perc a menetidő. Az agglomerációs vonalakon a leggyakrabban közlekedő járművek a MÁV-START egyik legkorszerűbbnek számító, Stadler FLIRT villamos motorkocsik.

A település egyetlen vasútállomása a 311-es út felől az Árpád utca, a 31-es út felől pedig az Ady Endre út/Szabadság tér – Dózsa György úton keresztül közelíthető meg. A vasútállomás a helyközi buszközlekedés legfontosabb, központi megállóhelye, ezért a településen megálló buszjáratok révén a lakosok busszal is megközelíthetik.

39. ábra: Nagykáta állomás helyzete Budapest és környékének vasúti hálózatán

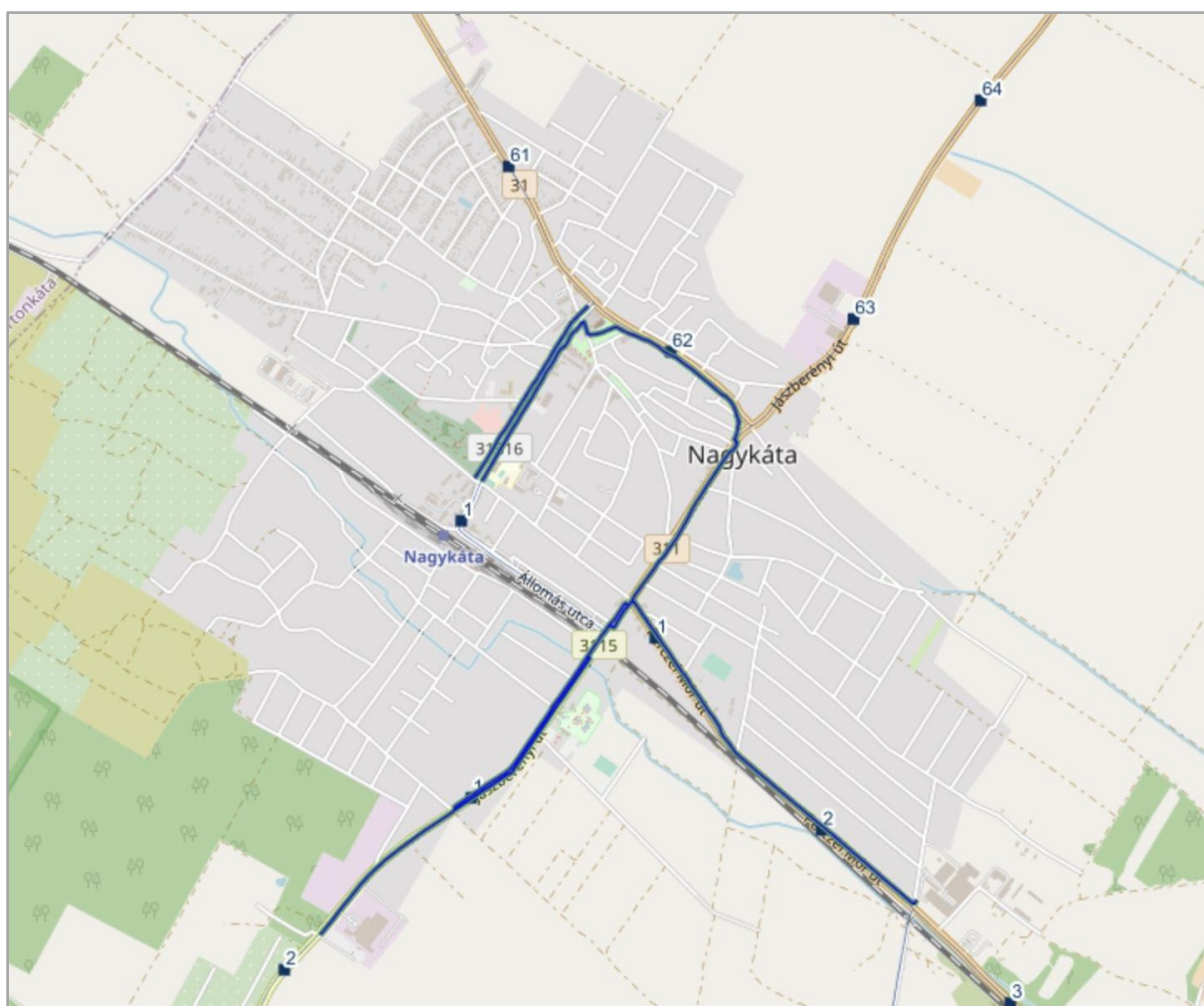

Forrás: MÁV-START

1.11.4 KERÉKPÁROS ÉS GYALOGOS KÖZLEKEDÉS

Az önkormányzati **kerékpárutak** és közös gyalog- és kerékpárutak hossza közel 6 km-t tesz ki a város belterületén. A fő gerincvonalat a 311. és 3115. utak mentén húzódnak, továbbá a Dózsa György úton a vasútállomás irányába. Kerékpártárolók közül a legnagyobb kapacitással bírónak a vasútállomáson kiépület tároló bír, de a település központjában, továbbá számos nagyobb intézmény és kereskedelmi, igazgatási funkciójú épületnél vannak kerékpártárolásra, parkolásra kiépült kapacitások.

40. ábra: Kerékpárutak Nagykátán

Forrás: kira.kozut.hu alapján saját szerkesztés

Településen nincs kiépítetlen önkormányzati **járda**. A járdák hossza 59,1 km. A gyalogosok számára központinak tekinthető területek (Európa tér, Dózsa György út és Szabadság tér) térburkolattal ellátottak.

1.11.5 PARKOLÁS

Nagykátán belül a parkolási kapacitások megfelelőnek mondhatóak. A városközpontban, a Strandfürdőnél, a Temetőnél, továbbá a vasútállomás és a Bajcsy-Zsilinszky út mentén épültek ki leginkább parkolóhelyek. A legnagyobb kapacitásúnak számító Vasútállomásnál a parkolásba burkolatlan felületek is bevonásra kerültek, itt P+R parkoló is található. Emellett a nagyobb kereskedelmi létesítményeknél, áruházaknál épültek ki jelentősebb parkolókapacitások.

1.12 KÖZMŰVESÍTÉS

A település közműhálózatainak jelentős része megújult, bővült, ezzel jelentős minőségi javulás állt be a szolgáltatások terén, ugyanakkor költséghatékonyabb és fenntarthatóbb lett az üzemeltetés. A

következő években is **tervezett a települési alpinfrastruktúra** - kiemelten az ivóvíz-hálózat, közvilágítás és csapadékvíz-elvezetés - **fejlesztése**, természetesen a kezelő, illetve a tulajdonos közszolgáltatókkal való szoros együttműködéssel.

1.12.1 VÍZIKÖZMŰVEK

Nagykátai ivóvíz- és szennyvíz-csatorna ellátottsága csaknem teljes körű. A közműszolgáltatások színvonala megfelelő, a szennyvíztisztítás - új, korszerű tisztítótelepen megoldott, a fogyasztási igényeknek megfelelő mennyiségű és minőségű ivóvíz és az ellátás biztosított.

1.12.1.1 VÍZGAZDÁLKODÁS ÉS VÍZELLÁTÁS (IVÓ-, IPARI-, TŰZOLTÓ-, ÖNTÖZŐVÍZ, TERMÁLVÍZ HASZNOSÍTÁS)

A település lakásállományának több mint 95%-a be van kapcsolva a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba (2010 óta minden évet vizsgálva). Az ivóvíz-vezeték hálózat hossza 59,5 km, az üzemelő közkifolyók száma 112.

A **vízellátási biztonság megfelelő.** A településközponti részeken régi, azbesztcement csatornák vannak, melyek meghibásodásra, törésre hajlamosak, a hálózat ütemezett, de teljes rekonstrukciója szükségyszerű.

A szolgáltatott ivóvíz minőségét a szolgáltató és a népegészségügyi hatóság rendszeresen, a jogszabályban előírt gyakoriságnak megfelelően ellenőrzi. A szolgáltatott ivóvíz minőség az országos átlagnak és az egészségügyi normáknak megfelelő. Az Országos ivóvízminőségi adatbázis (Humán Vízhatalok Informatikai Rendszere, HUMVI, 2019) adatai alapján a mangán és vas tartalma, valamint bizonyos baktériumok határérték feletti telepszáma miatt kapott kifogásolt minősítést.

A vízfogyasztás legnagyobb részét a háztartási fogyasztás teszi ki, Pest megyében még a többi megyénél is magasabb ez az arány, 81%. A nem ivóvíz minőséget igénylő vízfogyasztások igényének kielégítésére azonban egyre nagyobb az igény, az ehhez kapcsolódó iparivíz-ellátás közüzemi szolgáltatásként a megyében sehol nem valósul meg. A kisebb ipari üzemek ipari célra Nagykátán is a település ivóvizét használják.

Nagykátai termákvíz-kúttal rendelkezik, a kút 1103 m mély, vízhozama 1440 l/perc, talphőmérséklete 58 °C. A termákvíz vizét az Országos Tisztifőorvosi Hivatal 2002-ben KÁTA-VÍZ néven nyilvánította gyógyvízzé. A nagy sótartalmú, kis keménységű, nátrium-kloridos, hidrogén-karbonátos, fluoros, jódos, metabórsavas gyógyvíz kiemelten hatásos és javasolt idült ízületi gyulladással és gerincbetegségek, izomfájdalmak, ideggyulladások, sérülések gyógyítására, utókezelésére.

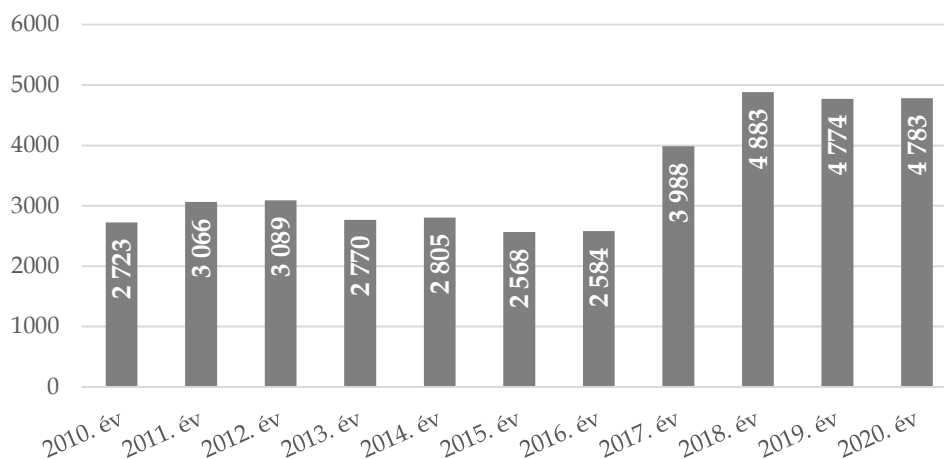
1.12.1.2 SZENNYVÍZELVEZETÉS

Nagykátán **2015-ben történt meg az új, korszerű szennyvíztelep beüzemelése**, mely ciklikus biológiai tisztítással került megépítésre. A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz mennyisége 530.240 m³, melynek 100%-a (III. tisztítási fokozattal) tisztítottan kerül elvezetésre. A tisztított szennyvíz befogadója az Egyesült-Tápió-patak, a keletkező szennyvíziszap komposztáló telepen kerül elhelyezésre.

A szennyvízcsatorna ellátottság tekintetében is jelentős fejlődés történt, 2015-ről a következő évre mintegy 58%-kal, 72,1 km-re nőtt a közcsatornahálózat hossza. A fejlesztések eredményeként a

közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt ingatlanok száma 2016-2017 években csaknem a duplájára nőtt, 2020-ban 4783 volt, így ezen ingatlanok aránya a teljes lakásállományhoz viszonyítva már 94% a településen.

41. ábra: A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások száma (db)

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Természetesen a háztartásokból elvezetett szennyvíz mennyisége is folyamatosan emelkedett, 2020-ban 333.140 m³ volt.

A szennyvízelvezetés közüemi szolgáltatás magas színvonalú fenntartása érdekében az önkormányzat 2019-2024 évekre szóló gazdasági programjában tervként a telep és a csatornahálózat minőségi üzemeltetésének megvalósítását tűzte ki célul a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt.-vel kötött közszolgáltatási szerződés keretében.

1.12.1.3 CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS, FELSZÍNI VÍZRENDEZÉS

A település csapadékvíz-elvezető rendszerének fejlesztése és a nyílt földmedrű, illetve a burkolt csatorna karbantartása folyamatos önkormányzati, településüzemeltetési feladat. **A csapadékvíz-elvezető csatorna- és árokrendszer kiépítésének folytatása, további településrészek hatékony vízvédelmének megoldása az önkormányzat egyik legfontosabb terve a következő 5 évre.** A települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések során a víz helyben történő hasznosulását, a vízmegtartó megoldások alkalmazását kell előtérbe helyezni.

1.12.2 ENERGIA

A település villamosenergia- és gázellátása megfelelő, a közvilágítás teljeskörűen kiépített, de az önkormányzat rögzítette gazdasági programjában egy **energiaracionalizálási program szükségességét**. Ez és a közintézmények energetikai korszerűsítésének programja, valamint a termálvíz-potenciál további hasznosításának kidolgozása indokolja a környezettudatos energiagazdálkodás megvalósítását célzó Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP) **megalkotását** és ütemezett megvalósítását.

A települési háztartási villamosenergia fogyasztók száma 5.861 db, a háztatások villamosenergia-ellátása teljes körűnek mondható. A település kifesztésű villamosenergia elosztóhálózatának hozzá mintegy 104 km, a szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége 35 232 MWh.

A közvilágítás kiépített, de hiányosságainak megszüntetése, az energiatakarékossági szempontok szerinti fejlesztése és korszerűsítése mindig aktuális - ideértve a város energiahatékonyságának növelése érdekében az önkormányzati energiafogyasztók (intézmények, közvilágítás stb.) okos hálózat (smart grid) és okos mérés (smart metering) rendszerének létrehozását, automatizált, digitális kontrollrendszerek bevezetését is.

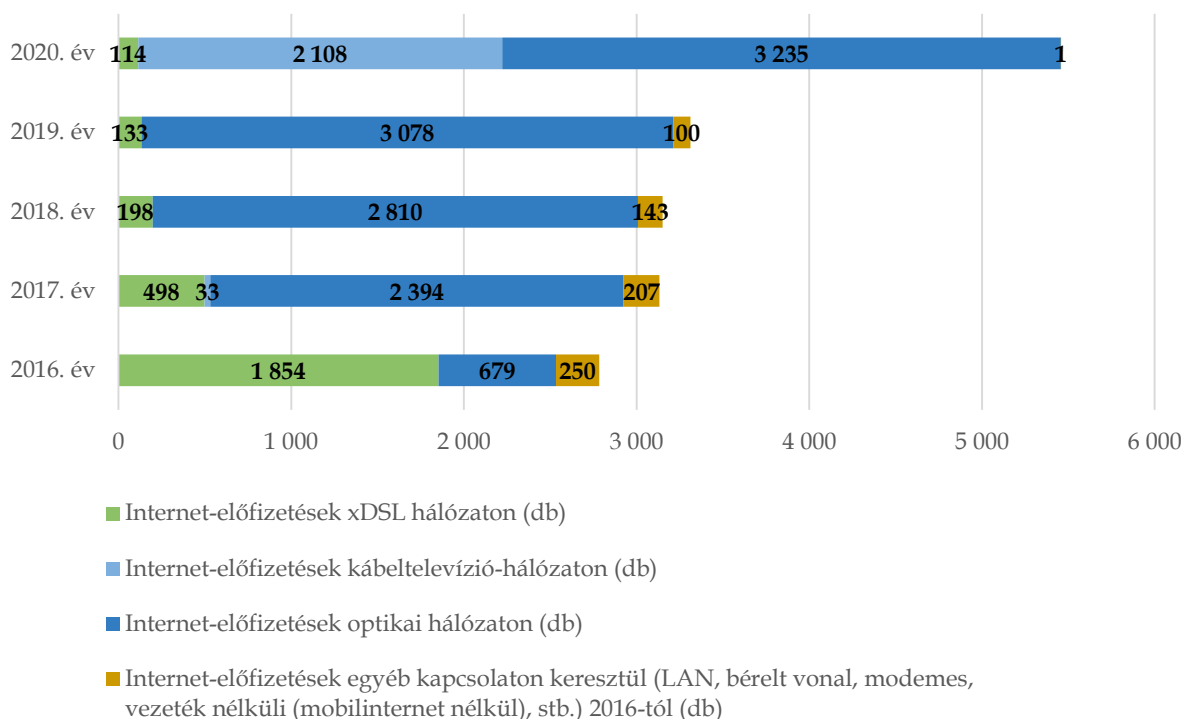
Nagykátán vezeték nélküli gázellátással rendelkezik, melybe a települési lakásállomány mintegy 71%-a van bekapcsolva.

A városban az 1987-ben fűtőtermálkút 58 °C vizét az energiaellátásban nem hasznosítják, az az 1998-ban megépült a városi strandfürdőt szolgálja ki minősített gyógyvízként. A geotermikus energia hasznosításának útja a meglévő kútból termelt termálvíz hőjének (hőcserélővel történő) hasznosítása, vagy új kút fúrása lehet.

1.12.3 ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS (VEZETÉKES ELEKTRONIKUS HÁLÓZAT, VEZETÉK NÉLKÜLI HÍRKÖZLÉSI ÉPÍTMÉNYEK)

A településen az internet-előfizetések száma 5458 db, összetételének jelentős alakulása a digitális és a nagy szélessávú, illetve sebességű optikai hálózaton történő kommunikáció irányába az utóbbi 5 évben ment végbe Nagykátán is.

42. ábra: Az internet előfizetések alakulása a különböző hálózatokon, kapcsolatokon keresztül

Forrás: KSH adatok alapján saját szerkesztés

A telefonhálózati ellátást biztosító szolgáltató az UPC Magyarország Szolgáltató Kft.

A mobil-távközlés lefedettsége Pest megyében teljes körű. A nagy mobiltelefon-szolgáltatók által üzemeltetett vezeték nélküli hírközlési létesítmények megfelelő vételi lehetőséget biztosítanak a településen. A vezeték nélküli internet-előfizetés (mobil internet nélkül) nincs.

1.13 KÖRNYEZETVÉDELEM (ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS)

Nagykátai környezeti tényezőknek, azon belül az abiotikus környezeti tényezőknek való kitettsége sem jelentős, azonban a szél- és vízerózió jelen van, a klímaváltozás következményei itt is megjelennek.

A településen átmenő és növekvő gépjárműforgalom viszont egyértelműen negatív hatással bír a települési környezetre.

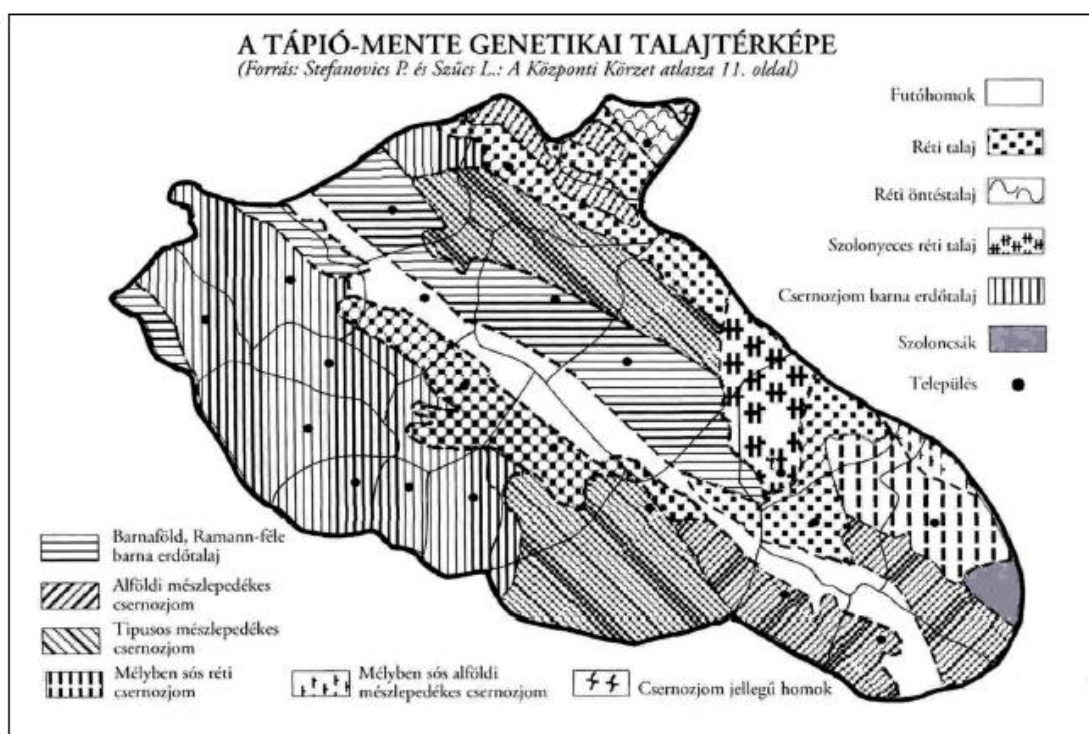
Az utóbbi évtizedben felértékelődtek a Tápió-vidék - részben még háborítatlan - természeti értékei, megalakult a **Tápió Natúrpark**, melynek fejlesztése kedvező folyamatokat indíthat el az érintett települések, így Nagykatá fejlődésében is.

A térségben számos NATURA 2000 terület, illetve természetvédelmi terület (a Pest megyei területrendezési terv megjelölése szerint: tájképvédelmi terület övezete) található, turisztikai célú hasznosítási potenciáljukkal kiemelkedő szerepet játszanak a „szelíd” térségfejlesztésben.

1.13.1 TALAJ

A változatos természetföldrajzi adottságoknak köszönhetően a talajtakaró is meglehetősen sokszínű, a vizsgált területen, ezen belül is a Natúrpark területén összesen 12 féle talajtípust különíthetünk el a Stefanovits Pál és Szűcs Lajos által készített talajtérkép alapján (43. ábra: A Tápió mente genetikai talajtérképe). A dombosági területeken csernozjom barna erdőtalajok, illetve mészlepedékes csernozjomok uralkodnak. Ezekhez a völgytalpakon réti talajok, láposodó réti talajok csatlakoznak, melyekhez néhol szikes talajok csatlakoznak.

43. ábra: A Tápió mente genetikai talajtérképe

Forrás: Stefnovits P. (1956): Magyarország talajai. Akadémiai Kiadó, Budapest; In.: A Tápió Natúrpark létrehozását megalapozó szakmai háttér tanulmány (2018)

A szikesedés mellett a térségben, így a településen a talajminőséget a nem megfelelő növényborításból, illetve mezőgazdasági termelésből (is) következő szélrózsió (defláció), illetve a lejtőkön vízerózió rontja, mellyel együtt a feltöltődés jelensége is megfigyelhető. Főleg az emberi tevékenység eredményeként Nagykáta és Szentmártonkáta határában szabadon mozgó futóhomokot is találunk.

1.13.2 FELSZÍNI ÉS A FELSZÍN ALATTI VIZEK

Nagykáta vízgyűjtő-területi rendszere a Tápió vízfolyás vízgyűjtőterületéhez tartozik. A város két csapadékvíz-befogadója a Kerektói árok és a Hajta Bibicfészeki ág.

A felszíni vizek nagy része természetvédelmi területen található vagy azzal határos, így nem szennyezettek.

A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet (a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról) szerint pedig a felszín alatti víz szempontjából érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen lévő település.

Az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR) Nagykáta esetében **felszín alatti vízbázis védőterületet** jelöl a térképi adatbázisban.

1.13.3 LEVEGŐTISZTASÁG ÉS VÉDELME

A település területén nyilvántartott, mért légszennyezéssel járó gazdasági, ipari, bányászati tevékenységet nem folytatnak.

A település légszennyezésében a közúti járműforgalom kiemelkedő: a 31. sz. főút és a 311. sz. út nagy forgalmat bonyolít, ezért a közlekedési eredetű károsanyag kibocsátás is jelentős. A **jövőben megoldás lehet 311. sz. főút településelkerülő szakaszának megépítése**, mely tervezett szakaszként szerepel Pest Megye Önkormányzata Közgyűlésének 10/2020. (VI.30.) Pest megye területrendezési tervéről szóló önkormányzati rendeletében.

1.13.4 ZAJ- ÉS REZGÉSTERHELÉS

Ismert, jelentős zajkibocsátású ipari-gazdasági vagy sport-szabadidős tevékenység a térségben nincs. A város zajtérképpel nem rendelkezik. A közlekedésből származó zajterhelés viszont jelen van a fő közlekedési utakon (31. sz. főúton és a 311. sz. úton) zajló nagy személy- és tehergépjármű-forgalom következtében.

1.13.5 SUGÁRZÁS VÉDELEM

A települést sugárzásterhelés nem éri, sugárvédelmi intézkedést, védőtávolság és/vagy -terület kijelölése nem indokolt.

1.13.6 HULLADÉKKEZELÉS

A kommunális hulladék szervezett elszállítása Nagykáta teljes területén megoldott. Nagykátán szelektív hulladékgyűjtés - lakossági hulladékudvaron történő átvétel, gyűjtőpontok, háztartási elszállítás - működik. **Az újrahasznosítható csomagolási és zöldhulladék a házhoz menő elszállítása havi rendszerességgel, a lomtalanítás évente egyszer történik.** Nagykáta a Duna-Tisza-közi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. ellátási területéhez tartozik, ahol hulladékudvart működtet, a gyűjtött és elszállított települési hulladék a ceglédi hulladéklerakó(k)ba kerül. Problémaként jelentkezik a nagymértékű illegális hulladék elhagyás a város peremterületein, melyet az önkormányzat rendszeresen felszámol. Szemléletformáló tevékenységek megtartásával, térfigyelő kamerarendszer kiépítésével javítható az illegális hulladék elhagyás aránya.

1.13.7 VIZUÁLIS KÖRNYEZETTERHELÉS

A település épített vagy természeti környezetét vizuálisan jelentősen terhelő objektum, speciális célú vagy elhagyott felépítmény nincs.

Az egységes városkép kialakítását a **2017-ben elkészített Településképi Arculati Kézikönyv** segíti, mely számos a településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlást fogalmaz meg.

A városban a leromlott településrészek állapotának javítása és a vandalizmusból rongálásból eredő károk helyreállítása viszont folyamatos településüzemeltetési feladatot ad.

Nagykátá településképe és történelme szempontjából meghatározó épített értékek védelmének, az egyedi arculat, karakter megőrzésének alapját önkormányzati rendelet adja - az egyes területek és egyedi ingatlanok helyi védelmének szabályozásával.

A településen elszórtan, de jelentős számban található illegális hulladéklerakók nem csak vizuális környezetterhelést okozva.

1.13.8 ÁRVÍZVÉDELEM

Nagykátá a rendszeren belvízjárta területet övezetével érintett.

Az éven belüli egyenlőtlen csapadékeloszlás, az egyszerre lezúduló csapadékmennyiség miatt kialakuló belvízproblémák és az aszályos, csapadékhányos időszakok jellemzőek a térségre. A klímaváltozás okozta szélsőségek kiegyenlítésére a vizek helyben tartására és helyben történő hasznosítására Nagykatán is kiemelt figyelmet kell fordítani. Ennek részeként **a belvízelvezető rendszer fejlesztése, bővítése, valamint víztározók építése** az egyik megfelelő kezelési mód.

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete szerint **Nagykátá erősen veszélyeztetett.**

1.13.9 FENNÁLLÓ KÖRNYEZETVÉDELMI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK

A települési környezetvédelmi problémák felszámolásának fókuszában **az itt élők életminőségének javítása áll**, ami a közúti közlekedésből eredő zaj- és levegőszennyezés csökkentésével, a közlekedés fejlesztésével, a szennyvíz- és csapadékvízvezető rendszer hiányosságainak felszámolásával, a középületek energiahatékonyságának növelésével, a városi zöldfelületi rendszer fejlesztésével lehetséges.

A természeti környezet értékeinek megőrző hasznosítása is a helyi lakosság életminőségének javítását, valamint az (öko)turizmus fellendülését eredményezheti. Ennek elérése érdekében a környezeti fenntarthatóságra épülő **városi turizmusfejlesztési stratégia megalkotása javasolt.**

Az egyre szélsőségesebb időjárási viszonyok következtében a belvíz, a víz helyben tartása és pótlása, valamint a megfelelő városi felszíni vízelvezetés folyamatosan fennálló környezeti konfliktus. Indokolt egy Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv készítése.

A gyógyfürdő termálvizének hője jelenleg kihasználatlan - egyéb (fűtési és/vagy növénytermesztési célú) hasznosítása - úgynevezett hőcserélős vagy hőlépcsős kaszkád rendszeren keresztül - jelentősen hozzájárulna a CO₂ - kibocsátás csökkentéséhez.

Az illegális hulladéklerakók száma és a lerakott hulladék mennyisége a hulladéklerakó újraindításával csökken, de a probléma megoldásra vár, az illegális hulladéklerakók felszámolását - kormányzati vagy uniós támogatás segítségével - folytatni kell, az országos program Magyarország területén elhagyott vagy jogellenesen elhelyezett hulladék felszámolására elindult.

1.14 VÁROSI KLÍMA

Mérsékelt meleg, száraz éghajlat jellemzi a várost. A város **klímaállapota összességében kedvezőnek minősíthető**. A városi klíma helyi javításához a zöldfelületek intenzitálásának, biológiai aktivitásának növelésével lehet hozzájárulni, elsődlegesen az utcák, terek és telkek fásításával. A település klímaháztartását befolyásoló tényezők közt említést érdemel a közlekedés, a helyhez kötött energiafelhasználás, a biológiailag aktív felületek, s nem utolsósorban a települési beépített felületarányok alakulása. A nem túl nagy településméret, a döntően falusias jellegű beépítettség kedvezően, míg a nagyobb burkolt felületek, gazdasági célú beépítések, valamint a zöldfelületi rendszer hiányosságai kedvezőtlenül hatnak. Magyarország és a Pest megyei éghajlat várható alakulásában az átlaghőmérséklet további növekedése prognosztizálható. A jövőben a csapadékviszonyok is átrendeződnek – az eltérő klímamodellek közös pontja, hogy szélsőséges értékek várhatók mind a nyári, mind a téli időszakokban. A területen meteorológiai megfigyelő állomás nem működik, konkrét helyi mérési adatok nem állnak rendelkezésre.

A város éghajlatváltozásokkal kapcsolatos **alkalmazkodóképességének kulcsterületi a jövőben:**

- a lakosság (és a turisták) hőhullámokhoz való alkalmazkodásának segítése (árnyékolt felületek növelése, párapapuk stb.),
- a lakossági víz- és energiafelhasználás mérséklése,
- beépítettség és burkolt felületek ellensúlyozása zöld- és kék infrastruktúrával, felületekkel,
- zöldfelületek növelése, növényültetés által hűsebb mikroklímával rendelkező városi területek kialakítása,
- alternatív energiahasználó és -termelő rendszerek kialakításával az ÜHG-kibocsátás csökkentése,
- ivóvíz minőségének és az ivóvízbázisok biztonságának javítása,
- aszályos időszakok gyakoriságának és hosszának várható növekedése miatt „kímélő” mezőgazdasági termelési módok és talajművelés, valamint tájhasználat elterjesztése,
- természeti értékek védelme, a Tápió-mente vidék flórájának és faunájának megőrzése,
- hulladékszegény, illetve a hulladék újrahasznosítására vagy energiatermelésre épülő technológiák alkalmazása,
- alkalmazkodásra képes városszerkezet, takarékos térhasználat, jó minőségű épített települési környezet kialakítása, többek között a városi hőterhelés és a levegő szennyezettségének csökkentése érdekében,
- fenntartható és környezetkímélő közlekedés-szervezés (közösségi és alternatív közlekedési módok támogatása), kerékpárutak építése.

2 JAVASLAT STRATÉGIAI CÉLOK KIJELÖLÉSÉRE

2.1 JÖVŐKÉP

Nagykátai város elkövetkezendő 10-15 évre vonatkozó jövőképét Nagykatai Településfejlesztési Konceptiója (továbbiakban TFK) tartalmazza:

„NAGYKÁTA KEDVEZŐ TÁJI KÖRNYEZETBEN NÉPESSÉGÉT MEGŐRZŐ, FUNKCIÓIBAN GAZDAGODÓ, ERŐSÖDŐ GAZDASÁGÚ, VONZÓ KISVÁROS ”

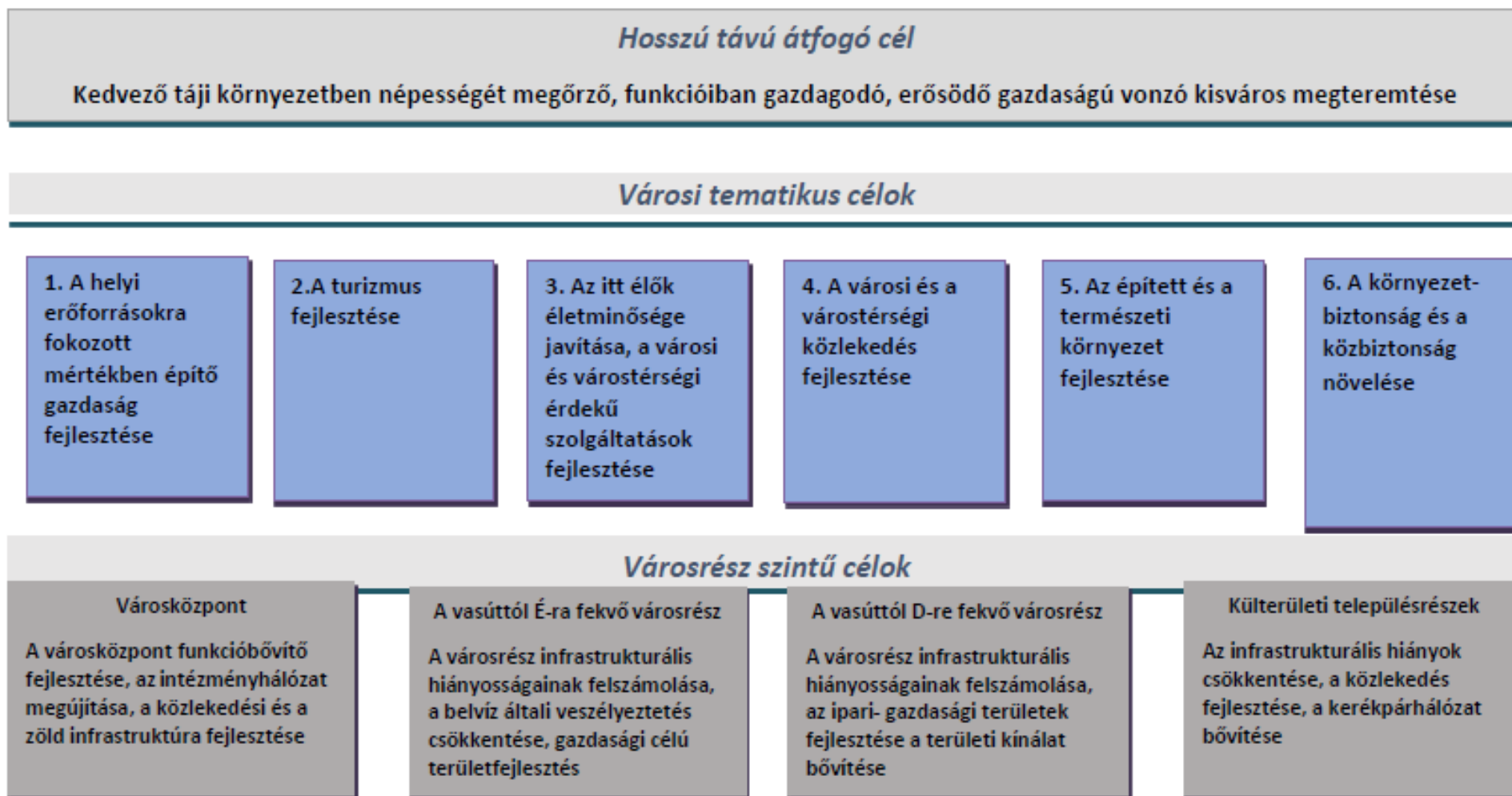
A város Pest megye és a budapesti agglomeráció peremén akkor tud érvényesülni, ha élhető és élő környezetet teremt a polgárai és a vállalkozásai számára egyaránt. Az elkövetkezendő időszakban kulcskérdés lesz a lakosok, főként a képzett fiatalok és a vállalkozások helyben tartása, újak térségbe vonzása. Ahhoz, hogy ez megvalósuljon, a városnak olyan szolgáltatásokat és háttérrel kell biztosítania, hogy minél többen jussanak arra a személyes elhatározásra vagy gazdasági döntésre, hogy Nagykatán maradnak, vagy – az újonnan érkezők esetében – itt telepednek le.

Nagykátai részletesebb, gazdasági, társadalmi, környezeti és településszerkezeti jövőképe megtalálható a koncepció I.1, a térségi szerepre vonatkozó jövőképe pedig az I.2 alfejezetében.

2.2 CÉLRENDSZER

A TFK a fenti jövőkép eléréséhez 6 tematikus célt és 4 városrész szintű célt határoz meg. A koncepció rész céljai a település életének minden szegmensét lefedik.

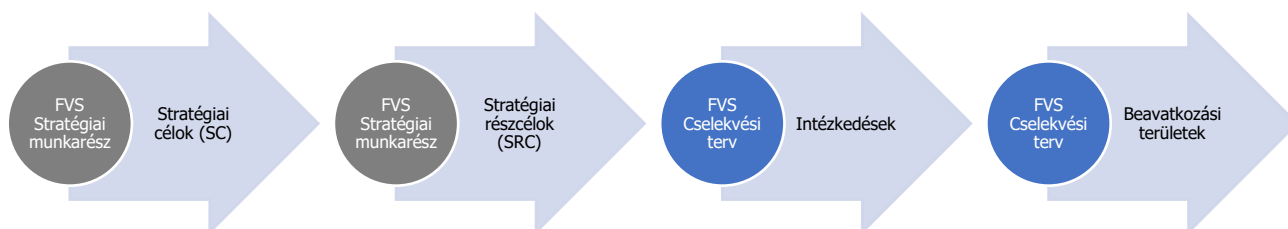
44. ábra: Nagykáta Településfejlesztési Konceptiójának célrendszere

Forrás: Nagykáta Településfejlesztési Konceptiója

Míg a TFK időtávja 10-15 éves, addig az FVS kimondottan a 2021-2027-es időszakra vonatkozik, így a TFK céljainak újragondolása szükséges. A stratégiai célokkal szemben „elvárás”, hogy továbbbontva őket a későbbiekben a cselekvési terv lépései is meghatározhatóak legyenek.

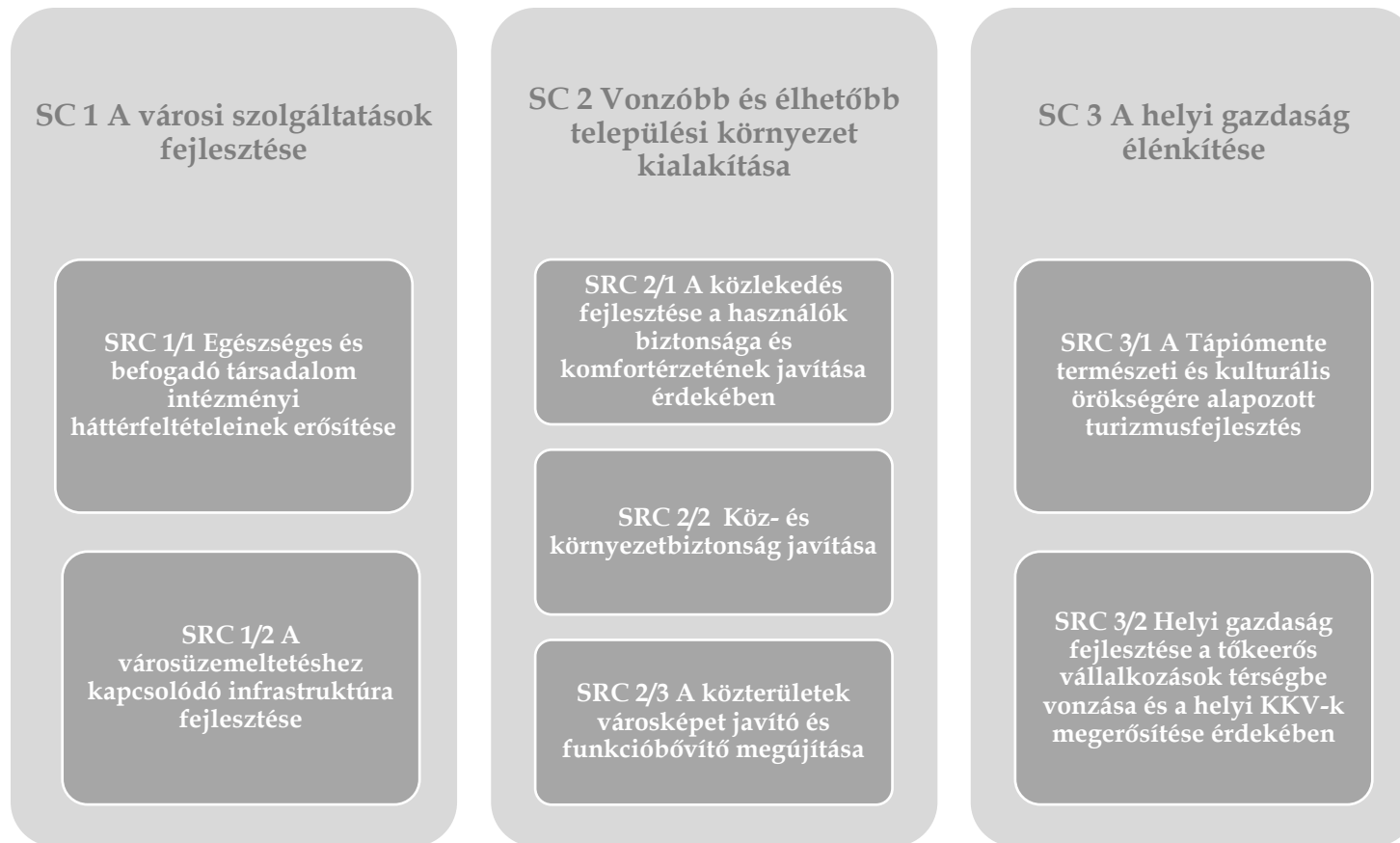
45. ábra: Az FVS célrendszerének logikai vázlata

Forrás: saját szerkesztés

A helyzetfeltárás eredményeként és a város fejlesztési elképzeléseinek ismeretében a következő stratégiai célrendszer vázolható fel:

46. ábra: Nagykáta Város FVS javasolt stratégiai célrendszere

3 FELHASZNÁLT IRODALOM

3.1 TANULMÁNYOK, FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK

Magyar Közút: A közúti forgalom figyelemmel kísérése, 2020

Nagykátai Város Önkormányzata Gazdasági Programja 2019-2024.

Nagykátai Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja (2018-2023)

Nagykátai Város Településrendezési Eszközeinek Felülvizsgálata – Helyzetfeltárás, helyzetelemzés és helyzetértékelés (2020. szeptember)

Nagykátai Településfejlesztési Konceptiója

Nagykátai Integrált Településfejlesztési Stratégiája (2015)

Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió 2014-2030 I. Kötet – Helyzetfeltárás (2021. április)

A Tápió Natúrpark létrehozását megalapozó szakmai háttér tanulmány (2018)

Tápió Menti Kistérség Környezetvédelmi Programja, 1999

3.2 JOGSZABÁLYOK

Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény

290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet a kedvezményezett eljárások besorolásáról szóló

Pest Megyei Önkormányzata Közgyűlésének 10/2020. (VI.30.) önkormányzati rendelete Pest megye területrendezési tervéről

314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről

1970/2017. (XII. 19.) Korm. határozat a fővárosi és Pest megyei járóbeteg-szakellátás fejlesztésének az Egészséges Budapest Program, valamint a Pest Megyei Területfejlesztési Program keretében történő további megvalósításáról

1255/2021. (V. 11.) Korm. határozat a Nagykátai Szakorvosi Rendelőintézet felújítására és korszerűsítésére irányuló beruházásról

Nagykátai Város Önkormányzata Polgármesterének 9/2021. (II.18.) önkormányzati rendelete Nagykátai Város Önkormányzata 2021. évi költségvetéséről

Nagykátai Város Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2014. (X.22.) önkormányzati rendelete az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról

Nagykátai Város Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2004. (VII.21.) rendelete a piacról

Nagykátai Város Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2017.(V.31.) önkormányzati rendelete Nagykátai Város Önkormányzata 2016. évi költségvetésének végrehajtásáról

Nagykátai Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2018.(V.30.) önkormányzati rendelete Nagykátai Város Önkormányzata 2017. évi költségvetésének végrehajtásáról

Nagykátai Város Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2019. (V.29.) önkormányzati rendelete Nagykátai Város Önkormányzata 2018. évi költségvetésének végrehajtásáról

Nagykátai Város Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2020.(VII.1.) önkormányzati rendelete Nagykátai Város Önkormányzata 2019. évi költségvetésének végrehajtásáról

Nagykátai Város Önkormányzat Képviselő-testülete 12/2021.(V.28.) önkormányzati rendelete Nagykátai Város Önkormányzata 2020. évi költségvetésének végrehajtásáról

Nagykátai Város Önkormányzat Polgármesterének 9/2021. (II.18.) önkormányzati rendelete Nagykátai Város Önkormányzata 2021. évi költségvetéséről

Nagykátai Város Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2015. (XI.25.) önkormányzati rendelete a helyi iparüzési adóról

Nagykátai Város Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2004. (VII.21.) rendelete a piacról

Nagykátai Város Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2006. (IX.21.) rendelete az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletére, elidegenítésére vonatkozó szabályokról

Nagykátai Város Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2017. (X.31.) rendelete a temetőkről és temetkezési tevékenységről

3.3 WEBOLDALAK

<https://djk.hu/>

<https://ec.europa.eu>

<https://www.emis.com/>

<https://www.fesztivalportal.hu>

<https://www.idosekoldala.hu/>

<http://ipariszki.hu/>

<http://www.jaszberenykorhaz.hu/>

<http://www.kata-epszov.hu/>

<https://kira.kozut.hu/>

<https://www.nagykata.hu/>

<https://nagykatamuvkozpont.hu/>

<https://www.nagykatastrand.hu/>

<https://www.nnk.gov.hu/>

<https://www.oeny.hu/>

<https://www.palyazat.gov.hu/>

<https://pest.katasztrofavedelem.hu/>

<http://www.pmpsz-nagykata.oldalunk.hu/>

<https://statinfo.ksh.hu/Stainfo/>

<https://tapionaturpark.hu/>

<https://www.teir.hu/its/>

<https://www.wikipedia.org/>

<https://24.hu/>